

BOGFØRINGSLOVEN UNDER GÆLDENDE DATABESKYT- TELSESFORORDNINGS-REGLER

KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDER I REGNSKABSKLASSE A

Consequences of the amended Bookkeeping Act for accounting class A companies under agreement with GDPR

AALBORG UNIVERSITET
STUDENTERRAPPORT

Titel: Bogføringsloven under gældende databeskyttelsesforordnings-regler.
Konsekvenser for virksomheder i regnskabsklasse A

Studie: Cand.merc.aud. Aalborg Universitet

Semester: 6

Projektperiode: Forår 2023

ECTS: 30

Vejleder: Christian Fjordvald Mikkelsen

Af: Christina Amalieh Pedersen

Studienummer: 20202456

Oplag: 1 stk.

Antal sider: 59,5 sider

Anslag: 142.886

Abstract

Fokus: Hvad, formål, hvorfor, data/teorier/metoder, analyseresultat, konklusion, perspektivering.

A new accounting law with focus on digitalization has been adopted for companies in Denmark. It has a number of aims, including countering money laundering as well as achieving savings of approximately 2.9 billion annually for companies. General Data Protection Regulation (GDPR) is an EU regulation which covers processing of personal data and how it is exchanged. The accounting law has not yet been fully developed and therefore causes concern for companies as the consequences are not fully known. It is estimated that 108.000 companies in accounting class A are affected. These types of companies do not have the same resources or knowledge as a larger company, hence the impact will be greater.

As an auditor it is critical to know the applicable laws when counseling companies. With the amended accounting law there is a possibility that issues will arise, amongst others with data storage and data handling. Other consequences could be where companies seek out guidance regarding implementing accounting systems. In addition fraud and oversights are a concern.

This thesis seeks to examine whether the new accounting law is in agreement with the GDPR and as such which consequences there are for accounting class A companies. It presents an analysis of the legal hierarchy between the accounting law and GDPR using the Principal-agent theory.

Brenda Porters theory on the expectation gap is used to investigate the expectations that the government has towards companies. Donald R. Cressey's fraud triangle is used to see if fraud is likely to increase with this accounting law. This will give an overview of the relation between Denmark and the EU, expectations of accounting class A companies, and a risk of fraud as a consequence of the accounting law. Overall, Zero-risk society, by Didier Sornette is being discussed to look at the consequences of tighter legislation.

Indhold

Kapitel 1: Introduktion og metode	1
1 Indledning	2
1.1 Problemformulering	4
1.2 Afgrænsning	4
2 Afhandlingens opbygning	6
3 Metode	7
3.1 Videnskabsteori	7
4 Datagrundlag	10
4.1 Undersøgelsesdesign	10
4.2 Reliabilitet og validitet	10
4.3 Typer af data	11
4.4 Casestudie	12
5 Empiri	14
5.1 Interview	15
5.2 Introduktion af virksomheder i casestudiet	16
5.3 Foredrag med PWC og Visma	16
Kapitel 2: Teori	17
6 Teori	18
6.1 Principal-agent teori	18
6.2 Forventnings-præstationskløften	19
6.3 Besvigelsestrekanter	20
Kapitel 3: Analyse	22
7 Analyse af det juridiske hierarki bogføringsloven og databeskyttelsesforordningen imellem	23
7.1 Bogføringsloven	23
7.2 Databeskyttelsesforordningen	28
7.3 Juridisk hierarki	33
7.4 Analyse: Samspillet mellem bogføringsloven og databeskyttelsesforordningen sat i perspektiv til Principal-agent teorien	39
7.5 Sammenfatning	46
8 Analyse af det offentlige forventning sammenholdt med virksomheder i regnskabsklasse A's implementering af bogføringsloven i praksis	48
8.1 Kommunikation	48
8.2 Rådgivning	49
8.3 Bogføringssystemer	52
8.4 Analyse: Det offentlige forventning til virksomhedernes handlinger i forbindelse med implementering, perspektiveret til forventnings-præstationskløften	55
8.5 Sammenfatning	60
9 Analyse af risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber på baggrund af ændringerne i bogføringsloven	62
9.1 Fejl i årsregnskaberne	62
9.2 Casestudie	62

9.3	Analyse: Væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber sat i perspektiv til besvigelsestrekanter	64
9.4	Sammenfatning	66

Kapitel 4 Diskussion, samt konklusion	68
--	-----------

10	Diskussion	69
10.1	Metodekritik	70
10.2	Kildekritik	71
11	Konklusion	72
12	Litteraturliste	74
13	Bilag	80
13.1	Begreber	80
13.2	Folketingets oplysning	81
13.3	Interviews	83

Dette kapitel vil belyse rammerne for afhandlingen og indeholder indledning, problemformulering, problemstilling, afgrænsning, afhandlingens opbygning, metode, datagrundlag, samt empiri.

Kapitel 1 Introduktion og metode

1 Indledning

I maj 2022 blev en ny bogføringslov (BFL), Lov 2022-05-24 nr. 700, vedtaget. Blandt andet til at løfte digitaliseringen for at modsvare hvidvaskning, samt opnå besparelser for virksomhederne på ca. 2,9 milliarder årligt.¹ Konsekvenserne af en sådan kendes endnu ikke fuldstændigt, da loven på nogle områder ikke er færdigudarbejdet. Det vides dog, at grænsen for de strammere krav er sat til en nettoomsætning over kr. 300.000, på hinanden to efterfølgende indkomstår og gældende for alle regnskabsklasser, jf. BFL § 6. Derudover vil bødestørrelsen fremover være væsentlig større end hidtil.² Der er udbredt utryghed for især virksomheder i regnskabsklasse A, der søger vejledning bl.a. hos revisorer for, hvorledes de skal forholde sig til den ændrede lovgivning.³ Der er 108.000 aktive virksomheder i regnskabsklasse A, som forventes at skulle forholde sig til den strammede lovgivning.⁴ Netop denne regnskabsklasse besidder ikke de samme ressourcer, samt viden som de højere regnskabsklasser. Det er dermed nærliggende, at disse rammes hårdere og muligvis ikke opnår de forventede besparelser.

BFL har elementer, der strækker sig ind i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/679, også kaldet databeskyttelsesforordningen (DBF). Sammen med databeskyttelsesloven (DBL) og retshåndhævelsesloven (RHL), der udspringer af retshåndhævelsesdirektivet (RHD), udgør forordningen retsreglerne for databeskyttelse i Danmark. Databeskyttelsesloven er et supplement til forordningen med bl.a. supplerende behandlingsregler, samt undtagelser til de registreres rettigheder.⁵ Undtaget DBL er bl.a. politiet, domstolene, anklagemyndigheden m.m., hvor RHL er gældende.⁶ Som forordning er DBF bindende og umiddelbar i alle medlemslande, der findes dog undtagelser til dette. Forordninger kan enten kræve eller give mulighed for gennemførelsesforanstaltninger.⁷ Såsom udnævnelse af uafhængig tilsynsmyndighed eller skønsbeføjelser til medlemsstaten.⁸ Disse må dog ikke være i uoverensstemmelse med forordningens formål.⁹

¹ Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.

² L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 80.

³ Foredrag med PWC og Visma "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov".

⁴ Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.

⁵ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note hovedlov.

⁶ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 24.

⁷ U.2012B.372. Erik Werlauff, *Hvornår skal eller kan en forordning implementeres?*

⁸ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 68 og s. 69.

⁹ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 69.

Som revisor er det altafgørende at kunne vejlede og revidere virksomhederne bedst muligt under gældende retsregler, det er derfor relevant at have kendskab til ændringer og konsekvenser som disse for at løfte opgaven. Med den nye BFL kan der være udfordringer, bl.a. ift. dataopbevaring og håndtering under kravet om digital bogføring.¹⁰

Med det stigende fokus på data ønskes der derfor i denne afhandling at se på hvilke konsekvenser, der følger med ændringerne i BFL. Er disse i strid med DBF, og hvorledes er det juridiske hierarki herimellem. Herefter sættes disse i perspektiv til Principal-agent teorien. Derudover vil det anskueliggøres via forventnings-præstationskløften, hvorvidt kløften mellem offentlighedens forventning og hvad virksomheder i regnskabsklasse A rent praktisk har af muligheder ift. implementering af BFL. Sluttelig vil afhandlingen behandle virksomhedernes reaktion oven på den strammere lovgivning ift. besvigelser, dette gøres ved brug af besvigelsestrekanten. Dermed vil analyserne omfatte relation mellem EU og Danmark, forventningen fra det offentlige til virksomheder i regnskabsklasse A, samt disses eventuelle reaktion i form af besvigelser som følge af BFL.

Empirien benyttet i afhandlingen er BFL, DBF, relevant lovgivning, KPMG's "Businesscase for forslag til ny bogføringslov", foredrag med PWC og Visma, skriftligt interview med Erhvervsstyrelsen, Datatilsynets podcast om GDPR, FSR undersøgelser, samt et casestudie. Casestudiet består af to virksomheder i regnskabsklasse A, der bliver berørt af ændringerne i BFL. Den ene har et cloudbaseret bogføringssystem, og den anden har et on-premises bogføringssystem, samt hvorledes en implementering af BFL kommer til at forløbe for dem. Der vil suppleres med relevant litteratur, sager m.m., hvor det findes nødvendigt.

Der vil til sidst perspektiveres til "Zero-risk society" af Didier Sornette, som benyttes i diskussionen for at se på konsekvenserne af en strammere lovgivning.

¹⁰ Foredrag med PWC og Visma, "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov".

1.1 Problemformulering

Hvad vil den ændrede lovgivning i BFL have af konsekvenser for virksomheder i regnskabsklasse A under gældende DBF-regler?

1.1.1 Problemstillinger

1. Lever BFL op til undtagelserne i DBF?
2. Hvilke muligheder har virksomheder i regnskabsklasse A for at søge rådgivning vedrørende BFL?
3. Hvilke fordele og ulemper vil virksomheder i regnskabsklasse A opleve ved at vælge et cloudbaseret eller on-premises bogføringssystem?
4. Vil virksomheder i regnskabsklasse A have en oplevelse af besparelser som følge af BFL?
5. Er der øget risiko for væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber på baggrund af ændringerne i BFL?

1.2 Afgrænsning

Problemstillingen defineres ved at afgrænse afhandlingens behandlingsområde, derved sikres det, at kun relevante emner medtages.

Afhandlingen vil tage udgangspunkt i positionerne for virksomheder i regnskabsklasse A og det offentlige. Der afgrænses for virksomheder med en regnskabsklasse højere end A, anses det for væsentlig kan der relateres til disse. Det offentlige afgrænses til Erhvervsstyrelsen, da det er denne instans, der har til opgave at udøve, indhente og koordinere på vegne af den lovgivende magt.¹¹

For at besvare problemstillingerne afgrænses der til tre analyse omhandlende det juridiske hierarki BFL og DBF imellem i analyse 1, forventningerne fra det offentlige til virksomheder i regnskabsklasse A i analyse 2, samt risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber udløst af BFL i analyse 3.

Fokus i afhandlingen vil være på BFL samt DBF. Der afgrænses for den del af det oprindelige forslag til BFL i "En styrket skattekontrol", hvoraf ændringerne i årsregnskabsloven (ÅRL) udspringer af, da

¹¹ Erhvervsstyrelsen.dk, *Kontrol og tilsyn*.

denne ikke findes relevant for afhandlingen.¹² Der tages endvidere udgangspunkt i ændringerne i BFL, dermed vil hele BFL, som sådan ikke blive berørt. Dette findes ikke muligt i forhold til den tid, der er til rådighed. Det samme er også gældende for DBF, hvor hele forordningen ikke behandles. Derimod tages der udgangspunkt i de dele, der findes relevante for samspillet med BFL. Såfremt det er vedkommende, vil andre områder berøres og indgå i analyserne.

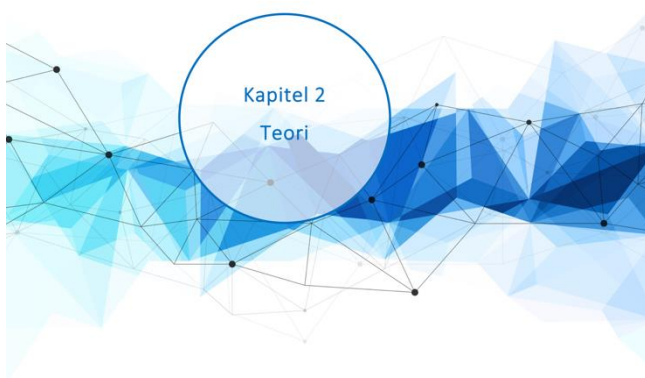
Der vil i afhandlingen være aspekter af EU-ret, disse er dog ikke udtømmende og vil kun kort berøres i tilfælde, hvor det findes relevant.

¹² L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note hovedlov.

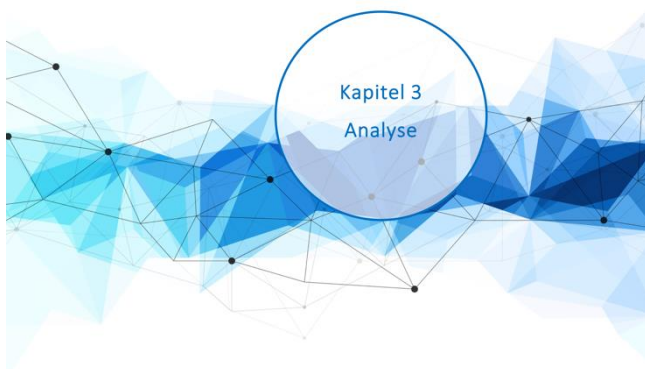
2 Afhandlingens opbygning

Dette kapitel vil belyse rammerne for afhandlingen og indeholder indledning, problemformulering, problemstilling, afgrænsning, afhandlingens opbygning, metode, datagrundlag, samt empiri.

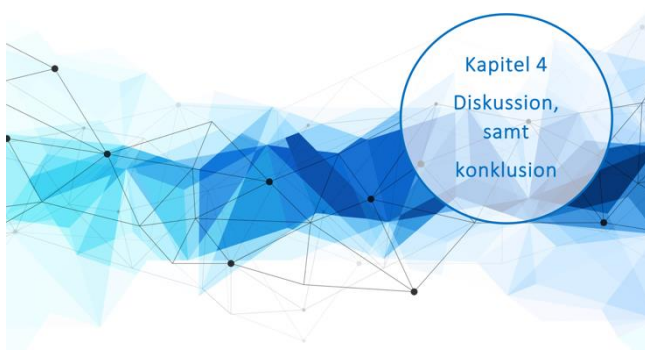
Kapitlet gennemgår de anvendte teorier, der ligger til grund for analyserne, og indeholder beskrivelser af Principal-agent teorien, forventningspræstationskløften samt besvigelsetrekanten.

Dette kapitel vil bestå af tre analyser:

- Det juridiske hierarki bogføringsloven og databeskyttelsesforordningen imellem.
- Det offentlige forventning sammenholdt med virksomheder i regnskabsklasse A's implementering af bogføringsloven i praksis.
- Risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber på baggrund af ændringerne i BFL.

Disse har i samspil til formål at besvare problemformulering, samt problemstillinger.

Kapitlet består af en diskussion, der involverer andre synsvinkler på en strammere lovgivning, samt kritik af både metode og kilder. Derudover består det af en konklusion, der har til formål at besvare problemformulering, samt problemstillinger.

3 Metode

Der vil i dette afsnit blive redegjort for afhandlingens metodiske og videnskabsteoretiske overvejelser. Ved fastlæggelse af disse vises strukturen, der er lagt til grund, og dermed skabes forståelse for opbygningen af afhandlingen.

3.1 Videnskabsteori

Videnskabsteori er refleksion over et givent paradigme med dets præmisser, forforståelse, grundantagelser og modeller.¹³ Nedenfor gennemgås den valgt metode, samt epistemologi og ontologi for denne afhandling.

Ontologi er læren om, hvad verden består af, her er det spørgsmål såsom ”hvad er ret” og ”hvad er retskilder”, der undersøges.¹⁴ For jurister, domstole mv. vedgår undersøgelsen normer og begreber.¹⁵ Udgangspunktet her er en række data i form af love og domme, som kan aflæses.¹⁶

Epistemologi er læren om, hvordan vi erkender eller opfatter verden.¹⁷ Sandheden ønskes fundet, men hvad er sandt? Én sandhedsforståelse er f.eks. ”den almindelige erstatningsregel er culpa”.¹⁸ Dette kan ikke ses, der er dog konsensus om udtalelsen, derfor må den være sand.¹⁹ Der forefindes to hovedretninger, rationalismen og empirismen.²⁰ Hvor rationalismen ræsonnerer fra fornuften, og empirismen ræsonnerer ud fra sansningen.²¹ Det er op til fortolkning, om gældende ret tilhører rationalismen eller empirismen.²²

3.1.1 Retsdogmatisk metode

Afhandlingens hovedproblemstillinger omhandler national lov og en EU-forordning, det findes derfor naturligt at vælge retsdogmatisk metode.

¹³ Tvarnø m.fl., *Retskilder og retsteorier* (2017), 5. udgave, s. 267.

¹⁴ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 36 og 37.

¹⁵ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 71.

¹⁶ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 71.

¹⁷ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 30.

¹⁸ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 31.

¹⁹ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 31.

²⁰ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 35.

²¹ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 35.

²² Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 36.

Retsdogmatisk metode, ofte kaldet juridisk metode, benyttes inden for juraens verden til at fastlægge gældende ret, da denne er flydende.²³ Gældende ret er i teorien fakta, den kan dog i praksis være svær at afdække.²⁴ Den dækker over alt fra lovgivning, retsbegreber, retsregler til retspraksis, som dommerne fortolker og omsætter i praksis via deres arbejde.²⁵ Samspillet mellem lovene og domstolenes anvendelse bliver subjektivt. Dermed kan fortolkning ikke undgås, og der trækkes paralleller til hermeneutikken, hvor samspillet mellem helhed og del er kendetegnet.²⁶ Gældende ret kan derved blive en prognose om fremtiden i vekselvirkningen mellem teori og praksis.²⁷ For at øge gennemsigtigheden af gældende ret udfærdiges lovebekendtgørelser, disse er en sammenfatning af hovedlov, samt ændringslove.²⁸

Revisors arbejdsopgaver udarbejdes på baggrund af love, samt revisions- og regnskabsstandarder.²⁹ Det er derfor essentielt revisor kan fastlægge hvad gældende ret er på et kompetent grundlag.³⁰

Hovedelementet i gældende ret er legalitetsprincippet. Denne er todelt med krav om principielle procedurer, samt hjemmel i lovgivningen. Den formelle del omhandlende procedurer vedtages af den lovgivende magt, folketinget, og kan alene benyttes fremadrettet.³¹ Anden del angår krav om hjemmel i lovgivningen for skatter, Grundloven (GRL) § 43.³² Det er derimod muligt at udstede gebyrer i bekendtgørelse for den udøvende magt, ministrene.³³

Gældende ret vanskeliggøres af, at denne ikke kun omfatter danske retskilder.³⁴ Danmark er eksempelvis en del af EU, Europarådet og FN, hvor der på henholdsvis europæisk og globalt plan udøves lovgivende arbejde.³⁵ Retten vedrørende persondata er f.eks. kompliceret af, at den er vedtaget i EU som forordning, DBF, og dermed direkte gældende i medlemslande.³⁶ Samtidig er den suppleret i dansk ret med DBL, da der efter visse bestemmelser i forordningen kan eller skal lovgives

²³ Evald, *Juridisk teori, metode og videnskab* (2020), 1. udgave, s. 15.

²⁴ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 11.

²⁵ Evald, *Juridisk teori, metode og videnskab* (2020), 1. udgave, s. 207.

²⁶ Evald, *Juridisk teori, metode og videnskab* (2020), 1. udgave, s. 214.

²⁷ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 23.

²⁸ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 57.

²⁹ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 11.

³⁰ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 12.

³¹ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 34.

³² Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 35.

³³ U.1993.757 H, Gebyr-dommen.

³⁴ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 28.

³⁵ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 28.

³⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 29.

nationalt.³⁷ Herudover kommer domme vedrørende persondata afsagt af Den Europæiske Menneskeretsdomstol, som hører under Europarådet.³⁸

Der er i afhandlingen benyttet følgende juridisk litteratur, BFL, DBF, DBL, RHL, RHD, ÅRL, GRL, EU-ret, domme, lovforslag, betænkninger og skats vejledninger.

³⁷ L 2018-05-23 nr. 502. Karnov, note hovedlov.

³⁸ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 29.

4 Datagrundlag

For at redegøre for de overordnede rammer for behandlingen af data vil der her blive gennemgået undersøgelsesdesign, typer af data, casestudie, samt reliabilitet og validitet for afhandlingen.

4.1 Undersøgelsesdesign

Der er for at svare på problemstillingen benyttet deduktion, dette lægger sig op ad retsdogmatisk metode.

Emnet skabte en undren, og der var en tilsyneladende mangel rent fagligt, samt lovgivningsmæssigt, da BFL endnu ikke er færdiggjort. Afhandlingen vil bidrage til forståelsen af, hvorledes implementeringen af BFL udvikler sig, samt faldgrupper og opmærksomhedspunkter. Der redegøres i afhandlingen for den nuværende situation med virksomheder i regnskabsklasse A, bl.a. via lovgivning, case-studie for derefter at blive sammenholdt med teorier inden for revisionsfaget. Planlægningen, samt udførelsen af afhandlingen er foregået sideløbende. Dette ses bl.a. i udviklingen fra interview 1 til interview 2, hvor intervieweren har tilegnet sig mere viden på området. De tre analyser har udviklet sig undervejs og medfører en nuanceret konklusion. Analyserne benyttes i diskussionen og stilles op mod "Zero-risk society" af Didier Sornette.

4.2 Reliabilitet og validitet

For at kvalitetssikre afhandlingen vil der være fokus på reliabilitet og validitet igennem processen. Ved begge gælder det, at disse gennemgås for både indsamlet, samt videreformidlet data. Reliabilitet er pålideligheden af den valgte målemetode, hvor validitet henviser til gyldigheden af den observerede data.³⁹

Der benyttes her et casestudie, der kan derfor forekomme måleusikkerhed i afhandlingen, da den ikke er reproducerbar. Intervieweren har i dette tilfælde anbefalet respondenterne at være anonyme. Såfremt dette har påvirket deres svar, antages det, at besvarelsen er blevet mere autentisk. I forhold til retsdogmatisk metode og reliabilitet findes det, at intervieweren er fortolkende, alt efter hvorledes egen holdning farver spørgsmål og svar. Respondenten har ydermere sin egen

³⁹ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 42.

forståelsesramme og fortolkning. Retsdogmatisk har dog et vist fortolkende element i sig, og det kan anses for problematisk. I videreformidling af undersøgelsen er der samtidig et subjektivt element, så udfaldet kunne være anderledes, såfremt den var skrevet af en anden. Derudover skal der ved retsdogmatisk metode bl.a. benyttes forkortelser af lovgivning. Da afhandlingen har en omfattende del af disse forkortelser, kan læseren have oplevelsen af, at det kan være svært eller ensformigt at læse. Det er derfor nødvendigt at holde sig for øje, at reliabiliteten kan være lav grundet dette. Det kan dog afhjælpes ved at gøre den grafiske flade mere læsevenlig, såsom med dobbeltlinjeskift ved afsnit. Datagrundlaget for den videreformidlede data er dog højt, da både teorier og lovgivning er anerkendte.

Benyttelse af retsdogmatisk metode anses for at give afhandlingen høj validitet ved indhentning af data, da afhandlingen indeholder både lovgivning, samt casestudie. Den skaber sammenhæng mellem lovgivning og mennesker, idet den er en "vekselvirkningen mellem teori og praksis".⁴⁰ Ved benyttelse af retsdogmatisk metode skabes der en høj validitet ved videreformidling, da det er en anerkendt metode, baseret på anerkendt lovgivning. Der er benyttet deduktion med afsæt i branche-relevante teorier, dermed er relevante slutninger videreformidlet.

4.3 Typer af data

Afhandlingen består af både primære og sekundære data.

Primære data består af et casestudie med to virksomheder i regnskabsklasse A, der har en nettoomsætning på kr. 300.000 på hinanden to efterfølgende år, samt et skriftligt interview med Erhvervsstyrelsen. Dataene er specifikt tilegnet til afhandlingen, det er dog vigtigt at holde for øje, der er tale om subjektive holdninger fra respondenterne. Der henvises ydermere til afsnittet nedenfor omkring casestudie.

De sekundære data består af lovgivning, standarder, teorier, litteratur, artikler, podcast, foredrag med PWC og Visma, samt anden dokumentation. Sekundære data f.eks. i form af litteratur kan være et udtryk for forfatterens holdninger, det er derfor søgt at finde sammenligningsgrundlag i anden dokumentation for at nedbringe den subjektive del i den sekundære data.

⁴⁰ Retsdogmatisk metode afsnit.

Der er ikke benyttet kvantitative data, da der ikke findes data på dette område, som kan måles og tælles, derimod er dataene af en følsom karakter. Dette gengives i udfordringen med at få respondenter, trods anonymisering. Der er anvendt kvalitative data af netop samme grund. Denne kan ikke tælles, men beskrives, og giver anledning til en dybere indsigt. Kvalitativ datas troværdighed afhænger dog af indsamling, bearbejdning og fortolkning af denne.

4.4 Casestudie

Et casestudie er en kvalitativ, dybdegående og detaljeret empirisk undersøgelse af et fænomen.⁴¹ Casestudiet som definition indeholder visse træk.⁴² Det er en empirisk undersøgelse med et valgt fænomen, nutidigt, med forskellige datakilder, analyse via bevisførelse, teoretisk generalisering, samt analyse case for case.⁴³ Derved skabes en sammenhæng imellem problemstilling, fænomen, empiri, analyser, samt konklusion.⁴⁴

Karaktertrækkene ved dette casestudie er flere. Det er muligt at sammenfatte konklusioner vedrørende BFL og DBF på baggrund af data, derved en empirisk undersøgelse.⁴⁵ Her er fænomenet konsekvenserne af en strammere lovgivning inden for bogføring og dermed af typen systemer.⁴⁶ Selve afgrænsningen af casene kommer an på interviewerens, dette har både fordele og ulemper, såsom indflydelse på fejlkilder samt fravalg af information.⁴⁷ Casen kan være en virksomhed, en person, en rolle mv.⁴⁸ Her er det valgte fænomen virksomheder i regnskabsklasse A. Det er et nutidigt og relevant fænomen, der berører mange virksomheder i regnskabsklasse A.⁴⁹ For at gå i dybden med problemstillingen benyttes flere datakilder, her interviews, observationer og sekundær empiri. Der anvendes deduktion ud fra givne præmisser, derved diskuteres og konkluderes ud fra den tilgængelige empiri indsamlet inden for tid til rådighed.⁵⁰ Den kan bestå af én eller flere cases, og til trods for et

⁴¹ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.16.

⁴² Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.16.

⁴³ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.16.

⁴⁴ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.15.

⁴⁵ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.16.

⁴⁶ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.17.

⁴⁷ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.17.

⁴⁸ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.17.

⁴⁹ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.18.

⁵⁰ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.20.

umiddelbart lille datagrundlag er det muligt at generalisere samt tilbagevise teorier.⁵¹ Her er der valgt to cases, der lever op til de ændrede krav i BFL, som dog har hver deres præmisser. Derved belyses forskelle og uligheder relevante for analyserne, samt muligheden for at se, hvorledes implementeringen vil være med hvert sit scenarie.⁵² Problemformuleringen lægger op til konsekvenserne af implementering af BFL i en regnskabsklasse A virksomhed, derfor kan mætningspunktet findes med blot to cases.⁵³

Udvælgelsesstrategien for casene er præmissen: Regnskabsklasse A med en forventet nettoomsætning på kr. 300.000 på hinanden to efterfølgende år. Primært grundet forarbejdet ift. research af BFL. Præmissen stemmer derudover overens med den valgte problemstilling. Dette er essentielt, da en formålsbestemt udvælgelse skaber større validitet for selve undersøgelsen.⁵⁴

Det var hensigten at udvælge casene som unikke og afslørende, idet begge virksomheder deler fælles problemstilling trods variation i konsekvenserne af den enkeltes implementering.⁵⁵ Tiltagene i BFL er et problem for en større gruppe virksomheder, hvor empiri er svært tilgængelig, bl.a. grundet loven ikke er færdigudarbejdet. Dette sammenfattet med følsomheden af oplysningerne bevirke, at der i stedet er benyttet opportunistisk udvælgelse, da det viste sig svært at få virksomheder til at medvirke grundet oplysningernes følsomhed.⁵⁶ Identifikation af virksomheder, der overholder præmisserne, er tilgået via eget netværk, samt BNI Danmark. BNI Danmark er et erhvervs- og referencenetværk.⁵⁷

Casestudier skal anmeldes til Datatilsyn, såfremt de indeholder følsomme oplysninger, der kan identificere private forhold.⁵⁸ I denne afhandling er disse oplysninger anonymiseret ved navn, dette være sig respondentens navn, samt virksomhedsnavn.⁵⁹ Dette er af hensyn til respondenterne og behøves derfor ikke anmeldelse. Da afhandlingen omhandler netop retten til egne personoplysninger, findes dette relevant.

⁵¹ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 259.

⁵² Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.22.

⁵³ Neergaard, *Udvælgelse af cases* (2007), 2. udgave, s. 50.

⁵⁴ Neergaard, *Udvælgelse af cases* (2007), 2. udgave, s. 20.

⁵⁵ Neergaard, *Udvælgelse af cases* (2007), 2. udgave, s. 25.

⁵⁶ Neergaard, *Udvælgelse af cases* (2007), 2. udgave, s. 37.

⁵⁷ bni.as/da/index.

⁵⁸ Ramian, *Casestudiet i praksis* (2012), 2. udgave, s.115.

⁵⁹ Ankersborg, *Specialeprocessen* (2011), 1. udgave, s. 96.

5 Empiri

Det materiale, der er genstand for afhandlingen, er her lovgivning, standarder, interviews, teorier, litteratur, artikler, podcast, foredrag med PWC og Visma - inklusiv PowerPointen, samt anden dokumentation.

Empirien indhentet er tiltænkt tre niveauer, dem der i praksis skal udføre lovgivningen, branchen, samt den bestemmende. Dette medvirker til et bredere perspektiv samt forståelse. Der er både primær og sekundær empiri, hvoraf den primære empiri er casestudiet, samt interview med Erhvervsstyrelsen. Erhvervsstyrelsen tager forbehold for, at deres svar er vejledende og ikke konkrete tilkendegivelser. Den resterende indhentede empiri er sekundær.

De tre forskellige niveauer:

1. Praksis
 - a. To virksomheder i regnskabsklasse A.
 - b. Visma.
 - c. PWC.
2. Branchen, SMV – Danmark⁶⁰ og FSR⁶¹.
3. Lovgivende, Erhvervsstyrelsen og Datatilsynet som tilsynsmyndigheder.

Podcast med Datatilsynet, PowerPointen fra foredraget med PWC og Visma samt "Zero-risk society" er uploadet til digital eksamen sammen med denne afhandling. Interviews er vedlagt som bilag, herunder de indledende interviews, transskription af de to interviews, der ligger til grund for casestudiet, samt interview med Erhvervsstyrelsen. SMV-Danmark havde ikke mulighed for at være behjælpelig med et interview og henviste til Erhvervsstyrelsen. E-conomic vendte ikke tilbage på forespørgslen om et interview.

Der er benyttet empiri på flere sprog, figurerne, der illustrerer teorierne, er oversat til dansk, da dette gav mening i forhold til afhandlingen. Anden empiri er ikke oversat, for begge gælder det, at afhandlingen indeholder en fortolkning af disse.⁶²

⁶⁰ Erhvervsorganisation for SMV'er.

⁶¹ Brancheorganisation for revisorer.

⁶² Ankersborg, *Specialeprocessen* (2011), 1. udgave, s. 96.

5.1 Interview

I afhandlingen benyttes der kvalitative interviews, hvilket forsøger at forstå respondenternes verden via uformelle samtaler og ud fra deres subjektive holdninger.⁶³ De er udført som semistrukturerede med relativt faste spørgsmål, samt optaget med henblik på transskription. Derved opnås den empiri, der er relevant for afhandlingen under kontrollerede forhold. Samtidig er der plads til at undres og udforske relationen. Grundet relationen fortolkes der allerede under selve udførsel af interviewet med retsdogmatisk metode, samt valgte teorier i tankerne.

Der findes syv faser af et interview. Disse er tematisering, design, interview, transskription, analyse, verifikation, samt rapportering.⁶⁴ I tematisering formuleres formålet for undersøgelsen, her er det overordnede BFL.⁶⁵ Design angår selve planlægningen på baggrund af metodevalg sammenholdt med formål og perspektiv.⁶⁶ I afhandlingen er der taget afsæt i spørgsmål, som kan være mulige svar til problemformulering, samt problemstillinger. Interview omhandler udførslen af selve interviewet, herunder både verbale-, nonverbale svar, samt relationen mellem respondenterne og intervieweren.⁶⁷ Respondenten i interview 1 var ukendt, og respondenterne i interview 2 var fra eget netværk. I begge tilfælde var interviewerens opmærksomhed på sprog, tonefald og kropssprog, i fald dette kunne bidrage til analysen. Transskription foretages ved at nedskrive den eksakte ordformulering. Dette skaber et overblik over samtalerne, der senere hen kan være behjælpelig i analyser, samt gennemgang af data.⁶⁸ Der er derfor gjort brug af transskription, disse er vedlagt i bilag. I analysefasen bearbejdes dataene i forhold til de valgte teorier.⁶⁹ Her er benyttet fagrelevante teorier i forhold til indsamlet empiri. Verifikation fastslår validitet, reliabilitet og generaliserbarhed af den indsamlede empiri under interviewene.⁷⁰ Der henvises her til afsnittet "Validitet og reliabilitet". I forhold til rapportering er det med modtagergruppen i tankerne, at afhandlingen skal skrives.⁷¹ Der skal tages højde for metodevalg, samt etiske bevæggrunde. I denne afhandling er det besluttet at anonymisere respondenterne og deres virksomheder.

⁶³ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 19.

⁶⁴ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 154 og 155.

⁶⁵ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 154.

⁶⁶ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 154.

⁶⁷ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 155.

⁶⁸ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 155.

⁶⁹ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 155.

⁷⁰ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 155.

⁷¹ Kvale m.fl., *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (2014), 3. udgave, s. 155.

Netop med interviews, der indgår i casestudier, er det vigtigt at forholde sig til, hvorledes og under hvilke forudsætninger disse er foregået.⁷²

5.2 Introduktion af virksomheder i casestudiet.

I casestudiet medvirker to virksomheder i regnskabsklasse A. Disse forventer begge at skulle forholde sig til ændringerne i BFL. De er begge anonymiserede grundet følsomheden af besvarelsene i interviewet. Den ene respondent har et malerfirma, den anden har en konsulentvirksomhed inden for IT-branchen. Begge er nyopstartet, men har trods dette allerede nu en nettoomsætning over kr. 300.000, samt en forventning om samme næste år. Da respondenterne er henholdsvis dansk- og engelsksproget, er interviewene afholdt på henholdsvis dansk og engelsk. Det engelske interview er ikke oversat for at opnå en så korrekt indsamling af data.

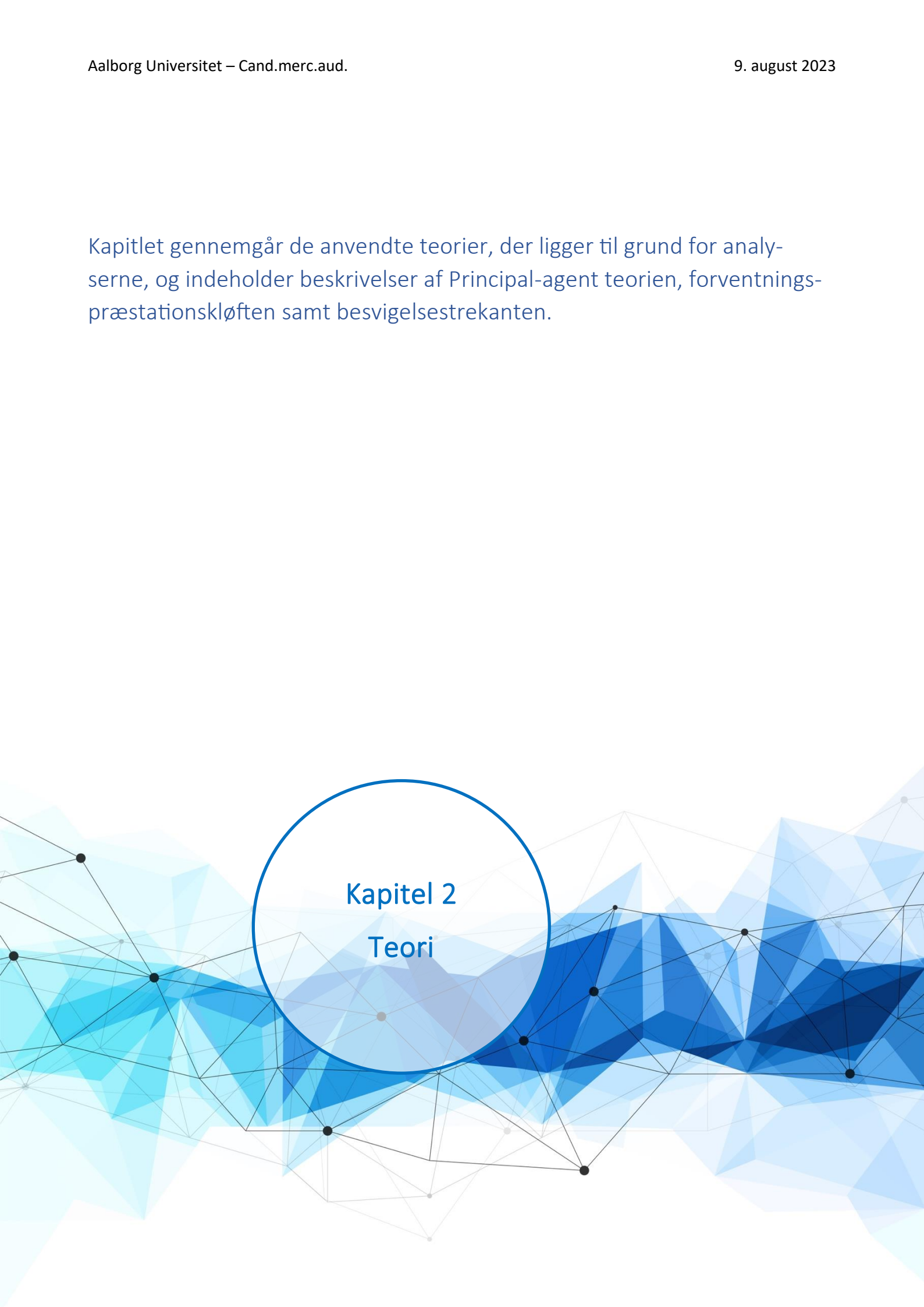
5.3 Foredrag med PWC og Visma

Maj 2023 afholdt PWC, Visma og Rackbeat i samarbejde et foredrag i Vismas lokaler for at skabe opmærksomhed på ændringerne i BFL. Af dette foredrag er der udelukkende benyttet materiale fra PWC og Visma, da Rackbeat ikke anses relevant for problemformuleringen.

Ved dette foredrag blev der, fra PWC's side, fremført erfaringer med digitalisering generelt, samt information vedrørende BFL. Visma forklarede, hvor E-conomic stod på daværende tidspunkt, forventningerne til fremtiden, samt hvorledes den nye BFL er i praksis fra deres synsvinkel. Denne information er benyttet i afhandlingen, hvor det anses relevant.

⁷² Neergaard, *Udvælgelse af cases* (2007), 2. udgave, s. 46.

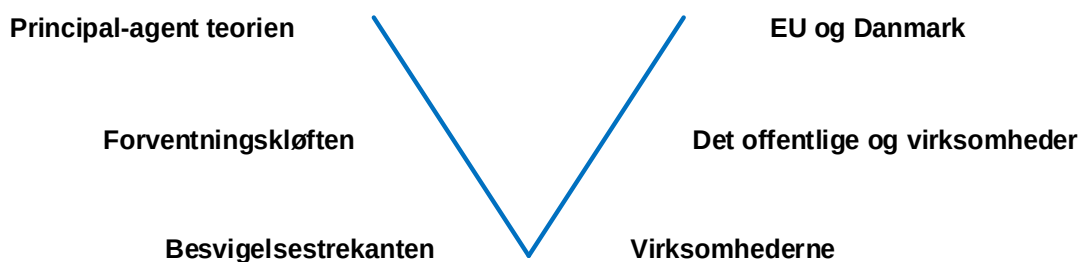
Kapitlet gennemgår de anvendte teorier, der ligger til grund for analyserne, og indeholder beskrivelser af Principal-agent teorien, forventningspræstationskløften samt besvigelsestrekanten.

Kapitel 2 Teori

6 Teori

I dette afsnit gennemgås de tre teorier benyttet i afhandlingen. Analysestrukturen er med til at undersøge problemformuleringen med tilhørende problemstillinger på flere niveauer. Øverste niveau er på medlemsstatsplan, her vil der blive benyttet Principal-agent teorien til at undersøge relationen Danmark og EU imellem. Denne del omhandler selve lovene BFL og DBF, samt problemstilling et. Mellemste niveau er på nationalt plan, her anvendes forventnings-præstationskløften til at undersøge forventningerne fra det offentlige til virksomheder i regnskabsklasse A. Denne undersøger problemstillingerne to, tre og fire, med selve implementeringen set fra virksomhederne i regnskabsklasse A's synsvinkel. Det nederste niveau omhandler selve virksomhederne, samt risici i forhold til væsentlig fejlinformation i regnskaber for virksomheder i regnskabsklasse A. Her benyttes besvigelsestrekanter til problemstilling fem. Dette bevirker, at alle analyser udfærdiges på et nuanceret grundlag, samt at disse bevæger sig ned i et dybere lag, for hver gang de anvendes.

Figur 1. Overblik teori, egen tilvirkning.

6.1 Principal-agent teori

Principal-agent teorien indgår i afhandlingen, da den kan synliggøre relationen mellem EU og Danmark. Her i form af DBF og BFL sat i perspektiv.

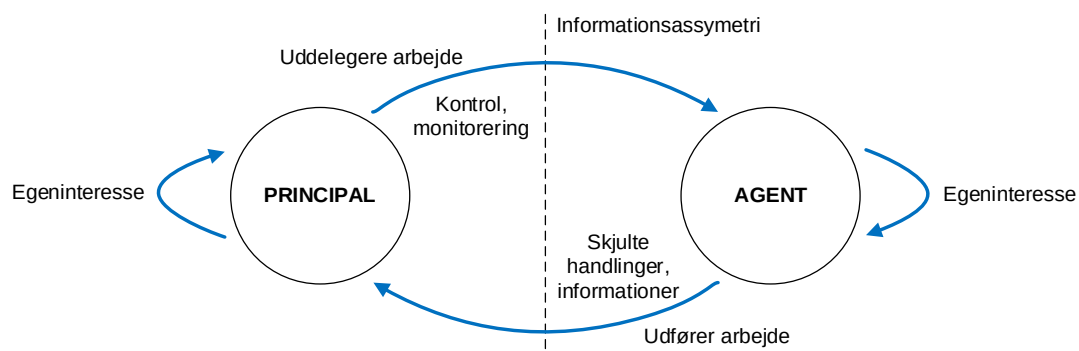
Principal-agent teorien omhandler relationen inden for arbejdsfordeling, når en part (principalen) uddelegerer en eller flere opgaver til den udøvende part (agenten), og disse parter ikke nødvendigvis deler samme formål.⁷³ Agenten kan have egeninteresser samt mulighed for at benytte fraværet af principalen til egen fordel. Ubalancen skaber en informationskløft med informationsasymmetri

⁷³ Laffont, *The principal agent model: The economic theory of incentives* (2003), 1. udgave, s. xi.

grundet forskellen i egeninteresser. Dermed skabes et behov for, at principalen kontrollerer og monitorerer agenten, f.eks. i form af rapportering.

Samarbejdet kan derfor være problematisk. For at imødegå dette, indgås et kontraktuelt forhold,⁷⁴ hvorved agenten indenfor definerede rammer udfører det aftalte arbejde. For at agenten skal handle i overensstemmelse med principalens formål, benyttes økonomisk incitament, hvor tilfredsstillende belønning tilbydes.⁷⁵ Det være sig materielt eller immaterielt. Disse skjulte handlinger samt information skaber mistillid og må forsøges undgået.

Nedstående figur visualiserer netop dette.

Figur 2. Principal-agent teori af Laffont, oversat til dansk.

6.2 Forventnings-præstationskløften

Der benyttes her Brenda Porters teori om forventnings-præstationskløften, da denne inkluderer synsvinklen vedrørende lovgivningen og dermed sættes i kontekst til afhandlingen,⁷⁶ Hvorimod Bent Warmings teori om forventningskløften udelukkende fokuserer på revisorer, samt samfundet i forhold til opdagelse af besvigelser, og ikke medtager det lovgivningsmæssige aspekt.⁷⁷ Dette da der her ønskes at inddrage BFL, samt selve implementeringen af denne for virksomheder i regnskabsklasse A. Forventnings-præstationskløften vil her blive benyttet med virksomheder i regnskabsklasse A, i stedet for revisorer.

⁷⁴ Laffont, *The principal agent model: The economic theory of incentives* (2003), 1. udgave, s. xi.

⁷⁵ Laffont, *The principal agent model: The economic theory of incentives* (2003), 1. udgave, s. xi.

⁷⁶ Porter, Brenda, *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap* (1993), s.50.

⁷⁷ Warming-Rasmussen, *Tillidsforholdet og forventningskløften* (1990), s. 9.

Ifølge Brenda Porter omfatter forventnings-præstationskløften de oplevede præstationer på den ene side og samfundets forventninger på den anden side.⁷⁸ Denne kan dog opdeles yderligere i en præstationskløft og en rimelighedskløft.⁷⁹

Præstationskløften omhandler overordnet set de eksisterende opgaver og inddeles i mangelfulde ydelser, samt mangelfulde standarder.⁸⁰ De mangelfulde ydelser er kløften mellem faktiske opgaver og eksisterende opgaver ifølge lovgivningen.⁸¹ For mangelfulde standarder gælder det, at disse er kløften mellem eksisterende opgaver ifølge lovgivningen samt opgaver, der med rimelighed kan forventes.⁸²

Hvorimod rimelighedskløften angår urimelige forventninger. Det vil sige kløften mellem udførelse af opgaver, der rimeligt kan forventes, og samfundets forventninger til disse.⁸³

Nedenstående figur illustrerer dette.

Figur 3. Forventnings-præstationskløften, Brenda Porter, oversat til dansk.

6.3 Besvigelsestrekanten

Besvigelsestrekanten er udviklet af Donald R. Cressey efter interview med 200 indsatte.⁸⁴ Den benyttes ofte inden for revisionsfaget, da den er godkendt af IFAC, samt inkorporeret i ISA 240, styk A1. Den anvendes til at finde de bagvedliggende grunde for, at besvigelser finder sted, og består af incitament/pres, mulighed samt retfærdiggørelse. Disse tre faktorer skal alle være tilstede for, at

⁷⁸ Porter, Brenda, *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap* (1993), s.50.

⁷⁹ Porter, Brenda, *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap* (1993), s.50.

⁸⁰ Porter, Brenda, *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap* (1993), s.50.

⁸¹ Porter, Brenda, *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap* (1993), s.57.

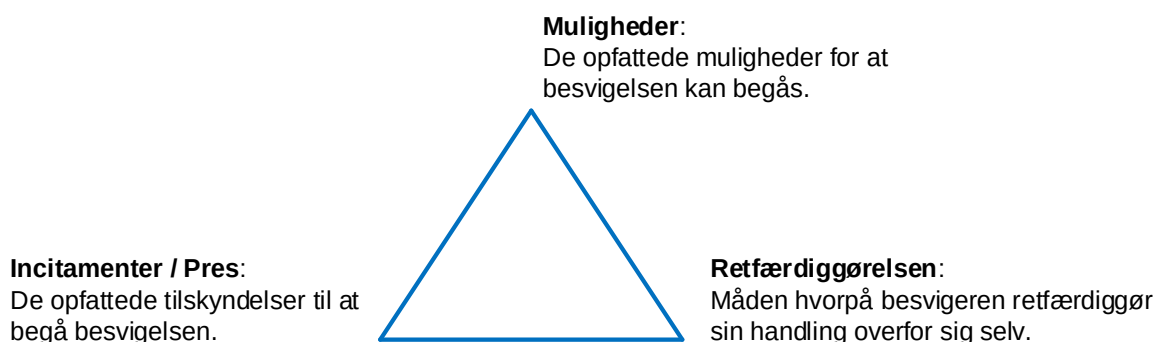
⁸² Porter, Brenda, *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap* (1993), s.50.

⁸³ Porter, Brenda, *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap* (1993), s.50.

⁸⁴ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 13.

der er sandsynlighed for, at besvigelser opstår.⁸⁵ De tre består af den opfattede motivation, som viser sig ved incitament/pres, mulighed for at besvigelsen kan begås, samt retfærdiggørelse af selve handlingen for besvigeren.⁸⁶ Incitament og pres omfatter generelt status, men kan dog opstå af forskellige årsager.⁸⁷ Herunder uhæderlig adfærd, personlige problemer, økonomiske påvirkninger såsom inflation, isolation i form af manglende hjælp fra omverdenen, opretholdelse af facaden, samt forholdet til arbejdsgiveren.⁸⁸ Ved mulighed er der tale om to faktorer, generel information og tekniske færdigheder.⁸⁹ Generel information vil sige, at besvigeren besidder viden om, at besvigelser er muligt, f.eks. at andre medarbejdere har gjort det før.⁹⁰ Tekniske færdigheder betyder, at det er muligt rent teknisk at udføre besvigelsen og samtidig dække over den.⁹¹ Mulighed er den nemmeste at identificere og derved forebygge ved hjælp af kontroller. Selve retfærdiggørelsen sker, før handlingen er udført, da besvigeren ikke ser sig selv som kriminel.⁹² Rationaliseringen af handlingen bliver argumenteret med en af de tre synsvinkler: At beløbet ikke var af en væsentlig størrelse, det var berettiget eller blot en del af en generel uansvarlighed.⁹³

Nedenfor er de tre ben af besvigelsestrekanten illustreret.

Figur 4. Besvigelsestrekanten, Donald R. Cressey, oversat til dansk.

⁸⁵ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 17.

⁸⁶ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 13.

⁸⁷ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 14.

⁸⁸ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 15 og 16.

⁸⁹ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 17.

⁹⁰ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 17.

⁹¹ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 17.

⁹² Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 17.

⁹³ Wells, *Principles of fraud examination* (2014), 4. udgave, s. 18.

Dette kapitel vil bestå af tre analyser:

- Det juridiske hierarki bogføringsloven og databeskyttelsesforordningen imellem.
- Det offentlige forventning sammenholdt med virksomheder i regnskabsklasse A's implementering af bogføringsloven i praksis.
- Risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber på baggrund af ændringerne i BFL.

Disse har i samspil til formål at besvare problemformulering, samt problemstillinger.

Kapitel 3 Analyse

7 Analyse af det juridiske hierarki bogføringsloven og databeskyttelsesforordningen imellem

Denne analyse påtænker at undersøge, hvorvidt BFL lever op til undtagelserne i DBF. Dette gøres ved at undersøge ændringerne i BFL, samt hvorvidt disse er i samspil med DBF. Der følger nedenfor en redegørelse af, hvad BFL er, herunder baggrund, ændringer, tidsplan, samt implementering. Dernæst følger DBF, herunder hvad er DBF, baggrund og implementering historisk. Efterfølgende gennemgås det juridiske hierarki imellem dem, samt undtagelser. Til sidst sættes dette i forhold til Principal-agent teorien med udgangspunkt i Danmark og EU. For at understøtte analysen anvendes der danske og EU retslige sager. Derved opnås den ønskede undersøgelse af, hvorvidt BFL er i strid med DBF indenfor relevant fagteori og problemstilling et "lever BFL op til undtagelserne i DBF?" besvares.

7.1 Bogføringsloven

Nedenfor gennemgås, hvad BFL er, baggrunden, ændringer, tidsplanen, samt implementering.

7.1.1 Hvad er bogføringsloven

BFL sikrer, at danske og udenlandske erhvervsdrivende virksomheder, som enten har virke i Danmark, modtager tilskud af henholdsvis den danske stat og EU, eller er skatte- og afgiftspligtige i Danmark, er forpligtiget til på behørig vis at udarbejde regnskabsmateriale, jf. BFL § 1, stk. 2. Definitionen på regnskabsmateriale er udvidet fra at omfatte registreringer og bilag til nu også at omfatte dokumentation for oplysninger i noterne samt ledelsesberetningen, jf. BFL § 4, stk. 1, stk. 3 og stk. 5. Statsledet virksomheder og kommuner er undtaget dette, medmindre de er et ApS eller A/S, jf. BFL § 1, stk. 3. Den foreskriver, at regnskabsmateriale skal opbevares i minimum fem år, samt indeværende regnskabsår, jf. BFL § 12. Selve regnskabsmaterialet må ikke ødelægges, bortskaffes eller forvanskes, derudover skal virksomhederne sikre dette mod fejl og misbrug, jf. BFL § 13. Der skal ske dokumentation i form af bilag, disse defineres som transaktioner i bogføringen for at sikre kontrolsporet, jf. BFL § 3, stk. 5.

Det har været en længerevarende proces at få BFL godkendt.⁹⁴ Den oprindelige lov blev delt i to grundet bekymring fra flere partier. Der var forslag til væsentlige ændringer i BFL, og dette har

⁹⁴ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note hovedlov.

resulteret i, at den har været til høring ad flere gange.⁹⁵ Efter Erhvervsudvalgets betænkning af 12/5 2022 deltes den oprindelige BFL i to, et forslag til lov om bogføring og et forslag til lov om ændring af ÅRL.⁹⁶ Det er muligt for ministeren under visse forudsætninger at ændre både beløbsgrænse, samt ikrafttrædelse af de forskellige delelementer, jf. BFL § 34, stk. 2. I samme høringsforslag udtryktes det, at der skal sikre en afvejning mellem den byrde ikke digitale virksomheder vil opleve, mod sikkerheden for at væsentlig fejlinformation opdages.⁹⁷ Partierne skal indkaldes inden implementering af regnskabsklasse A for at undersøge, hvorledes de digitale bogføringssystemer lever op til BFL, samt disses prisniveau og vederlagsfri løsninger.⁹⁸

Tilbage i 2015 kom der en mindre om end ikke uvæsentlig ændring til BFL, opbevaring af regnskabsmateriale m.v., jf. L 2015-01-27 nr. 55. Her blev det muligt at opbevare regnskabsmateriale digitalt på servere i udlandet uden dispensation fra Erhvervsstyrelsen. Der er fire krav, som skal overholdes i den forbindelse.⁹⁹ De fire krav er: Opbevaring i overensstemmelse med BFL, altid adgang til regnskabsmateriel fra Danmark, systembeskrivelser og adgangskoder opbevares i Danmark, regnskabsmaterialet kan udskrives læsbart og i anerkendt filformat, f.eks. xml, csv, eller lignende. Dette er stadig gældende, men vil dog overgå til bestemmelserne vedrørende benyttelse af digitale bogføringssystemer, når disse træder i kraft.¹⁰⁰

7.1.2 Baggrund

Begrundelserne for indførsel af BFL er bl.a. at lette virksomhedernes tidskrævende regnskabsføring og rapportering til det offentlige.¹⁰¹ Dette forventes samtidig at indbefatte en årlig besparelse på ca. 2,9 mia. på landsplan for virksomhederne.¹⁰² Besparelserne er udregnet i en potentialeberegning i businesscasen KPMG udarbejdede i november 2021.¹⁰³ Businesscasen omfatter ca. 416.000 virksomheder, hvoraf ca. 108.000 virksomheder i regnskabsklasse A rammes.¹⁰⁴ Den udspringer af

⁹⁵ LBKG 2006-06-15.

⁹⁶ 2021/1 BTL 163.

⁹⁷ LFB 2022-05-12 nr. 163. *Politiske bemærkninger*.

⁹⁸ 2021/1 BTL 163.

⁹⁹ L 2015-01-27 nr. 55 § 1 stk. 2, pkt. 1-4.

¹⁰⁰ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 37.

¹⁰¹ Erhvervsstyrelsen.dk, *Bagom bogføringsloven: Gevinster for dansk erhvervsliv*.

¹⁰² Erhvervsstyrelsen.dk, *Bagom bogføringsloven: Gevinster for dansk erhvervsliv*.

¹⁰³ Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.

¹⁰⁴ Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.

aftalen ”en styrket skattekontrol”, der fokuserer på bekæmpelse af hvidvaskning og skatteunddragelse.¹⁰⁵ Dermed er økonomisk kriminalitet en central bevæggrund for BFL.¹⁰⁶ Derudover begrundes det, at det vil skabe tryghed, at regnskabsmateriale opbevares digitalt, såfremt en virksomhed udsættes for cyberkriminalitet.¹⁰⁷

Det er Erhvervsstyrelsen, der er tilsynsmyndighed, når det kommer til BFL, de fører tilsyn samt kontrol med erhvervsregulering i Danmark.¹⁰⁸

7.1.3 Ændringer

BFL har ikke tidligere bestemt, hvordan selve bogføring skulle udføres, men derimod henvist til retningslinjer under generalklausulen god bogføringsskik.¹⁰⁹ Der sondres ikke længere ift. medie, såsom digitalt eller i hardcopy. Opbevaring af regnskabsmateriale i hardcopy i Danmark er ikke længere påkrævet.¹¹⁰ Derimod er det nu obligatorisk, at det sker digitalt, samt at det kan udleveres til Erhvervsstyrelsen uanset medie inden for en given deadline, jf. BFL § 22 stk. 4.

Allerede nu skal der udarbejdes en beskrivelse af bogføringsprocedure såfremt der er bogføringspligt efter ÅRL § 3, stk. 1 eller nettoomsætningen ligger over kr. 300.000 på hinanden to efterfølgende år, jf. BFL § 6. Opbevaring af denne skal ske digitalt, jf. BFL § 6. En sådan skal indeholde en beskrivelse af procedurerne for løbende registrering af transaktioner, betryggende opbevaring af regnskabsmateriale, samt ansvarlige medarbejdere for disse. Det formodes, at ansvarlige medarbejdere vil blive noteret med titel, såsom bogholder eller regnskabschef, derved vil ændringer i personale ikke blive en udfordring.¹¹¹ Selve beskrivelsen skal opbevares, så Erhvervsstyrelsen har mulighed for at gennemgå den under en eventuel kontrol. Erhvervsstyrelsen har udarbejdet en skabelon, samt vejledning, tilgængelig for alle virksomheder for at hjælpe disse på vej med en korrekt beskrivelse.¹¹² Det er frivilligt, om virksomhederne ønsker at benytte denne skabelon eller selv står

¹⁰⁵ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note hovedlov.

¹⁰⁶ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 79.

¹⁰⁷ Erhvervsstyrelsen.dk, *Bagom bogføringsloven: Gevinster for dansk erhvervsliv*.

¹⁰⁸ Erhvervsstyrelsen.dk, *Kontrol og tilsyn*.

¹⁰⁹ LBKG 2006-06-15 nr. 648, §6.

¹¹⁰ A.B.3.1.3 Opbevaring af bogførings- og regnskabsmateriale.

¹¹¹ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 24.

¹¹² Erhvervsstyrelsen.dk, *Skabelon og vejledning til beskrivelse af bogføringsprocedure er nu tilgængelig*.

for udarbejdelse af en procesbeskrivelse. Opbevaring af digitalt regnskabsmateriel skal ske på en betryggende måde i fem år udover indeværende regnskabsår, jf. BFL § 12 og § 15 stk. 1.

Virksomheder, der er undtaget digital opbevaring, bogføring samt cloudbaseret regnskabsprogram i BFL, ligger på eller under en årlig nettoomsætning på kr. 300.000 på hinanden to efterfølgende år, jf. BFL § 6. De er dog ikke undtaget de generelle krav i BFL.

7.1.4 Tidsplan

Tidsplanen har været ændret af flere omgange, på nuværende tidspunkt er kravene til digitale standard bogføringssystemer dog trådt i kraft pr. 1/2 2023.¹¹³ Herunder beskrivelser af transaktioner, opbevaring af regnskabsmateriale, samt ansvarlige medarbejdere for disse procedurer. I perioden 31/10 2023 til 1/1 2024 vil udbydere skulle anmelde deres bogføringssystemer for derefter at skulle gennemgå en screeningsproces.¹¹⁴ Disse udbydere registres herefter som anvendelige, såfremt de lever op til kravene om digital standard bogføringssystemer. Det forventes dog, at virksomheder i regnskabsklasse B, C og D forpligtet til at indrapportere årsrapport skal opfylde de nye krav samt efterfølge dem fra 2024. Virksomheder i regnskabsklasse A, samt visse foreninger, forventes at følge trop i 2026.¹¹⁵

7.1.5 Implementering

Selve implementeringen af BFL består af flere delelementer og sker løbende for at give virksomhederne mulighed for at tilpasse sig nuværende regnskabssystemer eller finde en ny udbyder.¹¹⁶ Virksomheder skal holde sig for øje, at de er ansvarlige for, at BFL overholdes, såfremt de ikke anvender en udbyder eller anvender en udbyder, der ikke er godkendt.¹¹⁷

Første del består af bogføringskontrol og sanktioner, her udtages virksomheder omfattet af ÅRL, der ikke har indberettet første årsregnskab eller har fravalgt revision, jf. BFL § 23, stk. 1. Sanktionerne er bøde, såfremt der ikke er culpøs handling efter anden lovgivning, jf. BFL § 33. Selve bøden kan

¹¹³ Erhvervsstyrelsen.dk, *Digital bogføring: Hvilke regler træder i kraft hvornår?*

¹¹⁴ Erhvervsstyrelsen.dk, *Digital bogføring: Hvilke regler træder i kraft hvornår?*

¹¹⁵ Erhvervsstyrelsen.dk, *Digital bogføring: Hvilke regler træder i kraft hvornår?*

¹¹⁶ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note hovedlov.

¹¹⁷ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 13.

være op til 1,5 mio. kr. og tager udgangspunkt i hyppighed, grovhed, gentagelser, samt virksomhedens omsætning, jf. BFL § 33 stk. 2.

Anden del omfatter selve benyttelsen af digitale regnskabssystemer, registrering af udbydere, samt kontrol af virksomheder og udbydere, der ikke opfylder disse krav.

Virksomheder skal ved benyttelse af digitale regnskabssystemer sikre, at regnskabsmateriale ikke forfalskes, misbruges, destrueres, det være sig bevidst eller ubevidst, jf. BFL § 13. Derudover skal det opbevares forsvarligt i fem år udover indeværende regnskabsår, jf. BFL § 12. Dette gør sig også gældende ved opløsning eller konkurs, hvor den sidst ansvarlige ledelse er forpligtet til, at regnskabsmateriale lever op til disse krav, jf. BFL § 14, stk. 1. Det er yderligere virksomhedernes at sikre regnskabsmateriel på betryggende vis, såfremt udbyderen går konkurs.¹¹⁸

Udbydere skal underbygge flere ting herunder transaktionssporet, betryggende opbevaring i fem år, overholde anerkendte IT-standarder, implementere en offentlig kontoplan, samt understøtte e-fakturering, jf. BFL § 15, stk. 1-3. Anerkendte IT-standarder omfatter ikke gældende ISO-standarder, da dette ansås for byrdefuldt for udbyderne.¹¹⁹ Der er dog visse krav, som skal opfyldes, det være sig netværkssikkerhed, leverandørstyring, adgangsstyring, logning, databeskyttelse, backup, beredskab og reetablering.¹²⁰

Virksomheder er forpligtet til at udlevere deres regnskabsmateriel til den offentlige myndighed, der udfører kontrol under BFL eller anden lov, jf. BFL § 22, stk. 1. Det være sig et specifikt regnskabsmateriale, i et anerkendt filformat, omregnet til danske kroner, samt oversat til dansk eller engelsk, jf. BFL 22, stk. 2. Dette skal ske uden omkostninger for det offentlige, indenfor en angivet frist og uanset om opbevaringen sker hos tredjemand jf. BFL § 22 stk. 2-4. Virksomheder, der ikke tilvælger revision eller tidligere har indleveret årsregnskab, kan udtages til kontrol grundet dette, jf. BFL § 23, stk. 1.

Udbydere skal efter godkendt registrering løbende overholde kravene til digitale regnskabssystemer, jf. BFL § 20 stk. 2. Dette gælder også ved opdateringer eller ændringer i systemet. Derudover kan

¹¹⁸ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

¹¹⁹ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 44.

¹²⁰ Erhvervsstyrelsen.dk, *Bogføring*.

udbyderen blive pålagt at sende meddelelse til virksomhederne, såfremt denne ikke lever op til de gældende krav, og dette medfører væsentlige risici for virksomhederne, jf. BFL § 27 stk.

For både virksomheder og udbyder gælder der risikobaseret kontrol, det vil sige, at kontrol udføres, hvor der foreligger indikationer på, at BFL ikke er overholdt, jf. BFL § 23. Pligten til at stille regnskabet til rådighed henviser til parallelle retsregler i skattekontrollovens (SKL) § 58 om indsendelsespligt. I SKL findes samtidig § 68 vedrørende adgang til andre offentlige myndigheders registre, samt SKL § 67 a om anden behandling. Netop SKL § 67 a giver told- og skatteforvaltningen adgang til at benytte AI-programmer, samt machine learning til risikobaseret kontrol af indsendte regnskaber.¹²¹ Derudover har virksomheder ikke krav på at blive informeret, såfremt deres data indgår i disse kontroller.¹²² Skattekontrollovens § 67 a er med henblik på at udvikle IT-systemer, hvor formålet bl.a. er at analysere samt afdække fejl og svindel.¹²³ Der er stadig afgrænset til oplysninger, som opfylder formålene i bestemmelserne i DBF art. 5 stk. 2 og 3. Dette lægger sig op ad, at der på sigt stiles efter opbevaring af regnskabsmateriale i offentligt modtagecenter med direkte adgang via udbyder.¹²⁴ Det er yderligere en forventning, at obligatorisk brug af e-fakturer og e-dokumentering bliver en nødvendighed.¹²⁵

7.2 Databeskyttelsesforordningen

I dette afsnit redegøres der for DBF, baggrunden for denne, samt hvorledes implementeringen forløb.

7.2.1 Hvad er databeskyttelsesforordningen

DBF er sat i verden for at beskytte fysiske personers personoplysninger, samt sikre, at fri udveksling i EU af disse ikke begrænses, jf. DBF art. 1, stk. 1. Den omfatter fysiske personer i EU uanset nationalitet eller bopæl, jf. betragtning 2. For ikke at være afhængig af en bestemt teknologi omtales disse ikke, og DBF er dermed teknologineutral.¹²⁶ Beskyttelsen gælder uanset, om dataudvekslingen er udført automatisk eller manuelt, jf. betragtning 15. Dette er med henblik på langtidsplanlægning

¹²¹ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 54.

¹²² L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note 54.

¹²³ LBKG 2022-03-02 nr. 283. Karnov, note 230.

¹²⁴ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note hovedlov.

¹²⁵ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov, note hovedlov.

¹²⁶ Podcast, Datatilsynet episode 24, 17:48.

i forhold til den teknologisk udvikling, så loven ikke skal tilpasses ofte.¹²⁷ Formålet er derfor dobbeltsidet, og en balance kan være udfordrende, bl.a. da beskyttelse af personoplysninger ikke er absolut og må vige for samfundets interesser ved proportionalitetsprincippet, jf. betragtning. 4. DBF er retlige standarder og bøjer sig for anden lovgivning.¹²⁸

Juridiske personer er ikke omfattet af denne beskyttelse, såsom deres virksomhedsform og kontaktoplysninger, jf. betragtning 14. De skal derimod følge reglerne om behandling af personoplysninger ligesom enhver anden organisation i EU, dette uanset om disse har hjemsted i eller uden for EU, jf. betragtning 23. Ydermere er regnskabsaflæggelse ikke omfattet forordningen, da dette er en begrænsning baseret på andre grunde end beskyttelse af persondataoplysninger.¹²⁹

Personoplysninger inddeles i følsomme og ikke-følsomme oplysninger, oplysninger om strafbare forhold kategoriseres særskilt, jf. DBF art. 9 stk. 1 og art. 10. Følsomme oplysninger kan have indflydelse på en persons trivsel og velvære, såfremt de benyttes imod dem, herunder bl.a. etnicitet, religiøs- og politisk overbevisning mv., jf. DBF art. 9 stk. 1. Ikke-følsomme oplysninger er alle oplysninger, der ikke er opført under følsomme, jf. DBF art. 9 stk. 1 modsætningsvis. Det er oplysninger som navn, adresse og økonomiske oplysninger såsom skatteoplysninger, jf. DBF art. 9 stk. 1 modsætningsvis.

I forordningen findes syv grundlæggende principper, der alle skal følges samt dokumenteres, jf. DBF art. 5.

1. **Lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed**, omhandler behandlingen af data. Dette skal ske lovligt, rimeligt og være gennemsigtig for den person, dataene omhandler, jf. art 5, stk.1 litra a.
2. **Formålsbegrænsning**, betyder, at personoplysninger kun må benyttes til det formål, de er indhentet til, jf. art 5, stk.1 litra b. Er de ikke det, skal de slettes med øjeblikkelig virkning.¹³⁰ Dette til trods er det muligt for det offentlige at benytte og behandle oplysningerne til andet formål.¹³¹

¹²⁷ Podcast, Datatilsynet episode 24, 17:48.

¹²⁸ Podcast, Datatilsynet episode 24, 8:19 og 16:55.

¹²⁹ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 14.

¹³⁰ Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 403.

¹³¹ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 43.

3. **Dataminimering** betyder, at data skal være relevant og afgrænset til formålet, jf. DBF art. 5, stk.1 litra c. Der skal ske en vurdering af, hvorledes oplysningerne er relevante og egnede i forhold til formålet.¹³²
4. **Rigtighed** omhandler, at data skal være opdateret ved kontrolforanstaltninger, manuelle eller automatiske, jf. DBF art. 5, stk. 1 litra d. Der må ikke forefindes forkerte oplysninger, de skal da rettes eller slettes med det samme, jf. DBF art. 5, stk. 1 litra d.
5. **Opbevaringsbegrænsning** betyder, at personoplysninger kun må opbevares, indtil formålet for disse er ophørt, jf. DBF art. 5, stk. 1 litra e. Det er dog muligt at opbevare data til arkivformål, så længe den dataansvarlige kan argumentere for dette, samt udføre organisatoriske og tekniske sikkerhedsforanstaltninger, jf. DBF art. 5, stk. 1 litra e. Under forudsætning af, at oplysningerne benyttes i samfundets interesse, til statistiske formål, til historiske eller videnskabelige forskningsformål, såfremt DBF art. 89, stk. 1 overholdes, jf. DBF art. 5, stk. 1 litra e.
6. **Integritet og fortrolighed** skal sikre, at uvedkommende ikke får adgang til dataene, jf. DBF art. 5, stk. 1 litra f. Det betyder bl.a., at kun relevante personer har adgang til personoplysningerne og behandler dem i henhold til loven, jf. DBF art. 5, stk. 1 litra f.
7. **Ansvarlighed** omhandler behandlingen af oplysningerne på ansvarligvis. jf. DBF art. 5, stk. 2. Ansvaret ligger hovedsageligt hos den dataansvarlige, uanset om det er denne, der udfører det, eller det uddelegeres, samtidig skal det ske i henhold til loven.¹³³

7.2.2 Baggrund

EU-kommissionen fremlagde tilbage i 2012 et forslag til en databeskyttelsespakke med det formål at udruste Europa i en digital tid, samt harmonisering af lovregler på tværs af EU.¹³⁴ DBF trådte i kraft d. 24/5 2016 med virkning af d. 25/5 2018 og er en skærpelse af persondataloven fra 1995.¹³⁵ Den er indført på grund af den teknologisk udvikling i forhold til fysiske personers personoplysninger, samt et ønske om at samle databeskyttelsesrettigheder i EU-regi.¹³⁶

¹³² EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 45.

¹³³ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 53.

¹³⁴ Commission.europa.eu, *Databeskyttelse i EU*.

¹³⁵ Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 401.

¹³⁶ Commission.europa.eu, *Databeskyttelse i EU*.

Databeskyttelsespakken består af to dele, DBF og RHD.¹³⁷ Derudover suppleres DBF med DBL, der bl.a. har undtagelser til rettigheder for personer i DBL § 22 og § 23, samt udnævnelse af uafhængig tilsynsmyndighed.¹³⁸ Tilsynsmyndighederne i Danmark er Datatilsynet samt Domstolsstyrelsen, hvoraf Datatilsynet repræsenterer de to.^{139,140} Det er ikke muligt for Datatilsynet at fælde dom, men de kan derimod indbringe sager ved domstolene, jf. DBL § 30 stk. 2. Datatilsynet udfører forebyggende arbejde med rådgivning og vejledning.¹⁴¹ De behandler klager og fører tilsyn hos virksomheder og myndigheder.¹⁴² Alle afgørelser beror dog på en konkret vurdering, uanset om Datatilsynet er kontaktet forudgående vedrørende rådgivning.¹⁴³ Dette da de bagvedliggende præmisser ligger hos virksomheder og myndigheder.¹⁴⁴

DBF startede oprindeligt som direktiv, Persondatadirektivet (PDD), og blev senere hen til en forordning.¹⁴⁵ Det sker ofte, at direktiver udvikler sig til forordninger, derved sker der en harmonisering af medlemslandenes lovgivning.¹⁴⁶ Formålet er ikke en absolut regulering af medlemslandenes retsregler, derimod har det til hensigt at skabe systematik.¹⁴⁷ Det vil sige forståelse af traktaten som helhed.¹⁴⁸

Hvis behandling sker på baggrund af samtykke, skal den dataansvarlige bevise, at den registrerede har givet samtykke, jf. DBF art. 7, stk. 1. Giver et skriftligt samtykke vedrørende flere forhold, da skal dette gøres klart for den registrerede, jf. DBF art. 7, stk. 2. Et samtykke kan trækkes tilbage uden grund og skal være lige så tilgængelig, som oprettelsen var, jf. DBF art. 7, stk. 3. Samtykke skal gives frit og ikke været betinget af f.eks. en tjenesteydelse, jf. DBF art. 7, stk. 4.

I DBF har den registrerede fundamentale rettigheder, dette drejer sig om retten til oplysning, indsigt, berigtigelse og sletning, jf. DBF art. 13-17. Selve oplysningspligten er opdelt i to, henholdsvis hos den dataansvarlige, jf. DBF art. 13, stk. 1 eller tredjemand, samt offentlige tilgængelige kilder, jf. DBF

¹³⁷ EP/Rfo 2016/679. Karnov, hovednote.

¹³⁸ EP/Rfo 2016/679. Karnov, hovednote.

¹³⁹ EP/Rfo 2016/679. Karnov, hovednote.

¹⁴⁰ L 2018-05-23 nr. 502. Karnov, note 131.

¹⁴¹ Podcast, Datatilsynet episode 24, 07:45.

¹⁴² Podcast, Datatilsynet episode 24, 05:54.

¹⁴³ Podcast, Datatilsynet episode 24, 09:19.

¹⁴⁴ Podcast, Datatilsynet episode 24, 09:19.

¹⁴⁵ Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 58.

¹⁴⁶ Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 58.

¹⁴⁷ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 288.

¹⁴⁸ Tvarnø m.fl., *Retskilder og retsteorier* (2017), 5. udgave, s. 241.

art. 14, stk. 1. For begge gælder det, at formatet skal være letforståeligt. Retten til indsigt er med til at sikre gennemsigtigheden, den kan dog kun anvendes overfor den dataansvarlige, jf. DBF art. 15. Der findes undtagelser til denne, bl.a. statens sikkerhed og forebyggelse af den offentlige sikkerhed, jf. DBL § 22, stk. 1 og stk. 4. Berigtigelse betyder, at den registrerede har ret til at få rettet forkerte personoplysninger uden unødigt ophold, relevant erklæring kan være en nødvendighed, jf. DBF art. 16. Retten til sletning omtales som ”retten til at blive glemt”, jf. DBF art. 17. Som udgangspunkt er det muligt for den registrerede at få slettet sine oplysninger, igen er der visse undtagelser, da denne ret ikke er en grundrettighed. Det vil bero på en konkret vurdering.¹⁴⁹

En databehandlersaftale er en kontraktuel forpligtelse i mellem en dataansvarlig og en databehandler, jf. DBF art. 28, stk. 3. Dermed er det tredjemand, der behandler personoplysningerne vedrørende den registrerede, mens den dataansvarlige stadig oppebærer ansvaret.¹⁵⁰ Det er derfor essentielt, at databehandleren er i stand til at garantere den nødvendige teknologi, samt de organisatoriske foranstaltninger, der skal til for at leve op til lovkravene.¹⁵¹ Det anbefales at benytte en databehandlersaftaleskabelon via Datatilsynets hjemmeside, da denne tager højde for de krav, der stilles til begge parter i DBF.¹⁵² Det er ikke nødvendigt lovgivningsmæssigt at informere den registrerede, såfremt dennes personoplysninger behandles af tredjemand. Blot dette sker indenfor en godkendt databehandlersaftale, og formålet overholder det afgivet samtykke.¹⁵³ Datatilsynet udtaler i forhold til samtykke, at tilbagekaldelse ikke er muligt grundet lovgivning om bogføring.¹⁵⁴

7.2.3 Implementering historisk

Det kom bag på mange, da DBF blev rullet ud, dette gav sig til udtryk i panikagtige tilstande.¹⁵⁵ Dette på trods af, at DBF var en viderebygning af de daværende databeskyttelsesregler gældende siden 1979.¹⁵⁶ Datatilsynet havde en forventning om, at virksomheder og myndigheder havde styr på reglerne, det viste sig dog, at mange basale ting ikke var udrullet i praksis.¹⁵⁷ Ifølge Datatilsynet arbejdes

¹⁴⁹ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 146.

¹⁵⁰ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 191.

¹⁵¹ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 191.

¹⁵² EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 188.

¹⁵³ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 188.

¹⁵⁴ Datatilsynet.dk. *Ofte stillede spørgsmål*.

¹⁵⁵ Podcast, Datatilsynet episode 24, 00:40 og 01:03.

¹⁵⁶ Podcast, Datatilsynet episode 24, 01:46.

¹⁵⁷ Podcast, Datatilsynet episode 24, 02:15.

der ihærdigt med databeskyttelse, dog er der stadig meget at gøre.¹⁵⁸ Mange føler, de til stadighed skal gå med livrem og seler, da de ikke kan gennemskue reglerne for DBF.¹⁵⁹ Da DBF opstartede, var der meget fokus på bødestørrelsen, ligesom der nu er på BFL.¹⁶⁰ Overtrædelser kan give bøder på op til 20 millioner EUR eller 4 % af global omsætning, såfremt dette er højere, jf. DBF art. 83, stk. 5. Tidligere, under persondataloven, var praksis, at bødestørrelsen var mellem DKK 2.000 og DKK 25.000.¹⁶¹ Tidligere var det derfor nemt for virksomheder og myndigheder at bryde reglerne for derefter blot betale bøden.

Har der været systemfejl eller hackerangreb, da er det vigtigt, at den dataansvarlige har procedurer, således at de kan handle hurtigt og efter lovgivningen. Efterfølgende vil straffen i en evt. bøde- eller retssag mindskes, såfremt disse procedurer er fulgt.¹⁶² Indenfor 72 timer skal en sikkerhedsbrist være anmeldt, ellers skal den dataansvarlige redegøre for, hvorfor dette ikke var muligt, jf. DBF art. 33.

7.3 Juridisk hierarki

Nedenstående afsnit redegør for retshierarkiet, samt undtagelser til DBF.

7.3.1 Hierarki

I Danmark er hierarkiet inden for retsregler således, at GRL står øverst, efterfulgt af love og til sidst bekendtgørelser.¹⁶³ Lovbekendtgørelser sidestilles med love, da disse er en sammenfatning.¹⁶⁴ Som medlem af EU reguleres nogle retsregler af EU. EU har ydermere sit eget retsregelhierarki, og dertil kommer samspillet mellem national- og EU-lovgivning.¹⁶⁵ Danmarks tiltrædelse af traktaterne, Traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union (TEU) og Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) medvirker til, at Danmark overdrager visse politiske beslutninger til EU.¹⁶⁶ Grundlaget for EU-retten er TEU og TEUF, der sammen med EU's Charter om grundlæggende rettigheder

¹⁵⁸ Podcast, Datatilsynet episode 24, 01:17.

¹⁵⁹ Podcast, Datatilsynet episode 24, 15:24.

¹⁶⁰ Podcast, Datatilsynet episode 24, 04:04.

¹⁶¹ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 356.

¹⁶² Podcast, Datatilsynet episode 24, 10:47.

¹⁶³ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 302.

¹⁶⁴ Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 53.

¹⁶⁵ Larsen m.fl., *Juridisk metode for revisorer* (2022), 1. udgave, s. 66.

¹⁶⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 139.

betegnes som primærret.¹⁶⁷ I praksis er dette f.eks. i form af forordninger eller direktiver, disse skal have hjemmel i traktaterne og betegnes sekundærret.¹⁶⁸ Den sekundære ret består af forordninger, direktiver, afgørelser, henstillinger samt udtalelser. De tre første er bindende, hvoraf de betegnes *hardlaw*, de to sidste er ikke bindende og betegnes dermed *softlaw*.¹⁶⁹ Samspillet mellem den danske- og EU's lovgivning kan være udfordrende, f.eks. i forhold til GRL. Her har Højesteret stadfæstet, at EU ikke kan lovgive på områder, hvor Danmark heller ikke kan. EU-Domstolen har derimod angivet, at national lovgivning hører under EU, uanset om det er en GRL eller ej.¹⁷⁰

Forordninger er en EU-lov og skal ikke implementeres, men har derimod umiddelbar retsvirkning i Danmark.¹⁷¹ Den skaber ret og pligt for personer, virksomheder samt myndigheder.¹⁷² Der findes enkelte undtagelser til dette. EU kan bede Danmark om at benævne tilsynsmyndigheden af reguleringen i dansk lovgivning.¹⁷³ Der kan også være benyttet ordet foranstaltning i forordningen, dette giver det individuelle medlemsland mulighed for at lovgive under forudsætningen af, at retsreglerne ikke er i modstrid med forordningens formål og overordnede principper.¹⁷⁴ Der skal derudover tages hensyn til andre medlemslandes implementering af forordningen.¹⁷⁵ Direktiver er derimod et sæt retsregler, de enkelte medlemsstater har forpligtiget sig til at implementere inden for en specifik dato.¹⁷⁶ Formålet med dette er harmonisering af lovgrundlaget i EU, selve harmonisering afhænger dog af detaljegraden af direktivet.¹⁷⁷ En afgørelse kan være af generel karakter eller rettet mod en enkelt adressat og binder kun denne.¹⁷⁸ Adressater kan være en EU-institution, en medlemsstat, en fysisk- eller juridisk person.¹⁷⁹ Indstillinger og udtalelser benyttes, hvor institutionen ikke har kompetencen til et bestemt retsregelområde eller såfremt binding ikke findes nødvendigt.¹⁸⁰

¹⁶⁷ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 140.

¹⁶⁸ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 139.

¹⁶⁹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 142.

¹⁷⁰ Eu.dk. *EU-ret i Danmark*.

¹⁷¹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 142.

¹⁷² Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 142.

¹⁷³ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 142.

¹⁷⁴ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 142.

¹⁷⁵ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 142.

¹⁷⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 143.

¹⁷⁷ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 143.

¹⁷⁸ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 144.

¹⁷⁹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 144.

¹⁸⁰ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 145.

EU's retskilder er fælles for alle medlemsstater, fortolkningen af disse kan dog variere¹⁸¹. Fortolkningen af en given problemstilling afhænger af, hvorvidt det kun er EU-ret eller samtidig national ret, der skal benyttes.¹⁸² Mange danske love udspringer af EU-ret eller benytter national regulering, hvor det er muligt i en forordning, f.eks. DBL og DBF.¹⁸³ For at kunne fortolke EU-retten er der to ting at forholde sig til.¹⁸⁴ Det første er, at EU-kommissionen kan sagsøge medlemsstater, der ikke overholder de tiltrådte traktater.¹⁸⁵ Den anden er et samarbejde mellem EU-domstolen, samt de nationale domstole, hvorved den nationale domstol kan henstille EU-Domstolen til fortolkning af et specifikt problem.¹⁸⁶ En såkaldt præjudicielle forelæggelse.¹⁸⁷ Ved regelkonflikt mellem EU's og nationale retsregler har EU-retten forrang, da denne ikke kan tilsidesættes eller ændres.¹⁸⁸ Denne forrang kan kun tilsidesættes, såfremt en international aftale er tiltrådt inden indtræden i EU.¹⁸⁹ En national lov ophæves ikke grundet denne forrang, det er dog op til det enkelte medlemsland ikke at benytte den nationale retsregel.¹⁹⁰ Der findes en direkte virkning af EU-retten, EU's retsregler kan benyttes direkte i nationale domstole på samme måde som nationale retsregler.¹⁹¹ Dette er især gældende for forordninger, men også traktater og direktiver kan benyttes.¹⁹² Ved smøl eller ukorrekt implementering af direktiver kan det enkelte medlemsland blive erstatningspligtig overfor borgere.¹⁹³ Der er dog tre betingelser, som skal være opfyldt for, at dette kan gøre sig gældende. EU-retsreglen tillægger rettigheder til såvel fysiske som juridiske personer, tilsidesættelsen af retsreglen ikke kan undskyldes, samt kausalitet.¹⁹⁴ Princippet konformfortolkning omhandler pligten til at fortolke national ret i lyset af EU-ret.¹⁹⁵ Dette gælder både retsregler og retspraksis, såfremt disse er i konflikt med EU-retten.¹⁹⁶

¹⁸¹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 137.

¹⁸² Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 137.

¹⁸³ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 137.

¹⁸⁴ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 138.

¹⁸⁵ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 138.

¹⁸⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 138.

¹⁸⁷ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 138.

¹⁸⁸ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 149.

¹⁸⁹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 150.

¹⁹⁰ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 150.

¹⁹¹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 150.

¹⁹² Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 151.

¹⁹³ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 152.

¹⁹⁴ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 153.

¹⁹⁵ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 153.

¹⁹⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 154.

Derudover findes en del softlaw på området, der trods manglende binding er en vigtig kilde ift. persondataretten.¹⁹⁷ Udtalelser fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd tillægges væsentlig værdi, da disse består af eksperter fra datatilsyn i alle medlemslandene.¹⁹⁸ Desuden lægges der vægt på Den Europæiske Tilsynsførende, da denne skal spørges, inden der foreslås ny lovgivning på persondata området af Kommissionen.¹⁹⁹ I praksis ses der først på EU-domme, grundet EU's konformfortolkning.²⁰⁰ Med både forhøjelsen af bødestørrelsen, samt den teknologiske udvikling, fik DBF mere opmærksomhed end tidligere.²⁰¹ Der er kommet flere sager til, efter DBF afløste PDD, dette er bl.a. grundet den væsentlig forhøjelse af bødeniveauet.²⁰² Persondataretten hænger ofte sammen med andre regler, og det er derfor vigtigt at være nøje orienteret om andre regelsæt.²⁰³ Samspillet kan være udfordrende og ugenomsigtigt, dog til stadighed nødvendigt. Ofte kan andre love, såsom straffeloven, benyttes sideløbende med DBF, da der findes hjelm i disse retsregler.²⁰⁴ I den konkrete situation skal der tages hensyn, da DBF har forrang, undtagelsesvis hvor forordningen har gjort national regulering muligt.²⁰⁵ TEUF's ene formål er beskyttelse af personoplysninger, dette er dog ikke nyt, da den findes i EMRK art. 8.²⁰⁶ Dermed hænger individets privatliv og ytringsfrihed direkte sammen med menneskerettighederne.²⁰⁷ Forordningen fastslår dog, at individet ikke er hævet over retsreglerne, og det må bero på en stillingtagen til samfundet, samt opvejes ift. proportionalitetsprincippet.²⁰⁸ Ydermere findes beskyttelse af privatlivets fred i den danske GRL.²⁰⁹

Ved lovkonflikter benyttes de tre lovvalgsprincipper, *lex superior*, *lex specialis* og *lex posterior*.²¹⁰ Disse sikrer, at den rette lov vælges, såfremt to love modsiger hinanden og ikke kan løses ved bl.a. deduktion.²¹¹ *Lex superior*-princippet benyttes hvor muligt, såfremt det ikke er muligt, anvendes

¹⁹⁷ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 269.

¹⁹⁸ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 270.

¹⁹⁹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 271.

²⁰⁰ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 271.

²⁰¹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 266.

²⁰² Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 266.

²⁰³ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 275.

²⁰⁴ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 275.

²⁰⁵ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 276.

²⁰⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 277.

²⁰⁷ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 267.

²⁰⁸ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 267.

²⁰⁹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 277.

²¹⁰ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 326.

²¹¹ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 326.

enten *lex specialis* eller *lex posterior*.²¹² Anvendes de to sidstnævnte, må der ses på lovgivers formål, samt hensyn i det individuelle tilfælde for at belyse problemstillingen.²¹³ Begreberne anvendes i praksis af domstolene, uden at det noteres, de har været benyttet.²¹⁴ Ved lovkonflikter mellem national og EU-ret vil EU's forrang være gældende.²¹⁵

7.3.2 Undtagelser

Samspillet mellem national og EU-ret inden for persondata er udfordrende, da denne er præget af flere forhold.²¹⁶ DBF giver mulighed for nationalregulering på få områder, disse er samlet i det, vi i Danmark kender som DBL.²¹⁷ Det er dermed muligt for medlemslandene at fastsætte regler om begrænsninger og undtagelser. Det er f.eks. muligt at begrænse fysiske og juridiske personers rettigheder, såfremt det forebygger strafbare handlinger eller udgør trusler mod den offentlige sikkerhed, jf. DBF art. 23, pkt. d. Dette er direkte anvendt i DBL § 22 stk. 4. Her henvises til bl.a. efterforskning og retsforfølgning af strafbare handlinger, hvor private interesser viger for det offentliges interesse. Ministeren kan derudover, i samarbejde med justitsministeren, indføre retsregler, der bevirker, at den offentlige myndighed kan viderebehandle personoplysninger til andet formål end det oprindelige, jf. DBL § 5, stk. 3. Dette gør sig gældende ift. EU's og den enkelte medlemsstats beskyttelse, bl.a. ved økonomiske- og finansielle interesser samt skatteanliggender, jf. DBF art. 89 stk. 2 og DBL § 22 stk. 5. Som allerede omtalt findes der i DBL § 22 visse mulige undtagelser. Derudover omhandler kapitel 6 i DBL begrænsninger til den registreredes rettigheder.²¹⁸ Her benævnes DBL § 22 og § 23, af disse findes DBL § 22, stk. 4 og stk. 5, private interesser. Disse er relevante, da de omhandler selve behandlingen af personoplysninger i forhold til BFL. Derudover giver DBL § 23 mulighed for, i kontroløjemed, at samkøre eller sammenstille personoplysninger for det offentlige.²¹⁹ I forhold til private interesser skal det nævnes, at DBL § 22, stk. 1 kan have en indvirkning på forholdet til BFL. Her kan det nægtes at give indsigt i oplysninger, såfremt det medfører en væsentlig skade for bl.a.

²¹² Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 329.

²¹³ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 329.

²¹⁴ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 327.

²¹⁵ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 327.

²¹⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 265.

²¹⁷ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 265 og 266.

²¹⁸ L 2018-05-23 nr. 502. Karnov note 103.

²¹⁹ L 2018-05-23 nr. 502. Karnov note 28.

virksomhedens forretningsgrundlag.²²⁰ Dette må anses for væsentligt i et eventuelt modtagecenter, hvor det kan skade virksomheder, såfremt der gives indsigt i disse oplysninger.²²¹

I kategori af bestemmelser, der muliggør begrænsninger og undtagelser, medlemsstaterne kan råde over. Findes begrænsninger samt undtagelser vedrørende forpligtelser, rettigheder og principper.²²² Disse er DBF art. 6, stk. 4, DBF art. 23 samt DBF art. 89, stk. 2 og stk. 3.²²³ Artikel 6, stk. 4 i DBF giver f.eks. medlemsstaten mulighed for at fravige DBF art. 5, der vedrører et forbud om behandling af personoplysninger udover det egentlige formål, jf. DBF art. 6, stk. 4. Med afsæt i DBF art. 23, er det muligt for medlemsstaten at fastsætte begrænsninger i forhold til, hvor vidtstrakt rettighederne i DBF art. 12-22 skal være.²²⁴ Derudover giver DBF art. 23 også mulighed for begrænsninger i forhold til reglerne i DBF art. 34, underretning om brud.²²⁵ Fundamentale principper i DBF art. 5 kan også ændres, såfremt disse er i overensstemmelse med DBF art. 12-22.²²⁶ I DBF art. 89, stk. 2 og stk. 3 vil der her være undtagelser til reglerne i DBF art. 15-16, 18-21.²²⁷ DBF art. 89 stk. 3 er dog endnu ikke benyttet.²²⁸ Det er derfor nærliggende at undersøge sager inden for disse artikler i DBF.

Erhvervsstyrelsens holdning er, at DBF "viger for anden lovgivning".²²⁹ Der er derfor ikke taget højde for dette i BFL, da denne blev udarbejdet, samt videreudviklet.²³⁰ Ifølge Erhvervsstyrelsen er der ikke strid i mellem BFL og DBF, f.eks. i forhold til regnskabsmaterialet.²³¹ Dette til trods for muligheden for, at den registrerede kan findes ved de personoplysninger, der er opgivet.²³²

²²⁰ L 2018-05-23 nr. 502. Karnov note 104.

²²¹ L 2018-05-23 nr. 502. Karnov note 104.

²²² EP/Rfo 2016/679. Karnov, note hovedlov.

²²³ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note hovedlov.

²²⁴ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note hovedlov.

²²⁵ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note hovedlov.

²²⁶ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note hovedlov.

²²⁷ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note hovedlov.

²²⁸ EP/Rfo 2016/679. Karnov, note 373.

²²⁹ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²³⁰ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²³¹ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²³² Erhvervsstyrelsen, *interview*.

7.4 Analyse: Samspillet mellem bogføringsloven og databeskyttelsesforordningen sat i perspektiv til Principal-agent teorien

I dette afsnit vil det blive undersøgt om, hvorvidt BFL lever op til undtagelserne i DBF. Hertil benyttes Principal-agent teorien for at se, hvorledes den indbyrdes relation er Danmark og EU imellem. Analysen sammenholdes med relevante sager og vil blive benyttet til at besvare problemstilling et, "lever BFL op til undtagelserne i DBF?".

7.4.1 Relationen Danmark og EU imellem

Danmark er medlem af EU og har på nogle områder opgivet sin suverænitet ved tiltrædelse af traktater, denne relation er relevant, da opgaven omhandler DBF og BFL.²³³ Tiltrædelserne kan sidestilles med kontraktuelle forhold. Derved anskueliggøres DBF og BFL via relationen Danmark og EU imellem. En af konsekvenser af dette medlemskab bevirker bl.a., at DBF som forordning har direkte virke i Danmark. Når det er sagt, så er der visse undtagelser til denne regel. Disse undtagelser vil blive gennemgået forinden.

Først gennemgås afhængighedsforholdet Danmark og EU imellem. Principalen, her EU, uddelegerer arbejde til agenten, her Danmark. Dette sker bl.a. via forordninger og direktiver. EU har et ønske, samt en forventning om, at Danmark gør dette bedst muligt. For at give incitament til udførsel af dette arbejde uddeles en belønning. Her kan bl.a. nævnes frihed via det indre marked og beskyttelse.²³⁴ Da Danmark er et lille land, anses disse belønninger som væsentlige. EU's tilskud til Danmark anses her i afhandling ikke som en belønning, da det danske bidrag til EU er højere end udbetalingerne derfra.²³⁵

Trods disse belønninger deler Danmark og EU ikke nødvendigvis samme formål. Begge kan have egeninteresser. Dette kan lede til skjulte handlinger og information fra Danmarks side, da EU ikke kan være til stede i relationen konstant. Informationsasymmetrien medfører kontrol og monitoring fra EU's side. Kontrollen af Danmark sker bl.a. i form af EU-Kommissionens og EU-Domstolens arbejde,²³⁶ hvor EU-kommissionen fører tilsyn med, hvorvidt Danmark gennemfører EU lovgivning, og EU-Domstolen fører kontrol med, hvorvidt EU-retten overholdes. Derudover kan sprog være en

²³³ Eu.dk. *Suverænitet*.

²³⁴ European-union.europa.eu. *Opnåede resultater*.

²³⁵ Eu.dk. *EU's budget: Hvor meget betaler og modtager Danmark?*

²³⁶ Eu.dk. *Kontrolmekanismer i EU-systemet*.

kilde til informationsasymmetri. EU har 24 officielle sprog, og bl.a. retsakter og resumeer oversættes til alle 24 sprog.²³⁷ Trods store anstrengelser med oversættelser kan der være små fortolkningsforskelle, og dermed må engelsk som sprog benyttes til at støtte ret. Informationsasymmetri kan afhjælpes ved gennemsigtighed, samt få eller ingen skjulte handlinger og information. Ubalancen af denne informationsasymmetri kan udmunde i en informationskløft, såfremt der ikke handles f.eks. via dialog.

7.4.2 Ændringer

En opdatering af BFL er relevant og væsentligt. I 2015 var der en mindre opdatering, Udover denne er der ikke sket opdateringer siden 2006, som gør BFL tidssvarende. Det er omfattende ændringer set i lyset af, at de rammer mange virksomheder i regnskabsklasse A. Det er derimod en nødvendighed i forhold til, at den digitale udvikling accelererer. At BFL ikke af færdiggjort, inden selve implementeringen af bogføringsprocedurerne er påbegyndt, er et problem. Det skaber panikagtige tilstande i stil med, dengang DBF skulle implementeres. Til trods for at implementeringen er påbegyndt, forventes det at BFL bliver evalueret i løbet af 2025 for virksomhederne i regnskabsklasse A.²³⁸

Dertil kommer forventningen om et offentligt modtagecenter på sigt. Dette har både fordele og ulemper. En af begrundelserne fra Erhvervsstyrelsens side er, at det skaber sikkerhed ved cyberkriminalitet. Hertil kan det ligeledes argumenteres, at der skabes større usikkerhed ved netop cybercrime kvalitet, da regnskabsmaterialet så befinder sig hos en udbyder online og ikke f.eks. on-premises. Derudover er antallet af platforme, regnskabsmaterialet er tilgængeligt på, samtidigt øget. Dette kan afhjælpe sager, hvor regnskabsmaterialet f.eks. er bortkommet. Det åbner dog også op for større mulighed af systemfejl, hackerangreb og fejlbehandling.²³⁹

7.4.3 Undtagelser

I DBF findes både krav og skønsmålinger, f.eks. er det et krav, at der på nationalt plan udnævnes en tilsynsmyndighed. Derudover giver disse skønsmålinger mulighed for begrænsninger samt

²³⁷ European-union.europa.eu. *Sprog*.

²³⁸ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²³⁹ L 2022-05-24 nr. 700. Karnov note 50.

undtagelser. Danmark har truffet gennemførelsesforanstaltninger i parallel lovgivning, som er udført i DBL og BFL. Disse skal dog stadig opfylde de respektive krav i DBF.²⁴⁰ DBF har et dobbeltformål, og da undtagelserne giver vide beføjelser til medlemslandene, må hovedformålet være fri udveksling af personoplysninger i EU. Skønsbeføjelser kan udgøre et problem i forhold til EU-Domstolen.²⁴¹ Såfremt fortolkningen i parallellovgivningen, her DBL og BFL, afviger fra de oprindelige præmisser i DBF, kan EU-Domstolen ikke dømme ensartet på tværs af medlemsstater. Det skal derfor tydeligt fremgå, at der er tale om parallellovgivning på baggrund af en forordning.

Så længe DBL og BFL er udtryk for en EU-konform fortolkning, kan de have stor retskildeværdi.²⁴² Begrebet personoplysning er tiltænkt som et bredt begreb fra EU's side. Fortolkningen af dette begreb fra Datatilsynets side lægger sig ydermere deropad.²⁴³ Denne fortolkning falder i tråd med begrebet behandling, der er teknologineutralt i DBF. Der opstår dog udfordringer, netop som teknologi udvikler sig, bl.a. i form af big data, machine learning og adfærdsbaseret markedsføring.²⁴⁴ Dermed er der kommet præmisser til efterfølgende, som hverken var tiltænkt eller forudset, da DBF blev godkendt. Begrebet register er derimod i EU fortolket bredt og indbefatter her også pirdokumenter.²⁴⁵ Det er derfor problematisk, at dette begreb er fortolket udvidende af EU-Domstolen, og danske retskilder fortolker snævert.²⁴⁶ Danmark har pligt til at fortolke nationale retskilder EU-konformt ifølge TEU art. 4, stk. 3, derfor er DBL ikke i overensstemmelse med DBF.

Dataansvarlig og databehandler har forskellige forpligtelser og ansvarsområder. Med disse begreber er der ligeledes her udfordringer, da også de er indført i en tid, hvor teknologien var væsentlig mere enkel, end den er i dag.²⁴⁷ Disse to begreber finder sammen i begrebet fælles dataansvarlige.²⁴⁸ Dette er f.eks. virksomheder, der samarbejder indenfor samme koncern omkring udvikling af en cloudløsning. Det er derfor nærliggende at tænke sig, at Visma som udbyder er i denne kategori, da det at centralisere udvikling vil optimere ressourceudnyttelsen for både Dinero og E-conomic. Begrebet fælles dataansvarlige ses ligeledes ved fælles IT-databaser, offentlige myndigheder

²⁴⁰ U.2012B.372. Erik Werlauff, *Hvornår skal eller kan en forordning implementeres?*

²⁴¹ U.2012B.372. Erik Werlauff, *Hvornår skal eller kan en forordning implementeres?*

²⁴² U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁴³ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁴⁴ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁴⁵ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁴⁶ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁴⁷ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁴⁸ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

imellem.²⁴⁹ Dette er relevant, da det forventes, at der med tiden oprettes et modtagecenter, hvor regnskabsmateriel skal kunne tilgås det offentlige via udbyder, men også benyttes internt. Denne kombination åbner op for omfattende aftaler om fælles dataansvarlige, som EU-Domstolen potentielt skal tage stilling til.²⁵⁰

7.4.4 Sager

Der kan ske interessekonflikter grundet informationsasymmetri, her i form af retssager. DBF har været gældende i fem år, det vil dog tage yderligere 1-4 år, før der er faldet afgørelser i rigelige sager til at skabe præcedens.²⁵¹

Der er her uddraget de vigtige pointer vedrørende relevante artikler i forhold til BFL. Under subjektiv fortolkning samt analyse.

7.4.4.1 Sager vedrørende databeskyttelsesforordningen, EU-regi

Der er her tale om sager vedrørende præjudicielle spørgsmål, hvor de stillede spørgsmål kun kan besvares, såfremt disse anvendes med præmisserne i den eksakte sag.²⁵² Præjudicielle spørgsmål benyttes ved nye fortolkningsspørgsmål bl.a. form samt fremstilling har indvirkning på, hvorvidt EU-Domstolen kan besvare spørgsmålene.²⁵³

7.4.4.1.1 Sag C-620/19

Faktum: Sag C-620/19, sagsøger kurator for J & S Service UG (virksomhed), sagsøgte Land Nordrhein-Westfalen (skattemyndighed).

Sammendrag: Kurator anmoder om skatteoplysninger omkring debitor (kapitalselskab), afvist af skattemyndighed.

Præjudicielle spørgsmål nr.:

²⁴⁹ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁵⁰ U.2019B.69 Nielsen, m.fl. Persondatarettens legaldefinitioner.

²⁵¹ Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 401.

²⁵² Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 250.

²⁵³ Eur-lex.europa.eu. *Præjudicielle spørgsmål — anbefalinger til nationale retter.*

1. Kan DBF art. 23, stk. 1, litra j, beskytte skattemyndighedens interesse?
2. Omfatter »håndhævelse af civilretlige krav« også skattemyndigheden?
3. Kan DBF art. 23, stk. 1, litra e, give mulighed for at begrænse indsigt vedrørende finansielle interesser i henhold til DBF art. 15?

Dom: På baggrund af præmisserne er EU-Domstolen ikke kompetent til at besvare.

Det er en skam at EU-domstolen ikke ansås sig som kompetent i sagen, da mange af de opstillede præmisser er af interesse i forhold til BFL.

7.4.4.1.2 Sag C-175/20

Faktum: Sag C-175/20, sagsøger »SS« SIA (virksomhed), sagsøgte Valsts ieņēmumu dienests (skattemyndighed).

Sammendrag: Skattemyndighed anmoder om oplysninger til skatteformål vedrørende annoncer om salg af biler.

Præjudicielle spørgsmål nr.:

2. Kan skatteforvaltningen afvige fra bestemmelserne i DBF art. 5, stk. 1?

Dom: Ja, hvis myndigheden er tildelt denne ret via lovgivning. Grundet et demokratisk samfund, samt beskyttelse af EU og medlemsstater.

Hvis modtagecenteret skal være en realitet, skal den relevante tilsynsmyndighed, f.eks. Skat, tildeles denne ret. Det er endnu ikke sket.

7.4.4.1.3 Sag C-579/21

Faktum: Sag C-579/21, sagsøger J.M. (fysisk person), sagsøgte Pankki S (virksomhed, bank).

Sammendrag: J.M. anmoder om meddelelse vedrørende søgninger i dennes personoplysninger, afvist af Pankki S.

Præjudicielle spørgsmål nr.:

3. Er det relevant, der er tale om en bank, som udøver reguleret aktivitet, eller at J.M. var både medarbejder og kunde?

Dom: Principielt irrelevant.

Denne afgørelse relaterer til DBF art. 23 i kraft af, hvorledes Pankki S var tildelt lovgivningsmæssige foranstaltninger via sin regulerende virksomhed. Her findes de ikke omfattet af en sådan lovgivning. Dermed skal Skat som omtalt foroven netop tildeles denne ret.

7.4.4.1.4 Sag C-520/18

Faktum: Sag C-520/18, sagsøger Ordre des barreaux francophones et germanophone, Académie Fiscale ASBL, UA, Liga voor Mensenrechten ASBL, Ligue des Droits de l'Homme ASBL, VZ, WY og XX. (organisationer og virksomheder), sagsøgte den belgiske regering (medlemsstat).

Sammendrag: EU-retslige rammer for national lovgivning angående teleudbyderes lagring af trafik- og lokaliseringsdata. Vedrører national efterforskning, samt andre formål af offentlig interesse.

Præjudicielle spørgsmål nr.:

1. Hindrer DBF art. 15 i samspil med EU's charter, at der i national lovgivning pålægges teleudbydere lagring af data til andet formål end rammerne af tjenesten. Her DBF art. 23, stk. 1, bl.a. den offentlige sikkerhed og efterforskning?

Dom: Ja, under de givne præmisser, der opstilles samtidig betingelser, hvorpå dette kan fraviges. Åbner for et behov for at ændre de nationale regler i Danmark.²⁵⁴

Sagen tester rækkevidden af undtagelsen i DBF art. 23, stk. 1 og er derfor af stor værdi fremadrettet. Der vil formentlig ses en tendens til, at BFL i løbet af de næste par år også vil skulle teste rækkevidden af undtagelserne i DBF. Udfaldet kan blive anderledes, da præmisserne ikke er ens, dog er grundlaget bl.a. den offentlige sikkerhed det samme. Dermed må det håbes, at den færdige BFL til sin tid lever op til de betingelser, der kan fraviges, for at kunne udføre et modtagecenter.

²⁵⁴ Ft.dk. *Besvarelse af spørgsmål nr. 888 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.*

7.4.4.2 Sag vedrørende databeskyttelsesforordningen, dansk regi

7.4.4.2.1 Journalnummer 2018-832-0009

Faktum: Journalnummer 2018-832-0009, klageren passager (fysiske personer), indklaget Metro Service (virksomhed).

Sammendrag: Ønsket indsigt i tv-overvågningsoptagelser, afvist grundet reel risiko for kompromitering af sikkerheden. Fravigelse af retten til indsigt, DBL § 22 stk. 2, nr. 3 og nr. 4.

Afgørelse: Datatilsynet fandt ikke behandlingen i strid med DBF 15 og DBL 22.

Her må den registreredes ret til indsigt vige under hensyn til den offentlige sikkerhed. Hvor der her er tale om en sag med baggrund i placering af kamera, så vil den formentlig kunne benyttes i samspil med BFL. Her vil det være essentielt, at retten til indsigt kan fraviges, såfremt et modtagecenter bliver en realitet, da dette ellers vil kunne udnyttes.

7.4.5 Sager vedrørende bogføringsloven og databeskyttelsesforordningen

Der er på nuværende tidspunkt umiddelbart ingen sager, der vedrører BFL i forhold til DBF.²⁵⁵

Dette er logisk, da BFL endnu ikke er færdiggjort, det kan derfor ikke forventes, at retssager bliver afprøvet foreløbigt.

Det kan dog forventes, at den givne retning for BFL går mod undtagelser og begrænsninger, der er i berøring med DBF art.6, stk. 4, art. 23, art. 89 stk. 2 og stk. 3. Artikel 23 i DBF anses for mest relevant i forhold til BFL, der har derfor være fokuseret på sager herfor. For DBL forventes det, at DBL § 22 stk. 4 og stk. 5, private interesser vil være relevant for BFL grundet begrænsningerne til den registreredes rettigheder. Derudover kan det forventes, at DBL § 23 vil blive afprøvet i forhold til modtage center, grundet samkøring.

7.4.6 Styrker og svagheder

Afgørelser mm. er et udtryk for fortolkning, som nævnt i retsdogmatisk metode. Ligesom denne analyse er udført ud fra givne præmisser for derefter at blive fortolket. Det er derfor egne subjektive meninger og holdninger, der er nedfældet i afhandlingen. Disse kan ikke trianguleres, da problemstillingen er så ny, at der ikke findes forudgående analyser. EU-sager er søgt via

²⁵⁵ Søgning via Domsdatabasen.dk, samt

Curia.europa.eu og Datatilsynets ”Sager ved EU-Domstolen”. Danske domme er søgt via Domsdatabasen og Erhvervsstyrelsen. For sager både i EU- og dansk regi gælder det, at Karnov er afsøgt under de vedkommende paragraffer.

At styrke BFL i den digitale indsats for bogføringen er i den rette tidsånd. Det vil på langt sigt spare virksomhederne tid samt ressourcer at automatisere arbejdsgangene. Derudover vil et bogførings-system, der er cloudbaseret, skabe større fleksibilitet for medarbejderne. De er dermed ikke nødsaget til at være fysisk til stede, men har mulighed for f.eks. at arbejde hjemmefra. Blot det holdes for øje, at demografien på arbejdsmarkedet kan begrænse udviklingen, da mange virksomhedsejere, samt medarbejdere, tilhører en generation, hvor digitalisering ikke altid falder let.²⁵⁶ Det samme er gældende for E-fakturering, samt E-dokumentering.

Med afsæt i ovenstående analyse kan det udledes, at DBF er ikke gennemsigtig. Dette understøttes af Datatilsynets udtalelser om, at DBF var en revolution og ikke en evolution.²⁵⁷ Dette indikerer, at der i sin tid var væsentlige udfordringer. Til trods for, at der er gået fem år, er der stadig meget at lave i forhold til DBF. Det lader ydermere til, at der er konsensus iblandt tilsynsmyndighederne for, at DBF altid viger for anden lovgivning. Derimod har virksomheder og myndighederne svært ved at gennemskue DBF, DBL samt BFL.²⁵⁸

For at kunne udføre sit arbejde er det en nødvendighed, at en revisor har kendskab til lovgivningen, herunder også DBF samt undtagelserne til denne. Dette kan være en udfordring, da materialet er omfattende, u gennemsigtigt og ikke færdiggjort.

7.5 Sammenfatning

Når det kommer til BFL, da er det godt, at der er kommet en tidssvarende opdatering, hvilket var tiltrængt. Det er derimod ikke godt, at BFL er ufærdig. Dermed er virksomheder, myndighed, udbydere og revisorer stadig uvidende omkring konsekvenserne af loven. Det ser derfor ud til, at virksomheder på nuværende tidspunkt er i samme situation, som da DBF skulle udrulles. Uvisheden skaber panikagtige tilstande, og med tanke på at bødestørrelsen er væsentligt hævet, er dette ikke så underligt endda. Selve bødestørrelse afhænger af omsætning og culpøse handlinger, hvilket er godt,

²⁵⁶ Fsr.dk. *Digital bogføring udskudt til den 1. juli 2024*.

²⁵⁷ Podcast, Datatilsynet episode 24, 02:14.

²⁵⁸ Foredrag med PWC og Visma, ”Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov”.

dog ser disse præmisser ikke ud til at være alment kendt. Der er taget højde for i BFL, at virksomheder i regnskabsklasse A har behov for længere implementering, hvilket sker over en årrække, med evaluering inden da i 2025. Spørgsmålet er, om dette kan bruges i praksis, når de ikke ved, hvad de endnu skal forholde sig til. Planen om at på sigt oprette et offentligt modtagecenter med opbevaringen af regnskabsmateriel tegner et billede af ønsket om kontrol fra lovgiver bl.a. i forhold til hvidvask og skatteunddragelse. Reelt set er BFL ikke dækkende i forhold til dette modtagecenter, som den er nu, tiden må vise, hvad lovgiverne vælger.

I forhold til DBF er dobbeltformålet i teorien godt. I praksis er det dog ikke til individets fordel grundet de mange muligheder for undtagelser. Dermed bliver hovedformålet i samfundets interesse. Bl.a. er retten til at blive glemt ikke en absolut ret. DBF er samtidig ikke gennemsigtig og kan for mange være vanskelig at gennemskue. Meget beror på konkrete vurderinger, til trods for at virksomhederne søger rådgivning og vejledning hos Datatilsynet. Dette modvirker den ønskede gennemsigtighed, når de stadig kan blive indberettet.

For retshierarki fandtes der følgende. Det er svært at gennemskue samspillet mellem national og EU-ret. Her findes også undtagelser, såsom med GRL, dog står DBF over BFL, da EU-retten i det her tilfælde har forrang. Danmark har opgivet sin suverænitet til EU, dette må afvejes i forhold til belønning og risiko.

Med afsæt i undtagelserne i DBF art. 6, stk. 4, DBF art. 23 samt DBF art. 89, stk. 2 og stk. 3 konkluderes det, at DBF ikke er i strid med BFL. Dette bakkes op af både Erhvervsstyrelsens samt Datatilsynets undtagelser.

8 Analyse af det offentliges forventning sammenholdt med virksomheder i regnskabsklasse A's implementering af bogføringsloven i praksis

Denne analyse påtænker at undersøge det offentliges forventninger til virksomhederne i forbindelse med implementering af BFL, under Brenda Porters forventnings-præstationskløft. Dette gøres ved at se på, hvorledes det offentlige kommunikerer med virksomhederne. Derudover ses der på mulighederne for rådgivning til virksomheder i regnskabsklasse A, samt hvilke muligheder der er i forbindelse med bogføringssystemer. Til sidst sammenholdes med konsekvenserne af udrulning af BFL for virksomhederne. I analysen vil der blive inddraget dele af analyse et, da relevante elementer skaber grundlag og kontekst for analyse to. Såsom "informationsasymmetri kan udmunde i en informationskløft", her er kløften allerede til stede, dog med en anden betegnelse.²⁵⁹ Informationsasymmetri bliver derved til en del af forventnings-præstationskløften. Denne analyse besvarer problemstilling to, tre og fire. "Hvilke muligheder har virksomheder i regnskabsklasse A for at søge rådgivning vedrørende BFL?", "Hvilke fordele og ulemper vil virksomheder i regnskabsklasse A opleve ved at vælge et cloudbaseret eller on-premises bogføringssystem?" og "Vil virksomheder i regnskabsklasse A have en oplevelse af besparelser som følge af BFL?".

8.1 Kommunikation

Her vil information og vejledning til virksomhederne vedrørende BFL blive gennemgået. Dette for at undersøge, hvorledes informationen vedrørende BFL opnås.

Erhvervsstyrelsen har vejledningsforpligtigelse i forhold til BFL.²⁶⁰ Der er ikke udarbejdet en decideret kommunikationsplan, og der henvises til vejledninger på deres hjemmeside, erhvervsstyrelsen.dk.²⁶¹ Disse er henholdsvis vedrørende bogføring og BFL. For den ene vejledning gælder det, at den opdateres løbende, samt at disse opdateringer kan anskaffes ved at tilmelde sig notifikationer via mail.²⁶² Der findes vejledning på både dansk og engelsk.²⁶³ Virksomheder har pligt til at orientere sig om gældende lovgivning.²⁶⁴ Myndigheder vejleder via deres respektive hjemmeside, samt via

²⁵⁹ Relationen Danmark og EU imellem, afsnit.

²⁶⁰ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²⁶¹ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²⁶² Erhvervsstyrelsen.dk. *Vejledning om bogføring*.

²⁶³ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²⁶⁴ Folketingets oplysning. Se bilag.

nyhedsbreve.²⁶⁵ Om tilgangen til kommunikation ændrer sig senere hen, er endnu uvist.²⁶⁶ Det vil bero på en konkret vurdering af kommende ændringer i BFL.²⁶⁷

Der er indhentet udtalelser samt bekymringer fra interessenter, herunder SMVdanmark og Visma.^{268,269} Disse bekymringerne vedrører bl.a. muligheden for, at virksomheder i regnskabsklasse A stadig kan benytte gratis bogføringssystemer, samt hvorvidt eksisterende specialløsninger efterfølgende kan benyttes.²⁷⁰

Andre kilder til information omkring ændringerne i BFL kan være bogholdere, revisorer, udbydere af bogføringssystemer, iværksætterforums, eget netværk, aviser, brancheorganisationer, konsulenthuse, lovportaler og kurser.²⁷¹ Respondent 1 fik informationen fra den ansatte bogholder, og respondent 2 fik informationen fra interviewer. Respondent 2 har været opsøgende i forhold til at opstarte virksomhed, dog uden held med at støde på information vedrørende den strammede lovgivning. Hverken på dansk eller engelsk, her kan sprogbarrieren ligge til grund. Hverken respondent 1 eller 2 har oplevet at få tilsendt information fra det offentlige vedrørende BFL.

8.2 Rådgivning

I dette afsnit undersøges det, hvilke muligheder virksomhederne har for at modtage rådgivning i forbindelse med ændringerne i BFL. Mulighederne fra forrige afsnit vil blive gennemgået og sammenholdt med opgaver, som virksomheder i regnskabsklasse A kan have behov for hjælp til. Som tidligere nævnt bogholdere, revisorer, udbydere af bogføringssystemer, iværksætter forums, eget netværk, aviser, brancheorganisationer, konsulenthuse, lovportaler og kurser.

²⁶⁵ Folketingets oplysning. Se bilag.

²⁶⁶ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²⁶⁷ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

²⁶⁸ Smvdanmark.dk. *Hver tredje virksomhed bliver påtvunget nyt regnskabssystem*.

²⁶⁹ Foredrag med PWC og Visma, "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov".

²⁷⁰ Smvdanmark.dk. *Hver tredje virksomhed bliver påtvunget nyt regnskabssystem*.

²⁷¹ Kilder er bl.a. fundet ved at google "ny bogføringslov".

8.2.1 Opgaver

Set fra et digitalt synspunkt, har virksomheder i regnskabsklasse A ofte behov for hjælp til nedenstående opgaver.²⁷²

- Gamle bogføringssystemer.
- Ikke eksisterende integrationer.
- Hjælpe med valg af rette bogføringssystemer.
- Manuelle arbejdsgange.
- Bestyrelsen kan have svært ved at gennemskue daglig drift.
- Vanskelig rapportering.
- Manglende fleksibilitet ift. personale.

Selve digitaliseringen kan hjælpe virksomhederne i regnskabsklasse A med at effektivisere, automatisere kontroller, øge fleksibiliteten via skalerbarhed i bogføringssystemerne, opnå bedre konkurrenceevne, samt bedre forståelse af regnskabsdata.²⁷³ Det vil dog være byrdefuldt for virksomhederne, uanset hvorledes disse opgaver løses.²⁷⁴ Det være sig uanset, hvorvidt løsningen bliver et cloudbaseret eller opdatering af on-premises.²⁷⁵ Samtidig vil digitalisering øge mængden af tid, der benyttes grundet lovmæssige- samt tekniske krav, der stilles til virksomhederne.²⁷⁶

Selve afdækning af behovet for bogføringssystem må ikke nedprioriteres, da det er essentielt, at dette er tilpasset virksomhedens behov.²⁷⁷ Det er derudover vigtigt at søge relevant rådgivning, samt stille krav til udbyderen af bogføringssystemet.²⁷⁸

8.2.2 Mulige rådgivere

Ovenfor fandtes det, at der var forskellige muligheder for rådgivere i forhold til BFL, disse vil blive gennemgået her. Erhvervsstyrelsen må hverken rådgive eller opfordre til brug af en bestemt rådgiver.²⁷⁹ Derudover er erhvervsvirksomheder som C4 ikke en mulighed, da de ikke må rådgive. Disse er drevet af det offentlige.

²⁷² PWC/Visma, PowerPoint, s. 7.

²⁷³ PWC/Visma, PowerPoint, s. 6.

²⁷⁴ PWC/Visma, PowerPoint, s. 18.

²⁷⁵ PWC/Visma, PowerPoint, s. 18.

²⁷⁶ PWC/Visma, PowerPoint, s. 18.

²⁷⁷ PWC/Visma, PowerPoint, s. 58.

²⁷⁸ PWC/Visma, PowerPoint, s. 58.

²⁷⁹ Erhvervsstyrelsen, interview.

8.2.2.1 Bogholdere

Virksomheder i regnskabsklasse A har ofte en ekstern bogholder til at føre regnskab.²⁸⁰ Her kan de få hjælp til bogføring, samt opstilling af regnskab.²⁸¹ Bogholderen kan være selvstændig eller tilknyttet en revisionsvirksomhed. I kraft af at det er deres virke, har bogholdere ofte information om nye tiltag. Det forventes, at ansvaret for fremtiden vil ligge hos tredjemand, såfremt denne yder bogføringsservice, jf. BFL § 17. BFL § 17 er endnu ikke trådt i kraft.

8.2.2.2 Revisorer

Det er muligt at modtage samme hjælp som hos en bogholder, dog kan revisor afgive erklæring vedrørende årsregnskabet.²⁸² En del af revisors arbejde er at holde sig opdateret på ny lovgivning. Det er muligt for f.eks. en bogholder at kalde sig revisor til trods for denne forskel, da revisor ikke er en beskyttet titel.²⁸³ Der kan være visse udfordringer for revisorer i forhold til at løfte opgaven som rådgiver. Der er på nuværende tidspunkt mangel på arbejdskraft, og det ser ikke ud til at blive bedre, da der demografisk set er en større afgang af medarbejdere end tilgang.²⁸⁴ Derudover forventes der en anselig øgning i revisorernes arbejdsopgaver på områderne digitalisering, it-revision og DBF indenfor de næste fem år.²⁸⁵ Denne øget digitalisering bevirker, at virksomhederne har mere brug for rådgivning.²⁸⁶ Disse udfordringer sammenholdt med, at BFL ikke er færdiggjort, bevirker, at revisorer tager forhold ved rådgivning.²⁸⁷

8.2.2.3 Udbydere af bogføringssystemer

Har en virksomhed i regnskabsklasse A allerede et bogføringssystem via en udbyder, da vil de med stor sandsynlighed modtage information og rådgivning via denne. Her kan nævnes Visma, der ejer Dinero og E-conomic, samt C5 fra Microsoft Dynamics.^{288,289}

²⁸⁰ Interview 1.

²⁸¹ Fsr.dk. *Hvad er forskellen på en revisor og en bogholder?*

²⁸² Fsr.dk. *Hvad er forskellen på en revisor og en bogholder?*

²⁸³ Fsr.dk. *Hvad er forskellen på en revisor og en bogholder?*

²⁸⁴ FSR. "Fælles om fremtidens revisorbranche", s. 7.

²⁸⁵ FSR. "Fælles om fremtidens revisorbranche", s. 12.

²⁸⁶ FSR. "Fælles om fremtidens revisorbranche", s. 11.

²⁸⁷ PWC/Visma, PowerPoint, s. 11.

²⁸⁸ Visma.dk. *Alle produkter.*

²⁸⁹ Dynamics365providers.dk. *Hvad er NAV? | Navision skifter til Dynamics 365 Business Central.*

8.2.2.4 Resterende

For den resterende del er det tilfældigheder, der gør, at information opnås herigennem. Det være sig iværksætterforums, eget netværk, aviser, brancheorganisationer, konsulenthuse, lovportaler, samt kurser.

8.3 Bogføringssystemer

Her vil der blive redegjort for den nuværende situation vedrørende bogføringssystemer, henholdsvis cloubaseret og on-premises. Derudover vil fremtidige muligheder for bogføringssystemer blive gennemgået i takt med, at BFL træder i kraft.

8.3.1 Eksisterende

På nuværende tidspunkt findes der som oftest to forskellige typer bogføringssystemer, cloubaseret og on-premises.²⁹⁰ Det antages, at 71% af virksomhederne i regnskabsklasse A anvender et cloubaseret bogføringssystem.²⁹¹ Det er dog ikke alle, der lever op til de lovbestemte regler efter ændringen af BFL.²⁹² Af de 71% findes 72% af bogføringssystemerne, som ikke lever op BFL, bl.a. vedrørende faktureringsprocessen.²⁹³

8.3.1.1 Cloubaseret

Der findes mange cloubaseret bogføringssystemer, store som små. Her er valgt et eksempel, Visma som ejer Dinero og E-conomic. Derudover har respondent 1 E-conomic. Visma findes i 16 lande rundt omkring i Europa og har 180.000 kunder i Danmark.²⁹⁴ De er en del af interessentgruppen, hvor de kommer med udbyders synsvinkel.²⁹⁵ En af udfordringerne på nuværende tidspunkt er, at kunder f.eks. uploader ferie billeder i stedet for bilag i bogføringssystemet.²⁹⁶ Disse kunne før slettes,

²⁹⁰ PWC/Visma, *PowerPoint*, s. 17.

²⁹¹ L 2022-05-24 nr. 700, karnov note 42.

²⁹² L 2022-05-24 nr. 700, karnov note 42.

²⁹³ LFF 2022-04-06 nr. 163, 3.2.2. *Erhvervsministeriets overvejelser*.

²⁹⁴ PWC/Visma, *PowerPoint*, s. 4 og s. 24.

²⁹⁵ Foredrag med PWC og Visma, "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov".

²⁹⁶ Foredrag med PWC og Visma, "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov".

men grundet kontrolsporet i BFL er dette ifølge Visma ikke længere en mulighed. Derfor mener de, at der er udfordringer i forhold til DBF.²⁹⁷

De gemmer ikke automatisk regnskabsmateriale i fem år, det er derimod muligt at eksportere dataene eller betale for en såkaldt arkivlicens.²⁹⁸ På nuværende tidspunkt slettes al regnskabsmateriale et par måneder efter opsigelsen, medmindre denne licens er betalt. I tilfælde af konkurs, enten virksomhedens eller udbyderens, er det virksomhedens ansvar, at regnskabsmaterialet er tilgængeligt i fem år.²⁹⁹ Derudover vil det fremadrettet være udbyders pligt at opbevare dette.³⁰⁰ Det er ikke muligt at flytte regnskabshistorik til Dinero. For E-conomic er det dog muligt via en partner for op til kr. 10.000.^{301,302} Vismas prisstruktur fastsættes som abonnement med mulighed for prisændringer.³⁰³ Erhvervsstyrelsen involverer sig ikke i dette, det er overladt til det frie marked.³⁰⁴

8.3.1.2 On-premises

En anden løsning har været on-premises, her findes bogføringssystemer som GnuCash og C5. GnuCash er et globalt gratis bogføringssystem, der udvikles og supporteres af dens brugere.³⁰⁵ C5 har været benyttet af mange danske virksomheder i en lang årrække, og det er ikke længere muligt at få support.³⁰⁶ Det vides med sikkerhed, at brugere af disse programmer skal finde en anden løsning, da de fremadrettet ikke vil være lovlige grundet manglende cloudopbevaring.

8.3.2 Fremtiden

Ofte har en virksomhed en ud af to løsninger, et cloudbaseret bogføringssystem eller et on-premises bogføringssystem. For fremtiden vil de bogføringssystemer, der er on-premises, være nødsaget til

²⁹⁷ Foredrag med PWC og Visma, "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov".

²⁹⁸ E-conomic.dk. *Tag vare på dine regnskabsdata*.

²⁹⁹ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

³⁰⁰ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

³⁰¹ Dinero.dk. *Flyt regnskab til Dinero helt gratis, nemt og hurtigt*.

³⁰² E-conomic.dk. *Skift nemt, hurtigt og trygt til e-conomic*.

³⁰³ Foredrag med PWC og Visma, "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov".

³⁰⁴ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

³⁰⁵ Interview 2.

³⁰⁶ Dynamics365providers.dk. *Fra C5 til intelligent ERP system*.

at indføre en digital løsningsvariant. Dermed er der åbnet op for andre varianter og kombinationer. Disse gennemgås her.

1. Cloudbaseret bogføringssystem, hvor transaktioner og opbevaring bilag sker online hos udbyder eller tredjemand. Det være sig udbyderen af bogføringssystemet eller udbyderens host.³⁰⁷ Der er forskellige krav til sikkerheden alt efter hvor serveren er placeret, samt hos hvem.
2. Hybridt bogføringssystem er on-premises, dog med den indbygget funktion, at der automatisk tages backup af transaktion, samt bilag. Disse opbevares ligeledes hos udbyder eller tredjemand.³⁰⁸ Her er kravene også forskellige til sikkerheden, alt efter serverplacering.

Ansaret ligger dog stadig hos virksomheden, for at bogføringssystemerne overholder reglerne vedrørende backup.³⁰⁹

Type bogførings-system	Opbevaringssted originale data	Opbevaringssted sikkerhedskopi	Relevante krav til IT-sikkerhed
1. Cloud-baseret	Server hos udbyder	Server hos udbyder I EU/EØS	Kravbekg. § 8, stk 1-4
1. Cloud-baseret	Server hos udbyder	Server hos tredjepart I EU/EØS efter aftale med udbyder	Server hos udbyder: Kravbekg. § 8, stk 1-4 Server hos tredjepart: Kravbekg. § 8, stk 6
1. Cloud-baseret	Server hos tredjepart efter aftale med udbyder	Server hos tredjepart I EU/EØS efter aftale med udbyder	Kravbekg. § 8, stk 6
2. Hybrid	Server hos virksomhed	Server hos udbyder	Server hos virksomheden: Ingen krav til IT-Sikkerhed Server hos tredjepart: Kravbekg. § 8, stk 1-4, jf. Stk. 5
2. Hybrid	Server hos virksomhed	Server hos tredjepart I EU/EØS efter aftale med udbyder	Server hos virksomheden: Ingen krav til IT-Sikkerhed Server hos tredjepart: Kravbekg. § 8, stk 6

Figur 5. Erhvervsstyrelsen, vejledning om bogføring.

³⁰⁷ Erhvervsstyrelsen.dk. *Vejledning om bogføring*.

³⁰⁸ Erhvervsstyrelsen.dk. *Vejledning om bogføring*.

³⁰⁹ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

8.4 Analyse: Det offentliges forventning til virksomhedernes handlinger i forbindelse med implementering, perspektiveret til forventnings-præstationskløften

Analysen vil omfatte virksomheder i regnskabsklasse A's mulighed for rådgivning i praksis, samt fordele og ulemper ved valg af bogføringssystem. Derudover vil det indgå, hvilke konsekvenser virksomheder i regnskabsklasse A oplever ved BFL, samt hvorvidt de forventede besparelser omfatter denne regnskabsklasse. Dette er sammenholdt med informationen fra det offentlige vedrørende ændringerne i BFL. Til dette benyttes forventnings-præstationskløften sammenholdt med BFL for at besvare problemstilling to, tre og fire. "Hvilke muligheder har virksomheder i regnskabsklasse A for at søge rådgivning vedrørende BFL?", "Hvilke fordele og ulemper vil virksomheder i regnskabsklasse A opleve ved at vælge et cloudbaseret eller on-premises bogføringssystem?" og "Vil virksomheder i regnskabsklasse A have en oplevelse af besparelser, som følge af BFL?".

8.4.1 Fordele og ulemper

Fordelene ved cloudbaseret bogføringssystem er, at så længe det er en godkendt udbyder, da kan virksomheden være relativ sikker. Derudover kan bilag altid genfindes og der er øget fleksibilitet for medarbejdere i forhold til, hvor arbejdet fysisk udføres. Pakkeløsninger hos godkendte udbydere er ideelt, da skal virksomheden ikke selv undersøge, tage stilling til eller udføre handlinger i henhold til relevant lovgivning.

Fordelene med hybridt bogføringssystem, er større kontrol. Dog ikke med selve dataene, den er hos tredjemand. Det kan være en fordel, hvis allerede eksisterende on-premises bogføringssystem kan videreføres som hybridt bogføringssystem. Dette vil være besparende, samt evt. speciallavede integrationer kan videreføres.

For ulemper gælder det både ved cloudbaseret- og hybridt bogføringssystem, at BFL kan virke uoverskuelig og ugenomsigtig. Dertil kommer arbejdsbyrden, der ligger i at finde rette rådgivning, planlægge og udføre en ændring i bogføringssystemet. Virksomheden skal undersøge, tage stilling til eller udføre handlinger i henhold til relevant lovgivning.

8.4.2 Konsekvenser

Her gennemgås, hvorledes konsekvenserne for implementering af BFL opleves af virksomhederne i praksis. Det er baseret på casestudiet, samt relevant empiri. Derudover vil den forventede besparelse blive gennemgået, samt hvorvidt den vil være gældende for virksomheder i regnskabsklasse A.

8.4.2.1 Oplevelsen af støtte

Det er muligt at modtage hjælp i form af økonomiske tilskud via SMVdigital.dk, der er en tilskudspulje for SMV'er. Denne pulje stiller væsentlige krav til virksomhederne, samt deres ansøgninger.³¹⁰

Der er her tale om begrænsede midler, der kan benyttes til hjælp i forhold til implementering af bogføringssystem. Tilskudspuljen er foreslået videreført, samt med færre kravsspecifikationer.³¹¹

Der er mange ansøgere og tilskudspuljerne kan være opbrugt indenfor blot et par timer.

8.4.2.2 Oplevelsen af byrder

BFL er ugennemskueligt og ufærdigt, det vides endnu ikke fuldt ud hvad reglerne er, hvem kan der søges rådgivning hos, samt hvilket bogføringssystem der skal vælges mm., jf. respondent 1, 2 og fremmødte til foredrag med PWC og Visma. Nettoomsætningsgrænsen på kr. 300.000 rammer selv små selvstændige, her bl.a. en maler, jf. respondent 1. Det er allerede nu en betækningsbekymring om hvorvidt grænsen, skal forhøjes eller fastholdes.³¹²

Det kræver investeringer og ressourcer af virksomhederne, som ovenpå Corona og inflation/økonomisk krise ikke nødvendigvis besidder. Respondent 1 og 2 tager dette roligt. De fremmødte til foredraget med PWC og Visma forventer ikke besparelser. Er det værdiskabende og bliver den administrative byrde lettet? Dette var ikke relevant for respondent 1 grundet tilknyttet bogholder. For respondent 2 er det, da han ikke selv skal kode bogføringssystemet mere. For de fremmødte til foredrag med PWC og Visma, var det både og.

Der er ikke lavet decideret analyser vedrørende konsekvenserne indenfor de enkelte regnskabsklasser. Der er dog en endnu ikke offentliggjort analyse udarbejdet af PWC omkring hvilke funktioner

³¹⁰ Smvdigital.dk. *Tilskud*.

³¹¹ LFB 2022-05-12 nr. 163. *Politiske bemærkninger*.

³¹² LFB 2022-05-12 nr. 163. *Politiske bemærkninger*.

bogføringssystemer indeholder.³¹³ Dog ser det reelt ud til at regnskabsklasse A i princippet tvinges til at erhverve et cloudbaseret bogføringssystem.³¹⁴

8.4.3 Forventnings-præstationskløften

Nedenfor analyseres forventnings-præstationskløften i forhold til BFL.

8.4.3.1 Fastlæggelse af kendskab til virksomheders eksisterende opgaver i forhold til BFL

På nuværende tidspunkt er der få regler vedrørende BFL. Der skal ske registrering af transaktioner og bilag, dette regnskabsmateriale skal opbevares i min. fem år udover indeværende regnskabsår. Derudover må det ikke destrueres, bortskaffes eller ændres. Virksomheder skal sikre regnskabsmateriale imod fejl og misbrug. Det er et lovkrav, at virksomheder selv skal opsøge information, her i form af BFL. For større virksomhedsklasser, der har flere ressourcer til rådighed, er dette ikke et problem. Derimod falder regnskabsklasse A igennem, da de som hovedregel kun består af en person, ejeren. Er de ikke tilknyttet en rådgiver, da er det et omfattende arbejde at holde sig underrettet. På trods af at gøre en indsats kan selv dette falde til jorden, som i respondents 2 tilfælde, hvor der er opsøgt information samt tilmeldt nyhedsbreve. En mulighed hindring til dette kunne dog være sprog.

8.4.3.2 Vurdering af virksomhedens udførelse af deres eksisterende opgaver i forhold til BFL

Det ses, at revisorer finder fejl i otte ud af ti revisioner.³¹⁵ Ofte er det de små virksomheder, der er synderen. Disse revideres desforuden ikke så tit, da der ikke er lovkrav om dette. Der må derfor forventes mørketal i forhold til udførslen af allerede eksisterende krav til BFL.

8.4.3.3 Fastlægge opgaver, som virksomhederne skal udføre i forhold til BFL

Nogle af de mest essentielle opgaver virksomhederne i regnskabsklasse A har i forbindelse med ændringer i BFL, er at undersøge, om det eksisterende bogføringssystem er et af de få, der lever op til BFL. Hvis ikke, må de finde ud af, hvilket behøves under nedenstående forudsætninger, samt om der ønskes en samlet løsning kontra fleksibilitet (skalerbarhed). Derudover må nuværende

³¹³ Erhvervsstyrelsen, *interview*.

³¹⁴ Smvdanmark.dk. *Godt at ny bogføringslov giver tid til digital omstilling*.

³¹⁵ Fsr.dk. *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne*.

integrationer undersøges i forhold til, om de lever op til fremtidige behov. Specialbrancher med speciallavet integration i bogføringssystemer kan være ekstra udfordret. Dette da det ikke nødvendigvis er rentabelt for udbyderen af specialløsningen at fortsætte support eller integration under ændringerne i BFL. Arbejdsgangene i virksomhederne vil automatisk ændre sig grundet BFL, dette var netop en af begrundelserne for at digitalisere BFL.³¹⁶ Den daglig drift, samt rapportering lettes for nogen vedkomnes, da disse bliver strømlinet. Andre vil opleve en vedblivende byrde også i det lange løb. Der vil være ændringer i forhold til kunder, da der med tiden skal sendes E-faktura, disse kunder i Danmark er dog underlagt samme krav.

8.4.3.4 Opgaver der med rimelighed kan forventes af virksomheder i forhold til BFL

Det kan med rimelighed forventes, at virksomheder i regnskabsklasse A opretholder BFL, som den var. Det kan desforuden forventes, at virksomhederne A udfører budget- og regnskabsmateriale med integritet og omhu. Da det ikke ser ud til, at de gør dette, er det måske en naturlighed, det offentlige strammer reglerne. Opgaverne i BFL, der vedrører digitalisering, er i tidens ånd, relevante og kan forventes af virksomhederne. Derudover er digitalisering med til at styrke konkurrenceevnen. Efter gennemgang af analyserne virker det dog til, at BFL hovedsagelig er sat i værk i samfundets interesse. Det kommer nogle regnskabsklasser til gode, hvorimod regnskabsklasse A taber på det.

Det kan derimod ikke forventes, at virksomheder skal påbegynde at implementere en lov, som ikke er færdiggjort. En løsning, uanset om den er cloudbaseret eller on-premises, besværliggøres af, at BFL ikke er færdiggjort. Dermed ved virksomhederne ikke, hvilket grundlag beslutningerne skal baseres på. De tvinges til at søge rådgivning, hvor det kan minde om det vilde vesten, da ingen nødvendigvis er kvalificeret eller har kendskab til det fulde lovgrundlag. Rapporter er derfor dyre og måske endda unødvendige.

Rådgivning er nytteløst, da konsulenter ikke kan fortolke en lov, som ikke er færdiggjort. Ej heller implementeret.

³¹⁶ Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.

Det kan heller ikke forventes, at grænsen skal være på kr. 300.000 i nettoomsætning på hinanden to efterfølgende år. Da dette rammer forholdsvis bredt indenfor regnskabsklasse A, da dette væsentligt overstiger gennemsnitslønnen for en dansker.³¹⁷ Derudover virker det til, at forventningerne til digitale bogføringssystemer er i stil med en "one size fits all" tilgang, hvor især specialbrancher har problemer. Dette gælder også for medarbejdere, hvor deres forskellighed i tilgang til arbejds gange afspejler sig i den demografi, der findes på arbejdsmarkedet.

8.4.3.5 Samfundets forventninger til virksomhederne i forhold til BFL

I forhold til allerede eksisterende problemer med at følge den tidligere version af BFL, da kan det anses som rimeligt at stramme BFL. Spørgsmålet er, om det er den rigtige måde at gøre det på. Samfundet, her det offentlige, forventer, at der udarbejdes beskrivelser af bogføringsprocedurer. Registrering transaktioner digitalt, regnskabsmateriale opbevares digitalt, samt at der benyttes certificerede digitale bogføringssystemer.³¹⁸ Gældende for virksomheder i regnskabsklasse A med en nettoomsætning på kr. 300.000 på hinanden to efterfølgende år.³¹⁹

8.4.3.6 Rimelighedskløften og mangelfulde standarder i forhold til BFL

Rimelighedskløften findes ved forskellen af samfundets forventninger og opgaver, der med rimelighed kan forventes. Her fandtes det, at nettoomsætningsgrænsen er for stram. Derudover fandtes det, at pladsen til diversitet i BFL er minimal, det kan koste medarbejder ressourcer, samt have økonomiske konsekvenser. Virksomheder i regnskabsklasse A vil med høj sandsynlighed ikke opleve besparelser ved første øjekast. Om det ændrer sig med tiden, kommer an på den færdige udgave af BFL.

For at finde frem til mangelfulde standarder i forventnings-præstationskløften findes forskellen imellem virksomhedens eksisterende opgaver, samt opgaver der med rimelighed kan forventes af virksomhederne. Forventningen var at udlede, at BFL var en mangelfuld standard, da denne ikke er færdiggjort. Dette blev bekræftet

³¹⁷ Dst.dk. *Gennemsnitsdanskeren*.

³¹⁸ Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.

³¹⁹ Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.

8.5 Sammenfatning

Bogføringslovens indførsel af strengere regler rammer især virksomheder i regnskabsklasse A. Disse besidder ikke samme ressourcer, samt viden, som større virksomheder gør. De skal dog stadig forholde sig til de skærpede krav i BFL. Der er flere problemer med dette.

Virksomheder er forpligtiget til at finde information om lovgivning, det er dog ikke alle virksomheder der har kendskab til dette.

Når det kommer til rådgivning, vil det dog stadig være byrdefuldt for virksomhederne at omstille deres forretningsgange uanset hvilket bogføringssystem der vælges. Både grundet BFL, men samtidig pga. de tekniske aspekter. Det offentlige må ikke rådgive og i revisionsbranchen er der mangel på arbejdskraft. Dermed er flere henset til private konsulenthuse.

Mange af de eksisterende cloudbaserede bogføringssystemer lever i dag ikke op til BFL. Udbydere ved ikke altid hvorledes BFL skal fortolkes i forhold til DBF. Feriebilleder uploadet forkert som bilag, kan efterfølgende ikke slettes med begrundelse i DBF art. 17. Dette da DBF art. 23 vil give det offentlige den nødvendige hjælp til at bibeholde transaktionssporet. Fremadrettet vil det ikke lovligt for udbyder at slette data, de kan dog stadig afkræve arkivlicens uden prisloft. At prisstrukturen ikke er reguleret, er et problem da virksomheder i regnskabsklasse A risikerer at blive stavnsbundet i op til fem år, såfremt udbydere beslutter at hæve priserne. Et ikke utænkeligt scenarie, da udbyder har omkostninger forbundet med BFL. Gratis cloudbaserede løsninger er derfor også i fare. On-premises vil blive udfaset op til BFL's ikrafttrædelse for virksomheder i regnskabsklasse A. En hybrid vil ikke være for alle på grund af at ansvaret for at loven overholdes er virksomhedernes.

Erhvervslivet har haft, og til stadighed gennemgår, hårde tider bl.a. grundet Coronakrisen samt stigende energipriser. Med dette i tankerne virker det ikke værdiskabende for virksomhederne. Fleksibilitet mangler, med en "one size fits all" approach for både virksomheder, bogføringssystemer og medarbejdere. Det vil altid komme an på den enkelte virksomheds behov. Nettoomsætningsgrænsen kan ændres og var allerede en betænkning under forarbejderne til BFL. Den kunne med rette sættes til kr. 600.000, dermed ligger den over gennemsnitslønnen.

Det kan dermed udledes, at der er en forventnings-præstationskløft både i form af manglende standarder, men også i form af rimelige forventninger. Hovedårsagen til kløften under manglende standarder er informationsasymmetri. Informationsasymmetri kan derfor føre til forventnings-

præstationskløft. Dermed er Principal-agent teorien inkorporeret i analysen forventnings-præstationskløften.

9 Analyse af risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber på baggrund af ændringerne i bogføringsloven

Nedenstående analyse vil undersøge, hvorledes virksomhedernes handlinger i forhold til BFL fører til væsentlig fejlinformation. Dette gøres ved at benytte FSR's survey vedrørende fejl i årsregnskaberne, samt casestudiet. Ved brug af disse sat i perspektiv til besvigelsestrekanten er det muligt at finde risiciene. Analysen besvarer problemstilling fem "Er der øget risiko for væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber på baggrund af ændringerne i BFL?" og inddrager relevante punkter fra foregående analyser.

9.1 Fejl i årsregnskaberne

Ved en FSR undersøgelse fra 2020, fandtes det at revisorer finder og retter væsentlige fejl i otte ud af ti tilfælde.³²⁰ I 91% af tilfældene er det utilsigtede fejl i bogføringen og for ulovlige kapitallån opgjort forkert er det 48%.³²¹ Derudover findes der tilsigtet fejl og regnskabsmanipulation i 5% af tilfældene.³²² Det er som oftest de små virksomheder revisor finder disse tilfælde hos, her præmissen for datagrundlaget virksomheder med under ti ansatte.³²³

En mulig forklaring menes at være mangel på faguddannede medarbejder i økonomi afdelingen.³²⁴ Fejlene har indvirkning på skatte- og momsindberetninger der ikke udføres på korrekt grundlag, dette giver et potentielt tab til det offentlige i mia. klassen.³²⁵

9.2 Casestudie

Der vil nedenfor blive gennemgået relevant information fra casestudiet i forhold til problemstillingen væsentlig fejlinformation. Sammendraget vil blive gengivet så objektivt som muligt.

³²⁰ Fsr.dk. *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne.*

³²¹ Fsr.dk. *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne.*

³²² Fsr.dk. *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne.*

³²³ Fsr.dk. *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne.*

³²⁴ Fsr.dk. *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne.*

³²⁵ Fsr.dk. *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne.*

9.2.1 Interview respondent 1

Respondent 1 har tidligere haft et ApS, som nu er under konkursbegæring grundet dårlig virksomhedsledelse, høje personaleomkostninger samt dårlige betalere. Forventningen er at boet er solvent når dette opgøres. I ApS'et har der været modtaget hjælpepakker, samt benyttet revision af årsregnskaber. Fremadrettet forventes der ikke at blive benyttet revision. Fungere nu som konsulent for et andet firma, dermed er de eneste udgifter løn, bil og diverse.

Benytter sig af bogholder og E-conomic, har ikke kendskab til de nærmere detaljer omkring bogføring. Valget faldet på E-conomic, da bogholderen arbejder med dette og respondenten har kendskab til det fra tidligere. Prisen er ikke det afgørende for valget af bogføringssystem. Der bogføres når det passer bogholderen, lovkrævede bogføringsprocedure er bestilt hos bogholderen. Er af den holdning at mange lovgivningsmæssige tiltag bunder i sjusk og svindel, samt at vi befinder os i et overvågningssamfund. Har kendskab til svindel, samt omgåelse af reglerne indenfor eget fag. Finder at en af grundene kan være svindlere syntes de er dårligere stillet end andre mennesker. Syntes at de lovgivningsmæssige tiltag er i orden grundet dette.

9.2.2 Interview respondent 2

Respondent 2 er nyopstartet og engelsk talende, arbejder med netværksinfrastruktur. Benytter GnuCash til at bogføre, det er dog som dem er udvikler og vedligeholder det. Undersøgte oprindeligt markedet for både cloudbaseret og on-premises bogføringssystemer. Nu er GnuCash for byrdefuldt og håber på at finde et cloudbaseret bogføringssystem med høj automatisk i forhold til administration. Bogføre selv, overvejer ikke bogholder da dette er for dyrt i forhold til størrelsen af transaktioner. Kender ikke til e-faktura, eller udarbejdelse af digitale bogføringsprocedure.

Oplever ingen eller manglende information vedrørende BFL. At BFL ikke er færdiggjort, er problematisk i forhold til implementeringen. Virksomheder i regnskabsklasse A er forvirret og ikke parate. Lægger dog vægt på at tidsfristerne er overkommelige. Har ikke den store tillid til lovgiverne, det er fint de vil forhindre besvigelser. Der mangler dog information om hvorledes dette skal føres ud i praksis. Ser ikke BFL som en byrde, dog dyrt i opstartsfasen hvor der senere hen vil være besparelser administrativt. Kan ikke forestille sig at ændringerne i BFL øger besvigelser. Mener at tiltag som dette kan afhjælpe fejl.

9.3 Analyse: Væsentlig fejlinformation i regnskabsklasse A's regnskaber sat i perspektiv til besvigelsestrekanter

Væsentlig fejlinformation består af besvigelser, samt fejl. Definitionen af besvigelser er en tilsigtet handling, hvor fejl er utilsigtede, jf. ISA 240, afs. 2

9.3.1 Besvigelser

Nedenfor redegøres der for besvigelsestrekanter i forhold til de scenarier virksomhederne i regnskabsklasse A kan have anledning til. Med udgangspunkt i besvigelser, vil regnskabsmanipulation og misbrug af aktiver blive analyseret. Regnskabsmanipulation er typisk udført af ledelse, hvor misbrug af aktiver ofte er af medarbejder, jf. ISA 240, A4 og A5. Udover ledelses- og medarbejderbesvigelser, findes der samtidig sammensværgelser. Her medvirker tredjemand udenfor virksomheden. Ledelsen, den daglige og den øverste, har det primære ansvar for at forebygge, samt opdage besvigelser, ISA 240, pkt. 4.

9.3.1.1 Incitament/pres³²⁶

Incitament og pres er det erfarede motiv besvigerne har til at begå selve besvigelsen. For virksomheder i regnskabsklasse A kan dette være en eller flere af følgende, listen er ikke udtømmende.

- Manglende kendskab til BFL samt fremtiden for BFL.
- Ikke omstillingsparat, ændringer i bogføringssystem er en lang og omstændig proces.
- Alene med omstillingen og ikke erfaring eller ressourcer.
- Kan være nødsaget til at gældsætte sig for at skifte bogføringssystem.
- Mistet konkurrenceevne, såfremt konkurrenter omstiller hurtigt og med få ressourcer.
- Personlig hæftelse, der er evt. kautioneret privat for virksomheden.

9.3.1.2 Mulighed³²⁷

De erkendte muligheder for at besvigelserne kan udføres. Da virksomheder i regnskabsklasse A er enkeltmandsvirksomheder, er der ikke denne opdeling imellem øverste ledelse, daglig ledelse og medarbejdere, der kan udgøre en kontrolforanstaltning. Derimod er alle kasketterne samlet i én person, dette udgør en sikkerhedsrisiko. Derudover er virksomheder i regnskabsklasse A fritaget fra

³²⁶ ISA 240, bilag 1.

³²⁷ ISA 240, bilag 1.

at blive revideret. Der er dermed ingen til at kontrollere, hvorvidt der forefindes besvigelser i disse virksomhedstyper. Nedenfor oplystes dette, listen er ikke udtømmende.

- Tilstedeværelse af kontanter.
- Lagervarer, der er let omsættelige samt evt. mangler identifikation.
- Ingen registrering af aktiver.
- Ingen dobbeltgodkendelse.
- Manglende afstemninger for aktiver.
- Manglende dokumentation for transaktioner.

Virksomheder i regnskabsklasse A ikke har et internt kontrolmiljø og ikke er underlagt revisions pligt. Det formodes at BFL vil søge at efterligne revisors substansanalytiske handlinger med et offentligt modtagecenter.³²⁸ Her vil store mængder af transaktioner være til rådighed for det offentlige og det kan være muligt at sammenholde f.eks. regnskabsdata med tidligere års. De bagvedliggende grunde er at et ønske om at analysere regnskabsdata, samt e-dokumenter for at finde frem til besvigelser.³²⁹ Den analyserede regnskabsdata vil derefter kunne sammenholdes med andre offentlige instansers data.³³⁰ Ordningen forventes ikke at være en administrativ byrde for virksomhederne.³³¹ I det her tilfælde er løsningen en del af problemet. BFL forventes ikke at være en administrativ byrde for virksomheder i regnskabsklasse A, dog er den det. Både på kort sigt og lang sigt.

9.3.1.3 Retfærdiggørelse³³²

Retfærdiggørelse henviser til individet etik og moral. Der oplystes her eksempler i relation til virksomheder i regnskabsklasse A, listen er ikke udtømmende.

- Holdningen, andre gør det.
- Lav moral.
- Ejer fokuserer på fastholdelse eller forøgelse af omsætningen.
- Ejer forpligter sig til mere, end hvad er muligt.

³²⁸ LFF 2022-04-06 nr. 163, 3.2.2. *Erhvervsministeriets overvejelser.*

³²⁹ LFF 2022-04-06 nr. 163, 3.2.2. *Erhvervsministeriets overvejelser.*

³³⁰ LFF 2022-04-06 nr. 163, 3.2.2. *Erhvervsministeriets overvejelser.*

³³¹ LFF 2022-04-06 nr. 163, 3.2.2. *Erhvervsministeriets overvejelser.*

³³² ISA 240, bilag 1.

- Ejer indberetter ikke omsætning af skattemæssige årsager.
- Virksomhedens finansielle transaktioner holdes ikke adskilt fra private, såsom fradrag for private indkøb.

9.3.2 Fejl

I dette afsnit gennemgås, hvorledes manglende information eller fejlinformation påvirker virksomheder i regnskabsklasse A's regnskaber i forhold til BFL. Disse er svære at definere, da de beror på menneskelige fejl og manglede ekspertise.

Det er menneskeligt at fejle, en tastefejl kan føre til et ciffer eller to mere på et tal, valuta kan anføres forkert eller benyttelse af forskellige systemer uden integration f.eks. ved moms indberetning. Det formodes at disse fejl kan øges i opstartsfasen af BFL, da der her vil ske tilpasning til bogføringssystem. Senere hen vil dette formodentlig falde til det nuværende niveau når den digitale bogførings er tillært i praksis.

Det forekom tidligere i FSR's survey at bogføringsloven ikke blev efterfulgt. Med mere regulering kommer også mere kompleksitet og den manglende ekspertise udvides til en ny og større gruppe af erhvervsdrivende. Dette grundet informationsasymmetrien i form af det offentliges forventer til at virksomhederne selv indhenter information om lovgivning. Virksomheder i regnskabsklasse A ved nødvendigvis ikke dette. I casestudiet havde respondent 1 ikke et indgående kendskab til BFL og respondent 2 havde ikke fundet information vedrørende BFL.

Casen kan derfor tilbagevise generaliseringen om at virksomheder selv indhenter information. I stedet for udelukkende at fokusere på kontrol og monitorering, så kunne forebyggelse være en løsning. Dette f.eks. i form af at, det offentlige aktivt informerede og vejledte disse virksomheder.

9.4 Sammenfatning

Det må formodes at der er en øget risiko for væsentlige fejlinformationer i regnskabsklasse A's regnskaber grundet flere parametre.

For de eksisterende besviger, forventes der ingen ændring grundet BFL. Derimod vil der være virksomheder i regnskabsklasse A der vil have incitament til at besvige, f.eks. grundet gældsætning til bogføringssystem. Sammenholdt med den personlig hæftelse, kan dette blive særdeles byrdefuldt.

Endvidere kan manglende omstillingsparathed, erfaring og økonomiske ressourcer spille ind. Da der ligeledes ikke er et kontrolmiljø, kan dette blive en farlig blanding. FSR's undersøgelse vise at der allerede nu findes fejl i otte ud af ti regnskaber, undersøgelsen præmisser korrelerer ikke med denne afhandling og vil derfor ikke give et retvisende billede. Dog kan det vise indikationer for virksomheder i regnskabsklasse A i forhold til allerede eksisterende problematikker. Menneskelige vil ikke ændre sig ved BFL. Det vil fejl i forbindelse med ekspertise derimod, ejeren kan mangle information, være uvidende eller tænke at bogholderen har styr på det.

En mulig løsning kan være at det offentlig aktivt informere og vejleder virksomheder. Hvorledes antallet af besvigelser vil stige eller ej, er endnu uvist grundet BFL ikke er færdiggjort. Konsekvenser af evt. sager vil afgøre om handlingerne er henholdsvis tilsigtet eller utilsigtet. Analysen er udtryk for subjektive holdninger og tænkte scenarier.

Kapitlet består af en diskussion, der involverer andre synsvinkler på en strammere lovgivning, samt kritik af både metode og kilder. Derudover består det af en konklusion, der har til formål at besvare problemformulering, samt problemstillinger.

Kapitel 4
Diskussion,
samt
konklusion

10 Diskussion

Afhandlingen er blevet juridisk tung, dette er dog en direkte afledning af at problemformuleringen indeholder en lov, samt en forordning. Der findes ikke lignende empiri i forhold til samspillet BFL, DBF og virksomheder i regnskabsklasse A. Dette er forventeligt da BFL endnu ikke er færdiggjort, det er dog absolut relevant for mange parter, ikke kun virksomhederne i regnskabsklasse A, men bl.a. indenfor revisorfaget.

I forhold til udtænkning, indhentning af information, bearbejdning, videreformidling mm. er der et subjektivt aspekt. Dette er det samme for kilderne i afhandlingen, der kan være mange årsager til udtalelser, selv i lovforslag. Politik, kultur, erfaringer mm., havde en anden skrevet afhandlingen ville det derfor ikke være samme resultat. Det gør ikke afhandlingen mindre brugbar, da den uanset resultat formodentlig vil sætte gang i dialoger hos de parter den har berørt.

Der perspektiveres her til "Zero risk society" af Didier Sornette (Professor on the Chair of Entrepreneurial Risks), da han mener at vi er ramt af teknologisk og økonomisk stagnation. Dette udmunder i et kontrolsamfund uden risikovillighed. Der er fem årsager til dette, risikoaversion pga. alder og velstand, øget ulighed, illusion af kontrol ved teknologi, adfærdsændring via sociale medier, ledelse dannet som modreaktion til ekstreme begivenheder såsom finanskrisen, Corona og krigen i Ukraine. Nøglen til at lykkedes er at styrke opdagelser, samt opfindsomhed. Det kræver styrke og vilje at modnes og udvikle sig. Ifølge D. Sornette kan BFL være en mulig reaktion på de flere, samt særdeles omtalte, sager vedrørende økonomiske kriminalitet igennem de sidste mange år. Det konkluderes i afhandlingen at væsentlig fejlinformation i form af besvigelser og fejl var forventeligt for virksomheder i regnskabsklasse A som reaktion på BFL. Disse har ikke tid og ressourcer, slet ikke til en BFL der ikke er færdiggjort. Denne forventning styrkes af at DBF ikke er fuldt ud funktionsdygtig her fem år efter. Er vi i en ond cirkel? At markedskræfterne sættes fri, antages ikke at være løsningen, en gylden middelvej kunne være at støtte selvstændige og give dem plads til at udvikle og opfinde. Løsne grebet på nettoomsætningen og lægge den på hvad der ca. svarer til gennemsnitslønnen for en dansker på kr. 600.000 årligt. I stedet for frihed giver BFL associationer til "big brother is watching you" med de bagvedliggende bevæggrunde for det offentlige modtagecenter. Hvorfor så ikke fra start opbevarer regnskabsmateriale for virksomheder i regnskabsklasse A direkte hos Skat med det samme?

Forventningen fra starten af afhandlingen var at rungende nej til at BFL levede op til undtagelserne i DBF, dette ændrede sig undervejs. Flere gange. Alt efter hvor langt i processen afhandlingen skred frem. Det henleder til udtalelsen ”Jo mere jeg ved, jo mere ved jeg, at jeg intet ved”.³³³ Hvilket passer særdeles godt med at der stadig er væsentlige ubekendte omkring BFL.

10.1 Metodekritik

Retsdogmatisk metode fokuserer på det skrevne, love og bekendtgørelse. Det er dog ikke muligt at opnå fuldstændig objektivitet, da f.eks. gældende ret er en fortolkning af de givne præmisser.³³⁴ Dermed bliver den en fortolket sandhed i stil med hermeneutikken, hvor helhed og del er afhængig af hinanden. Loven læses som helhed, men forstås ud fra fortolkning af den individuelle retsregel.³³⁵

Udover lovgivning og bekendtgørelse er der i afhandlingen yderligere empiri, såsom et casestudie og et foredrag med PWC og Visma. Denne empiri er præget af subjektivitet og fortolkning, dermed taler de ind i den del af den retsdogmatiske metode, der er fortolkende.

Udover valgt empiri har også de valgte teorier i afhandlingen en konsekvens. Her er der anvendt fagrelevante teorier i samspil med hinanden. Disse er benyttet på flere niveauer, derved opnås en undersøgelse baseret på omverdenen og de forhold, der gør sig gældende. Det er dog vigtigt at holde for øje, at analyserne triangulerer og ikke underbygger hinanden.

Alt efter valgt paradigme og dens præmisser kan den efterfølgende refleksion variere. Den valgte videnskabsteori danner dermed grundlag for handlinger og stillingtagen i denne afhandling. Dette har dermed indvirkning på afhandlingens konklusion. Det er derfor vigtigt at holde sig for øje omkring, hvilken metode der er benyttet ift. det endelige udfald. Afhandlingen vil endvidere være farvet af individernes holdning og opfattelse.

³³³ Sokrates' forsvarstale.

³³⁴ Tvarnø m.fl., *Retskilder og retsteorier* (2017), 5. udgave, s. 326.

³³⁵ Tvarnø m.fl., *Retskilder og retsteorier* (2017), 5. udgave, s. 328.

10.2 Kildekritik

Alle benyttede kilder relaterer til emnet, de er nøje udvalgt, så de rammer den ønskede undersøgelse af problemformulering bedst muligt. Her er der tale om lovgivning, casestudie, samt relevant empiri.

Dette bevirker, at empirien rammer fra to forskellige synsvinkler, en lovmæssig og en praktisk. Der er her ikke umiddelbart sammenfald, og de kan derfor ikke generaliseres. Begge cases i casestudiet er dog udvalgt og udført på samme grundlag rent teoretisk, de er dermed sammenlignelige. Dermed er det muligt at finde frem til aspekter, der kan be- eller afkræfte fænomenerne, der ønskes undersøgt.³³⁶ Anden relevant empiri benyttes herefter til at triangulere fundene af disse. Derved supplerer disse hinanden, og der skabes en bredere forståelse fra undersøgelsen.

Alle kilder har en vis del af subjektivitet i sig, selv en lov, der er vedtaget, har bagvedliggende bevæggrunde. Podcasten fra Datatilsynet har f.eks. et udtryk af politisk holdning. Derudover udtrykker de, at der tages forbehold i behandlede sager, hvor dette altid vil bero på en konkret vurdering. Når det er sagt, så er der grader af subjektivitet i kilder. Afhandlingen er så vidt muligt baseret på empiri indenfor faget. Det giver en højere troværdighed, samt anvendelighed end at benytte f.eks. Wikipedia som kilde.

Der er ikke fundet andre afhandlinger, der vedrører BFL og DBF med udgangspunkt i revisionsfaget. Emnet er så relativt nyt, at det netop er et problem, at tilsvarende undersøgelser ikke eksisterer. Præmisserne bagved er ikke fastlagte, da BFL ikke er færdiggjort. Det er derfor ikke til at vide, hvorledes fremtiden bliver. Var denne afhandling skrevet på et senere tidspunkt, havde analyser og resultat været anderledes, da netop præmisserne var ændret.

³³⁶ Neergaard, *Udvælgelse af cases* (2007), 2. udgave, s. 22.

11 Konklusion

Formålet i afhandlingen omhandler problemstillingen vedrører konsekvenserne for virksomheder i regnskabsklasse A, som følge af den nye BFL i samspil med DBF. Ud fra gennemgang og undersøgelser af empiri i afhandlingen kan det konkluderes, at der er konsekvenser for virksomheder i regnskabsklasse A. Omfattende konsekvenser.

Virksomhederne besidder ikke samme viden og ressourcer som større virksomheder, de er dog underlagt samme regelsæt. Omstilling af forretningsgange vil være byrdefuldt og omkostningsfuldt for nogle i regnskabsklassen om end ikke for andre. Det er derfor essentielt der stadig udbydes gratis løsningen indenfor bogføringssystemer som lever op til lovkravene. Ydermere bør der lovgivningsmæssigt sættes et loft for hvor meget priserne for bogføringssystemer må hæves. Dette da virksomhederne er bundet i fem år. On-premises i sin rene form kommer ikke til at eksistere, men vil dog fortsætte som hybrid. De cloudbaserede udvikles, da få af de nuværende lever op til BFL.

Virksomhedernes muligheder for at søge rådgivning via BFL er begrænsede, da den ikke er færdiggjort. Derudover må det offentlige ikke rådgive og revisionsbranchen har mangel på arbejdskraft. Der er manglende omstillingsparathed og ressourcer i virksomhederne, besvigelser og fejl kan derfor øges. Besvigelser er f.eks. grundet den personlige hæftelse og evt. gældsætning. Dog kan meget afhjælpes såfremt offentlige aktivt informere virksomhederne.

Ud fra DBF art. 6, stk. 4, DBF art. 23 samt DBF art. 89, stk. 2 og stk. 3 kan det ydermere konkluderes at BFL lever op til undtagelserne i DBF. Det er godt at BFL er blevet opdateret, derimod er det dybt problematisk at den ikke er færdiggjort. Sammenholdt med udrulningen af DBF tegner der sig et billede om hvorledes udrulningen af BFL kommer til at foregå.

DBF er måske ikke ment til at stille hindringer i verden for små virksomheder, de skal dog efterleve reglerne på samme måde som store virksomheder. I små virksomheder er ressourcerne mindre, både videns- og økonomiske ressourcer. Dette deles også med reglerne omkring bogføring og regnskab, hvor der også er færre ressourcer i små virksomheder.

Loven besidder et fortolkningselement, hvoraf det beror på en konkret vurdering. Resultatet af denne afhandling er egen fortolkning indenfor de givne rammer af metode, teorier og empiri. Der er her benyttet retsdogmatisk metode, dog kan flere ting pege i retning af hermeneutikken med sin

spiral. I afhandlingen indgår et casestudie, her er der flere subjektive præmisser i spil. Dette udmunder i både fordele og ulemper. Interviewer og respondenter i case. En unik måde at drage sammenhænge med her følsomme oplysninger. Her er den benyttede empiri kvalitativt interview, og den observerede data er derfor subjektiv.

12 Litteraturliste

Litteratur:

- Ankersborg, Vibeke (2011), *Specialeprocessen*, 1. udgave, Samfundslitteratur.
- Evald, Jens (2020), *Juridisk teori, metode og videnskab*, 2. udgave, 1. oplag, Djøf forlag.
- Hansen, Lone L. og Erik Werlauff, under medvirken af Lars Lindenchrone Petersen (2022), *Den juridiske metode*, 3. udgave, 1. oplag, Djøf forlag.
- Hamer, Carina Risvig og Sten Schaumburg-Müller (2020), *Juraens verden: Metoder, retskilder og discipliner*, 1. udgave, 1. oplag, Djøf forlag.
- Kvale, Steinar og Svend Brinkmann (2014), *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk*, 3. udgave, 1. oplag, Hans Rietzel Forlag.
- Laffont, Jean-Jacques (2003), *The principal agent model: The economic theory of incentives*, 1. udgave, 2. oplag, Edward Elgar Publishing Limited.
- Larsen, Anders og René Yssing Rasmussen (2022), *Juridisk metode for revisorer*, 1. udgave, 1. oplag, Djøf forlag.
- Munk-Hansen, Carsten (2022), *Retsvidenskabsteori*, 3. udgave, 1. oplag, Djøf forlag.
- Neergaard, Helle (2007), *Udvælgelse af cases*, 2. udgave, Forlaget samfundslitteratur.
- Pedersen, András Ács og Karsten Dahl Vandrup (2022), *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion*, 1. udgave, Samfundslitteratur.
- Ramian, Knud (2012), *Casestudiet i praksis*, 2. udgave, 1. oplag, Hans Reitzels forlag.
- Tvarnø, Christina D. og Ruth Nielsen (2017), *Retskilder og retsteorier*, 5. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Warming-Rasmussen, Bent (1990). *Tillidsforholdet og forventningskløften mellem brugeren af revisionsydelsen og den statsautoriserede revisor*. Handelshøjskolen i Århus.
- Wells, Joseph T. (2014), *Principles of fraud examination*, 4 udgave, John Wiley & Sons.

Danske love:

- Bogføringsloven: L 2022-05-24 nr. 700.
- Bogføringsloven historisk: LBKG 2006-06-15 nr. 648.
- Databeskyttelsesloven: L 2018-05-23 nr. 502.
- Grundloven: Lov nr. 169 af 5.6.1953, ikrafttrædelsesdato for den seneste ændring 05/06/1953.
- Opbevaring af regnskabsmateriale m.v.: L 2015-01-27 nr. 55.
- Retshåndhævelsesloven: L 2017-04-27 nr. 410.

- Skattekontrollloven: LBKG 2022-03-02 nr. 283.
- Universitetsloven: LBKG 2019-08-07 nr. 778.

Danske lovforslag:

- Forslag til lov om bogføring, LFF 2022-04-06 nr. 163.

Betænkning:

- Betænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 12. maj 2022. Betænkning over Forslag til lov om bogføring. 2021/1 BTL 163.
- LFB 2022-05-12 nr. 163. Bogføring.

Retspraksis:

- U.1993.757 H, Gebyr-dommen.
- Journalnummer 2018-832-0009.

Juridiske vejledninger fra SKAT for 2023:

- A.B.3.1.3 Opbevaring af bogførings- og regnskabsmateriale. Set d. 140523.

EU-traktat:

- Traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union, TEU.
- Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde TEUF.

Forordning:

- Databeskyttelsesforordning: EP/Rfo 2016/679. Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 2016-04-27 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (2016/679), DBF.

Direktiv:

- EP/Rdir 95/46 Persondatadirektivet. Europa-Parlamentet og Rådets direktiv af 1995-10-24 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (95/46).
- EP/Rdir 2016/680 Retshåndhævelsesdirektivet. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 2016-04-27 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af

personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA (2016/680).

EU-retspraksis:

- C-620/19 - J & S Service.
- C-175/20 - Valsts ieņēmumu dienests (Traitement des données personnelles à des fins fiscales).
- C-579/21 - Pankki S.
- C-520/18 - Ordre des barreaux francophones and germanophone and Others.

Standarder:

- ISA 240, Revisors ansvar vedrørende besvigelser ved revision af regnskaber.

Artikel:

- Nielsen, Jesper Løffler & Anne Larsen. (U.2019B.69). *Persondatarettens legaldefinitioner* - »Dataansvarlig«, »databehandler«, »personoplysninger«, »behandling« og »register«. Set d. 030823.
- Porter, Brenda. (1993). *An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap, Accounting and Business Research*. AAU library. Set d. 180723.
- Werlauff, Erik. (U.2012B.372.). *Hvornår skal eller kan en forordning implementeres?* Set d. 020823.

Hjemmesider:

- Alle produkter. <https://www.visma.dk/alle-produkter-og-ydelser>, set d. 060823.
- Bagom bogføringsloven: Gevinster for dansk erhvervsliv. <https://erhvervsstyrelsen.dk/bagom-bogfoeringsloven-gevinster-for-dansk-erhvervsliv>, set d. 120523.
- Besvarelse af spørgsmål nr. 888 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. <https://www.ft.dk/samling/20201/almudel/reu/spm/888/svar/1775280/2382183.pdf>, set d. 040823.
- BNI Danmark. <https://bni.as/da/index>, set d. 100723.
- Bogføring. <https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-om-bogforing#chapter9>, set d. 190523.
- Cloud Computing. <https://www.cegal.com/da/ordbog/cloud-computing>, set. D. 270723.
- Databeskyttelse i EU. https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_da, set d. 270723.
- Deduktion. <https://denstoredanske.lex.dk/deduktion>, set d. 290723.
- Den nye bogføringslov. Her er alt, du skal vide. <https://www.e-economic.dk/den-nye-bogfoeringslov>, set d. 060523.

- *Digital bogføring: Hvilke regler træder i kraft hvornår?* <https://erhvervsstyrelsen.dk/digital-bogfoering-hvilke-regler-traeder-i-kraft-hvornaar>, set d. 230423.
- *Digital bogføring udskudt til den 1. juli 2024.* <https://www.fsr.dk/digital-bogfoering-udskudt-til-den-1-juli-2024>, set s. 050823.
- *EU-ret i Danmark.* <https://www.eu.dk/da/danmark-i-eu/eu-ret-i-danmark>, set d. 050823.
- *EU's budget: Hvor meget betaler og modtager Danmark?* <https://www.eu.dk/da/faq/alle-fags/eus-budget-hvor-meget-betaler-og-modtager-danmark>, set d. 030823.
- *Flyt regnskab til Dinero helt gratis, nemt og hurtigt.* <https://dinero.dk/flyt-regnskab/>, set d. 060523.
- *Fra C5 til intelligent ERP system.* <https://dynamics365providers.dk/blog/c5/>, set d. 060823.
- *GDPR i e-conomic.* <https://www.e-conomic.dk/sikkerhed/gdpr>, set d. 060523.
- *Gennemsnitsdanskeren.* <https://www.dst.dk/da/Statistik/laer-om-statistik/gennemsnitsdanskeren>, set d. 070823.
- *Godt at ny bogføringslov giver tid til digital omstilling.* <https://smvdanmark.dk/presse/godt-at-ny-bogf%c3%b8ringslov-giver-tid-til-digital-omstilling>, set d. 080823.
- *Hvad betyder forslaget til ny bogføringslov.* <https://www.fsr.dk/hvad-betyder-forslaget-til-ny-bogfoeringslov>, set d. 070523.
- *Hvad er forskellen på en revisor og en bogholder?* <https://www.fsr.dk/politik-analyse/om-revisor-og-aarsregnskaber/hvad-er-en-revision/hvad-er-en-godkendt-revisor/hvad-er-forskellen-paa-en-revisor-og-en-bogholder>, set d. 060823.
- *Hvad er NAV? | Navision skifter til Dynamics 365 Business Central.* https://dynamics365providers.dk/blog/hvad-er-nav/?gad=1&gclid=EAlaIQobChMI2sK4ifPHgAMV-kLnVCh2qVwxzEAAYAAAEgLfK_D_BwE, set d. 060823.
- *Hver tredje virksomhed bliver påtvunget nyt regnskabssystem.* <https://smvdanmark.dk/presse/hver-tredje-virksomhed-bliver-p%C3%A5tvunget-nyt-regnskabssystem>, set d. 060823.
- *Hvordan omsættes ny viden og ny lovgivning i den faglige praksis?* <https://sbst.dk/tvaergaende-omrader/faglig-ledelse-og-styring/redskabskasse/faglig-udvikling/tema-3-at-omsaette-ny-viden-og-lovgivning-i-praksis>, set d. 060823.
- *IFAC.* <https://www.ifac.org/>, set d. 180723.
- *ISO.* <https://denstoredanske.lex.dk/ISO>, set d. 010823.
- *Kontrolmekanismer i EU-systemet.* <https://www.eu.dk/da/fakta-og-tal/s%C3%A5dan-lovgiver-eu/kontrol>, set d. 030823.
- *Kontrol og tilsyn.* <https://erhvervsstyrelsen.dk/kontrol-og-tilsyn>, set d. 020823.

- *Krav til digitale standard bogføringssystemer.* <https://erhvervsstyrelsen.dk/krav-til-digitale-standard-bogfoeringssystemer>, set d. 190523.
- *Krav til årsrapportens indhold.* <https://erhvervsstyrelsen.dk/krav-til-aarsrapportens-indhold>, set d. 270723.
- *Ofte stillede spørgsmål.* <https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne/ofte-stillede-spoergsmaal>, set d. 210723.
- *On-premises.* <https://www.cegal.com/da/ordbog/onpremises>, set d. 270723.
- *Opnåede resultater.* https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities/achievements_da, set d. 030823.
- *Opslag i CVR - Det Centrale Virksomhedsregister.* <https://datacvr.virk.dk/soegeresultater?sideIndex=0&virksomhedsform=10&virksomhedsstatus=aktive&size=10>, set d. 100723.
- *Paradigme.* https://denstoredanske.lex.dk/paradigme_-_videnskabsteoretisk_begreb, set d. 270723.
- *Præjudicielle spørgsmål — anbefalinger til nationale retter.* <https://eur-lex.europa.eu/DA/legal-content/summary/preliminary-ruling-proceedings-recommendations-to-national-courts.html>, set d. 040823.
- *Revisor finder og retter fejl i årsregnskaberne.* https://www.fsr.dk/Files/Files/Dokumenter/Politik%20og%20analyser/Analyser/2020/FINAL_Fejl%20i%20%C3%A5rsregnskaberne%202020.pdf, set d. 060823.
- *Skabelon og vejledning til beskrivelse af bogføringsprocedure er nu tilgængelig.* <https://erhvervsstyrelsen.dk/skabelon-og-vejledning-til-beskrivelse-af-bogfoeringsprocedure-er-nu-tilgaengelig>, set d. 140523.
- *Skift nemt, hurtigt og trygt til e-conomic.* <https://www.e-conomic.dk/regnskabsprogram/skift-til-e-conomic>, set d. 060823.
- *Sprog.* https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/languages_da, set d. 030823.
- *Suveræniteten.* <https://www.eu.dk/danmark-i-eu/eu-ret-i-danmark/suveraenitet>, set d. 040823.
- *Tag vare på dine regnskabsdata.* <https://www.e-conomic.dk/regnskabsprogram/arkivlicens>, set d. 060823.
- *Tilskud.* <https://smvdigital.dk/content/ydelser/tilskud-til-raadgivning-paa-100000-kr-til-virksomheder-i-region-sjaelland/6805325f-f878-4c93-9a71-579003215ebd/>, set d. 060823.
- *Vejledning om bogføring.* <https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-om-bogforing>, set d. 060823.
- *What is machine learning.* <https://www.ibm.com/topics/machine-learning>, set d. 300723.

Andre kilder:

- Businesscase for forslag til ny bogføringslov, KPMG.
- Foredrag med PWC og Visma "Gør din virksomhed digital og klar til den nye bogføringslov". Med dertilhørende PowerPoint.
- FSR's undersøgelse "Fælles om fremtidens revisorbranche".

13 Bilag

13.1 Begreber

Herunder defineres afhandlingens begreber for at forklare problemformulering, problemstilling og hovedbegreber.

- **Bekendtgørelser:** Ministerierne udsteder disse, der uddyber retsreglerne i en lov.³³⁷
- **Cloud:** IT-tjenester til virksomheder eller person, hvor data ligger online.³³⁸
- **Dataansvarlig:** Håndterer personoplysninger efter samtykke fra personen, det omhandler.³³⁹
- **Databehandler:** Fysisk eller juridisk person, der håndterer og opbevarer personoplysninger på vegne af den dataansvarlige.³⁴⁰
- **Deduktion:** En logisk konklusion af et udsagn.³⁴¹
- **Den registrerede:** Den fysiske person, der ejer dataene.³⁴²
- **I praksis:** Virksomheders daglige opgaver i den virkelige verden.
- **IFAC:** International Federation of Accountants, global sammenslutning for revisorerhvervet.³⁴³
- **ISO-standarder:** International Organization for Standardization, global standardisering indenfor bl.a. kvalitetssikring.³⁴⁴
- **Lex superior:** En højere lov står over en lavere, såsom GRL går forud for en almindelig lov.³⁴⁵
- **Lex specialis:** En special lov har forrang for en generel lov, såsom specialloven forbrugeraftaleloven går forud for den generelle lov aftaleloven.³⁴⁶
- **Lex posterior:** Den sidst tilkomne lov går forud for en lov af ældre herkomst.³⁴⁷
- **Machine learning:** Teknologi, baseret på erfaring, der benyttes til at lære en computer at træffe intelligente slutninger.³⁴⁸

³³⁷ Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 53.

³³⁸ Cegal.dk, *Cloud Computing*.

³³⁹ Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 407.

³⁴⁰ Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 407.

³⁴¹ Lex.dk, *deduktion*.

³⁴² Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 406.

³⁴³ ifac.org.

³⁴⁴ Lex.dk, *ISO*.

³⁴⁵ Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 249.

³⁴⁶ Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 249.

³⁴⁷ Hansen m.fl., *Den juridiske metode* (2022), 3. udgave, s. 249.

³⁴⁸ IBM.dk, *What is machine learning*.

- **On-premises:** Opbevaring af data lokalt på egen computer.³⁴⁹
- **Paradigme:** Grundantagelser om virkeligheden.³⁵⁰
- **Personoplysning:** Oplysninger, der direkte omhandler identificerede personer, såsom et navn mm. eller oplysninger, der kan føre til at identificere personer, såsom identifikationsnummer og betalingsoplysninger mm.³⁵¹ Der skelnes mellem almindelige og følsomme.³⁵²
- **Proportionalitetsprincippet:** En afvejning af interesser, behov mv. for at undgå unødigt magt-udøvelse.³⁵³
- **Regnskabsklasse:** Opdeling af virksomheder i kategori alt efter størrelse i forhold til deres regnskabsaflæggelse.³⁵⁴
- **TEU:** Traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union omhandler indtræden og udtræden, samt retsregler og ratifikationer.³⁵⁵ Det vil sige tiltrædelse af aftale og dermed juridisk bindende.³⁵⁶ TEU betegnes som EU's forfatning.³⁵⁷
- **TEUF:** Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde indeholder også retsregler og ratifikationer.³⁵⁸ TEUF omhandler det økonomiske samarbejde.³⁵⁹

13.2 Folketingets oplysning

13.2.1 Besvarelse

Kære Christina Pedersen

Tak for din henvendelse.

Alle borgere og virksomheder er selv forpligtet til at orientere sig om lovgivningen. Myndighederne, f.eks. ministerier og styrelser, arbejde med at samle og formidle reglerne på deres eget område, og gør det oftest på deres hjemmesider, så det er et sted at orientere sig. På mange af myndighedssiderne kan man også abonnere på nyheder. Her f.eks. Erhvervsstyrelsens side om bogføringsloven: <https://erhvervsstyrelsen.dk/bogfoeringslov>

Hvis du er medlem af en interesseorganisation, erhvervsforening eller andet, kan de måske også hjælpe. Det kunne også stå på deres hjemmeside.

³⁴⁹ Cegal.com, *On-premises*.

³⁵⁰ Lex.dk, *paradigme*.

³⁵¹ Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 401.

³⁵² Pedersen m.fl., *IT-sikkerhed i praksis – en introduktion* (2022), 1. udgave, s. 402.

³⁵³ Munk-Hansen, *Retsvidenskabsteori* (2022), 3. udgave, s. 249.

³⁵⁴ Erhvervsstyrelsen.dk, *Krav til årsrapportens indhold*.

³⁵⁵ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 140.

³⁵⁶ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 140.

³⁵⁷ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 141.

³⁵⁸ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 140.

³⁵⁹ Hamer m.fl., *Juraens verden* (2020), 1. udgave, s. 141.

Ellers kan al dansk lovgivning altid ses på hjemmesiden retsinformation.dk.

På Folketingets hjemmeside, ft.dk, kan man også se dokumentation på al lovgivning, der behandles og vedtages i Folketinget.

Med venlig hilsen
Laura Holt Clemmensen

Folketingets Oplysning
Christiansborg
1240 København K
Tlf. +45 3337 3338
fo@ft.dk
www.ft.dk

[13.2.2 Henvendelse](#)

Hej. Er virksomheder selv forpligtiget til at opsøge ny lovgivning? Hvis ja, hvilken lov samt paragraf finder jeg dette i? Her tænker jeg på hvorledes virksomhederne finder ud af at der er kommet en ny bogføringslov. På forhånd tak for hjælpen. Mvh Christina

13.3 Interviews

13.3.1 Skriftligt interview med Erhvervsstyrelsen

- Er der i den nye bogføringslov taget højde for gældende regler i databeskyttelsesforordningen, samt databeskyttelsesloven?
 - Hvis ja, i så fald hvilke?
 - Hvis nej, hvorfor?

Bogføringsloven tager ikke højde for reglerne i databeskyttelsesforordningen, fordi det fremgår af databeskyttelsesreglerne, at de viger for anden lovgivning. Der er derfor ikke nogen problemstilling mellem de to lovgivninger, selvom der af en virksomhedsregnskabsmateriale måtte fremgå personhenførbare oplysninger.

- Hvornår forventes det at reglerne for klasse-A virksomheder er færdiggjort, samt offentliggjort?

Reglerne for regnskabsklasse A vil først blive sat i kraft efter en evaluering af den nye bogføringslov. Evalueringen forventes at blive gennemført i 2025, og at reglerne kommer til at gælde fra tidligst 1. januar 2026. Reglerne vil blive offentliggjort forud for dette. Du kan læse mere i bemærkningerne til lovforslaget.

- Er der lavet en plan for, hvorledes virksomheder bliver informeret om ændringerne i bogføringsloven?

Der er ikke udarbejdet en kommunikationsplan for indførslen af digital bogføring endnu. Information om kommende ændringer til bogføringsloven vil afhænge af ændringen og der vil blive taget stilling til dette til den tid.

- Informerer I som tilsynsmyndighed, virksomhederne eller skal disse selv søge denne information?

Erhvervsstyrelsen har både vejledning- og tilsynsforpligtigelsen ift. bogføringsloven. Vi har udgivet en vejledning på websiden <https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-om-bogforing>.

- Hvordan forløber udrulningen af informationen om den ændrede bogføringslov i praksis?

Der er ikke udarbejdet en kommunikationsplan for indførslen af digital bogføring endnu. Du kan dog finde vejledning på <https://erhvervsstyrelsen.dk/bogfoeringslov>.

- Hvordan forventer I at udrulningen af informationen vil forløbe over de næste par år?

Der er ikke udarbejdet en kommunikationsplan for indførslen af digital bogføring endnu.

- Findes der information på henholdsvis dansk og engelsk?

Ja på henholdsvis www.erst.dk og <https://danishbusinessauthority.dk/requirements-digital-standard-bookkeeping-systems>.

- Er der i udrulningen taget hensyn til, samt informeret om, hvorledes virksomhederne kan søge rådgivning vedrørende ændringerne i bogføringsloven? Her tænkes bl.a. hos revisionsbranchen eller f.eks. C4, forening og videnscenter.

Som offentlig myndighed rådgiver Erhvervsstyrelsen ikke, hvorfor vi heller ikke opfordrer til, at man kontakter specifikke rådgivere. Der kan i konkrete situationer være blevet opfordret til, at den pågældende søger ekstern rådgivning, men det er ikke en del af den generelle vejledning.

- Er der lavet en analyse af konsekvenserne indenfor de enkelte regnskabsklasser udover KMPG's businesscase?

Nej, men der er lavet en analyse af PwC, som ikke er offentliggjort endnu, fordi den ikke er helt færdig, hvor virksomheder har kunne oplyse, hvilke funktioner deres bogføringssystemer besidder. I denne undersøgelse indgik også oplysninger om virksomhedernes regnskabsklasser.

- Vil der i den færdige lovgivning være betingelser for udbydere, såsom at:
 - en gratis løsning skal være tilgængelig?
 - en begrænsning i prisstigning på et abonnement over en årrække på fem år?

Nej, som offentlig myndighed blander vi os ikke i virksomhedernes prissætning. Det overlades til det frie marked at fastsætte prisen.

- Hvis en udbyder går konkurs, hvem har da ansvaret for at regnskabsmateriale er tilgængeligt i fem år?

Det er den enkelte virksomhed, som er ansvarlig for at sikre, at de har deres regnskabsmateriale opbevaret sikkert i 5+ år. Denne pligt ophører ikke, fordi en udbyder af et standard bogføringssystem går konkurs. I den situation vil virksomheden skulle finde en anden udbyder, og der vil de, som følge af et af kravene til standard bogføringssystemer, kunne overføre deres data til en anden udbyder. Den yderligere pligt for udbyderen til at opbevare materialet i 5+ år handler om beskyttelse af materialet i tilfælde af virksomhedens konkurs mm.

13.3.2 Indledende interviews

Jxxxxx:

Konsulentvirksomhed som bogfører i C5, med tilhørende webshop. Har igennem de seneste år overvejet et skifte af bogføringssystem grundet den nye bogføringslov. Har haft kig på E-conomic igennem en længere årrække og har oplevet at de har ændret deres prisstruktur 4-5 gange i løbet af de sidste 2 år. Nettoomsætning holdes under kr. 300.000 efter eget valg grundet de strenge regler. Ønsker ikke at medvirke af personlige årsager trods anonymitet. Rækker ud til eget netværk i branchen for at høre om der er interesse for at medvirke i businesscase.

Cxxxxxx:

Konsulentvirksomhed med omsætning over kr. 300.000. Der bogføres i Excel. Ønsker ikke at medvirke af personlige årsager trods anonymitet. Rækker ud til eget netværk i branchen for at høre om der er interesse for at medvirke i businesscase.

Mxxxxx:

Konsulentvirksomhed med omsætning under kr. 300.000, ikke efter eget valg - opstartsvirksomhed. Der bogføres af bogholder i Dinero. Opfylder ikke krav til businesscase, men rækker ud til egne kontakter samt sætter et lokalt netværksmøde op med BNI Danmark.

13.3.3 Interviews businesscase

13.3.3.1 Virksomhed 1, person B

Tak fordi du tager dig tid til mig. Må jeg optage vores samtale til at nedskrive i afhandlingen? Ønsker du at være anonym, da afhandlingen er offentlig tilgængelig?

- Hvilken type virksomhed har du, er den f.eks. enkeltmandsvirksomhed?
- Er nettoomsætningen over kr. 300.000 om året over to år, det vil sige omsætning uden moms, skatter og afgifter?
 - Hvis nej, er det bevidst og i så fald hvorfor?
- Hvilket computersystem benyttes der til at bogføre?
 - Er det Basis, Plus, Smart eller Avanceret?
 - Hvorfor netop dette?
 - Kunne du finde på at skifte?
- Har du en bogholder til at bogføre for dig eller gør du det selv?
- Får du dine årsregnskaber revideret? Dette er frivilligt for enkeltmandsvirksomheder.
- Bogføres der hurtigst muligt efter et salg eller et køb?
- Opbevares fakturaer og kvitteringer i dit digitale bogføringssystem?
- Benytter du dig af e-faktura, eller har planer om det?
- Er du opmærksom på at der er kommet en ny BFL?
- Hvis ja, hvilke tiltag er sat i gang?
 - Hvad er de største udfordringer?
 - Hvad er de største fordele?
- Har du udfyldt en beskrivelse af jeres bogføringsprocedure og uploadet det i E-conomic?
- Hvem gør disse ting?
- Har E-conomic sendt information ud om den BFL, hvordan de vil håndtere den og eventuelle prisforhøjelser?
- E-conomic reklamerer med at have implementeret alle krav i BFL til tiden, samt at de opfylder kravene til dem som databehandler og dataansvarlig.³⁶⁰ Er du tryk ved dem som udbydere?
- Ved du at hvis du ikke er kunde hos E-conomic så gemmer de dine regnskaber i fem år, men du har kun adgang til dem hvis du betaler arkiv licens?³⁶¹
- Vidste du at hvis du ikke vælger et bogføringssystem godkendt af Erhvervsstyrelsen at du selv er ansvarlig for at overholde loven?

Det har været interessant. Tak for din tid, må jeg kontakte dig senere hen hvis jeg får behov for det?

³⁶⁰ E-conomic. Dk, GDPR i e-conomic og Den nye bogføringslov. Her er alt, du skal vide.

³⁶¹ E-conomic. Dk, Den nye bogføringslov. Her er alt, du skal vide.

13.3.3.2 Virksomhed 2, person J:

Thank you for taking the time to meet with me. May I record our conversation and transcribe it in the master thesis? Do you wish to remain anonymous as it is publicly available?

- What type of business do you have, is it for example, a privately owned company?
- Is the net turnover above DKK 300,000 per year subsequently over two years, meaning turnover without VAT, taxes, and such?
 - If no, is it deliberate and if so, why?
- Which computer system is used for accounting?
 - Is it cloud or on your hard drive?
 - What are the benefits and disadvantages of the program?
 - Could you consider changing system?
- Do you have an accountant to do your accounting, or do you do it yourself?
- Where would you seek guidance when changes like this happen?
- Do you get your annual accounts audited? This is voluntary for privately owned companies.
- Are the accounts updated as soon as possible after a sale or purchase?
- Are invoices and receipts stored in your digital accounting system?
- Do you use e-faktura, or do you plan to?
- Are you aware that a new accounting law has passed?
- If so, what measures have been initiated?
 - What are the biggest challenges?
 - And vice versa benefits?
- Have you filled in a description of your accounting procedure and uploaded online?
- Who does things like this?
- Has your accounting system, to your knowledge, any information about the new law and how they will handle it?
- Are you comfortable with your accounting system as a provider?
- Did you know that if you do not choose an accounting system approved by Erhvervsstyrelsen that you yourself are responsible for complying with the law?
- From your point of view
 - are the governments expectations of companies handling the new law realistic?
 - have the government informed companies well enough about the new law?
 - could there have been a better approach?
 - do you expect saving finances, either short term or in the long run?
- One of my theses is that for example, embezzlements will increase caused by a stricter law. From your point of view, could you see that happen?
 - In what way?

It has been interesting talking to you. Thank you for your time, may I contact you later if I needed?

13.3.3.3 Transskription, interview virksomhed 1

C: Så er vi på.
 B: så er vi på.
 C: øh, og vi blev enig om anonym, yes.
 B: ja tak.
 C: og sådan lige for at.
 B: det kan jeg jo høre du anbefaler.
 C: det er jo ikke dårligt.
 B: nej.
 C: øhm, nu snakkede vi om at du har en enkeltmands virksomhed.
 B: det har jeg.
 C: hrmm, og vi snakkede også om at du havde omsætning over 300.000, men er det nettoomsætning, det vil sige omsætning minus moms og skatter og.
 B: den er større end det alligevel.
 C: den er større end det.
 B: ja, ja.
 C: super.
 B: den ligger på 120 om måneden inkl. moms.
 C: okay.
 B: så den er større, uanset hvad.
 C: jeg noterer lige i tilfælde af at det der, det braser.
 B: ja.
 C: 120 inkl. moms.
 B: det har den været de sidste fem måneder, ikke.
 C: fem måneder. Ja, du var nystartet.
 B: ja, ja, ja jeg startede 1/7, men jeg er først startet med og, altså at arbejde i det her CVR-nr. øh.
 C: så jeg inde på CVR.
 B: i år faktisk rigtigt, ikke.
 C: ja.
 B: det var 1/12 eller hvornår fan det var, men det var fordi jeg har haft et andet firma som er blevet konkurs begæret.
 C: okay.
 B: og det har jeg sådan valgt at afvikle på bedst mulig måde.
 C: ja.
 B: og brugt min energi der.
 C: er det så, var det også en enkeltmandsvirksomhed.
 B: nej, det var ApS.
 C: det var et ApS.
 B: ja.
 C: øhm, og nu er du så startet op som enkeltmandsvirksomhed.
 B: ja.
 C: er der en grund til det, eller vil du gerne have det også over i et ApS.

B: øh, det ved jeg ikke endnu om jeg vil, men årsagen til at jeg gjorde det var at, når man kører en enkeltmandsvirksomhed. Jeg ved godt at det er lidt dyre, men så falder moms og skatter og alt det der med det samme.

C: hmm.

B: så det vil sige at de penge der er tilbage det er det, der er og sådan noget og så behøver man ikke, fordi jeg havde jo hjælpepakke med, jeg havde også, jeg havde, jeg har jo også, også haft ansatte.

C: ja.

B: og lige pludselig har det indhentet mig. Det er jeg fri for denne gang.

C: så du kan godt mærke både Corona tiden og energipriserne.

B: det er slet ikke det det handler om.

C: det er slet ikke det.

B: nej, nej, nej.

C: det var fordi du sagde hjælpe pakker, tænker jeg.

B: det har jeg fordi jeg ikke havde råd til min skat og moms og alt det der, men, men det handler slet ikke om Coronaen overhovedet, det handler bare om dårlig virksomheds øh, altså at køre det på en dårlig måde.

C: okay.

B: med de ansatte.

C: en af grundende.

B: og sådan noget.

C: en af grundende til at jeg spørger er at, en af mine teser er at det er ekstra ressourcer krævende nu denne her bogføringslov, ovenpå Corona og energipriser.

B: ja.

C: og de hjælpepakker der har været.

B: ja.

C: og det har været som om folk ligesom ikke kan følge med.

B: ja, det er slet ikke det det handler om, det er mig der har haft noget personale som koster mere end jeg fik ind og det er ikke fordi det er dem der som sådan skal have skylden, men, men, det er sådan det er og dårlig betaler.

C: ja.

B: altså når, når boet bliver gjort op, så er vi solvent.

C: okay.

B: det er fordi folk ikke har betalt deres regninger og jeg, og jeg har ikke haft held til at kræve dem ind.

C: nej.

B: så jeg har bare kastet håndklædet i ringen og sagt nu gider jeg bare ikke mere.

C: hvad med sådan noget som, er det Nordea Finans der tager en portion af pengene for at indkræve.

B: det er for sent.

C: det for sent, super, nåh.

B: der er kurator på.

C: men, men vi snakkede om at du bruger E-conomics.

B: det gør jeg, ja.

C: øh ved du om det er basis, plus, smart eller avanceret.

B: jeg tror bare det er basis.

C: basis.

B: det tror jeg.

C: og hvorfor lige netop E-conomics.

B: det er fordi det kender jeg i forvejen og det arbejder min bogholder med.

C: okay.

B: så man kan sige at, jeg laver det jeg skal, og så sender jeg bilag op i skyen og alt det der og det køre bare. Det fungerer bare for mig.

C: okay.

B: og for min bogholder, fordi det er det de arbejder med også.

C: okay.

B: så.

C: mit næste spørgsmål var netop om du kan finde på at skifte hvis der var noget alternative der var billigere.

B: det, jeg tror ikke, det er sgu ikke prisen. Det koster 500 om måneden, det er mange penge, men, men det er ikke prisen. Det, det lidt ligegyldigt tænker jeg.

C: okay, får du dine årsregnskaber revideret. Det er jo frivilligt som enkeltmandsvirksomhed.

B: det gør jeg så ikke.

C: nej.

B: ikke som udgangspunkt.

C: nej, det er også frivilligt for dig.

B: netop, det gjorde jeg før og det gør jeg så ikke nu. Og det var en af de ting jeg havde, jeg havde jo en fastpris på 15.000 om året og lige pludselig hed den 25.000 ikke.

C: ja.

B: og jeg tænker det, gider jeg ikke det der.

C: og nu har du en bogholder der sidder, ved du om der bliver bogført sådan hurtigst muligt efter salg eller køb. Du sagde du sender det op i skyen.

B: nej, det gør det når det passer ind hos dem. Der er jo, der er jo næsten ingenting.

C: okay.

B: altså vitterlig ikke, altså det er, det fungerer jo sådan at jeg arbejder sammen med Mikkel.

C: ja.

B: og det er ham der står for al fakturering generelt, jeg fakturerer jeg bare ham.

C: okay.

B: så alt hvad der står af indkøb og altså vareforbrug og alt det der. Det står han for. Så jeg har bare mig selv nærmest og fakturer til ham og tilbage og så har jeg min bil og lidt småting.

C: ja.

B: jeg har stort set ikke noget faktureringsarbejde, sådan er det blevet.

C: super.

B: ja.

C: øhh, ja. Fakturere du ham fysisk eller med f.eks. E-faktura. Ved du hvad E-faktura er.

B: altså jeg laver dem jo over E-conomic jo.

C: ja, men E-faktura er hvor du har et EAN-nummer.

B: det er der ikke på.

C: det er der ikke.

B: nej.

C: øhm, har du planer om det.

B: øh, så vil jeg vende spørgsmålet om, hvorfor skulle jeg.

C: fordi det måske bliver obligatorisk.

B: ja, hvis det bliver obligatorisk, så gør jeg, men jeg har jo ikke planer om noget der ikke er obligatorisk.

C: nej.

B: som jo ikke er, som jo er anderledes for det som er nemt for mig.

C: ja.

B: det er der jo ikke nogen umiddelbar grund til.

C: nej. Ved du der er kommet en ny bogføringslov. Har du hørt.

B: ja jeg har også bedt min bogholder om at igangsætte, det koster ham 1500 for at lave en bogføringsplan.

C: okay.

B: så det har jeg bestilt. Den er ikke lavet endnu, men, men jeg har bestilt den.

C: og hvor har du, må jeg spørge om hvor du har hørt om det henne.

B: fra min bogholder.

C: fra din bogholder. Så E-conomic de har ikke sendt noget ud, noget information omkring det eller.

B: det er meget muligt de har.

C: okay øhm. Ser du nogle udfordringer i, øhm i de ting i forhold til bogføringsplanen, nu, nu ved du ikke hvad der står i den endnu.

B: aner det ikke.

C: nej.

B: men, nej det gør jeg ikke fordi jeg har allieret mig med min bogholder. Jeg tænker hvis der er noget så tager han sig af det.

C: ja.

B: det er sådan, det der er i det ikke.

C: øhm, der er jo en ting som allerede nu er trådt i kraft.

B: ja.

C: og det er beskrivelser af bogføringsprocedure.

B: nemlig.

C: øh, er de uploadet i E-conomic.

B: nej det er de ikke.

C: okay, det vil jeg anbefale at få gjort.

B: det er derfor jeg har bestilt det.

C: ja, og, så du heller ikke hørt noget fra E-conomic omkring prisforhøjelser eller.

B: det tror jeg ikke jeg har.

C: okay, jeg kunne nemlig godt forestille mig at de ville komme med nogen.

B: ja det sagde du sidst i hvert fald, og det eh, så er det nok bare sådan det er, ikke.

C: ja. Øhm, ja de reklamerer jo med at de har implementerer alle krav til den nye bogføringslov.

B: ja.

C: samt at de opfylder kravene som databehandler og dataansvarlig i forhold til GDPR.

B: ja selvfølgelig.

C: er du tryk ved dem som sådan.

B: ja.

C: yes

B: jeg har ikke nogen, jeg har ikke stødt på noget som har givet mig anledning til andet.

C: og ved du at hvis du ikke længere er kunde hos E-conomics, så gemmer de dine regnskaber i fem år.

B: ja det skal de vel.

C: men du har ikke adgang til dem medmindre du betaler for en arkivfunktion.

B: det tænker jeg vel er fair nok.

C: ja.

B: et eller andet sted.

C: men du skal jo opbevare regnskabsmateriale fem år.

B: det ved jeg.

C: så kan anbefales.

B: ja, hvad kan anbefales. Og betale arkivfunktion.

C: ja, ja og betale arkivfunktion.

B: ja, ja selvfølgelig. Ja ja, men det godt, det er en god oplysning at få.

C: eller arkivlicens hedder det.

B: nu har jeg jo trods alt heller ikke nogen planer om og skifte ud jo, så, så det er ikke vel heller ikke så relevant egentlig.

C: nej, men der er nogen der bliver fanget i den fordi de ikke ved det.

B: ja, ja, ja, men det er godt du siger det.

C: øhm og det er måske ikke relevant for dig, men jeg kunne godt tænke mig at høre din mening omkring det. At øhm, om du vidste, hvis du ikke valgte et godkendt bogføringssystem at du så selv var ansvarlig for at opretholde loven.

B: jeg tror i virkeligheden det bare er den vej det går generelt i vores samfund, så jeg, så det tænker jeg at uanset hvad vi syntes om det, så er vi nødt til at forhold os til det.

C: yes.

B: og jeg tænker det bunder jo i grund i en masse sjusk og ballade ikke øh. Jeg kunne også sige svindel, altså jeg kunne sige så mange ting, men det handler vel om at der bare skal være orden på tingene.

C: altså det er en af deres baggrund til hvorfor at de gør det her, det er svindel og skatteunddragelse.

B: og det ved vi jo også fra bankverdenen. Altså det er jo næste umuligt at gøre noget som helst.

C: ja.

B: man er jo overvåget i hoved og et andet sted, ikke.

C: ja. Jamen øhm.

B: og jeg har det jo også sådan, altså hvis man overholder reglerne så behøver man jo ikke at bekymre sig om det. Vi kan jo også være ligeglad med at der var kamera oppe på hovedbanen hvis vi opfører sig ordentlig ikke.

C: ja.

B: altså det, det tænker jeg. Det er jo for vores sikkerhedsskyld når der forsvinder en pige på tretten en gang imellem snart. Jeg syntes sgu det er en god ide der er kamera oppe og der er mere kontrol altså, man kan bare opføre sig ordentlig. Nej men helt ærligt.

C: ja.

B: det tænker jeg. Og jeg ved godt vores fag er jo kendt for at omgås reglerne lidt nogen gang ikke. Men derfra og til som en eller anden gut fortalte mig i går at, øh en tømrermester han var blevet tilbudt at lave en stor sag for en rocker. Han kunne få 600.000 i en kuffert og jeg tænker også bare prøv lige at hør en gang, det gider jeg slet ikke at høre om det der. Altså, det er jo alt for voldsomt, det er alt for groft ikke. Så jeg syntes de har ret i nogle ting.

C: nu siger du at håndværkere har ry for øh, ja jeg kan ikke huske hvad du ordret sagde. Men.

B: ja for at omgås reglerne ikke. Altså.

C: tror du det bunder i noget bevidst eller ubevidst.

B: det er fuldt bevidst.

C: det er fuldt bevidst.

B: ja det kan du tro det er.

C: okay.

B: det kan det, det er fordi man er håndværker, så føler man bare, man skal betale alt det moms og skat og så står man dårlig end alle andre mennesker, men gør man ikke. Man står på lige fod med andre mennesker. Der er ingen forskel, men man kan vælge det. Det kan du ikke som almindelig lønansat, der kan du ikke vælge at få 20% udbetalt ved siden af vel.

C: ehm.

B: så, så, så jeg syntes et eller andet sted syntes jeg bare det er helt i orden. Det må jeg sige.

C: men, du skal have tusind, tusind tak.

B: var det bare det.

C: det var bare det.

B: nåh men så var det bare godt at se dig. At du gad at køre herud.

C: så det gjorde næsten ikke ondt.

B: nej, det gjorde slet ikke ondt.

C: øh, må jeg kontakte hvis dig hvis jeg har opfølgende spørgsmål.

B: altid, du er så velkommen.

C: okay fint, det er rigtig dejligt, og jeg tænkte analysen den sender jeg til dig. Det kan være du kan bruge noget måske at gå videre med.

B: ja.

C: er det xxxxxx@mail.dk.

B: nej det er xxxxxx@mail.dk, jeg har stadig domænet www.xxxxx.dk.

C: yes.

B: det tager jeg med mig.

C: jamen øh, tusind tak.

B: i lige måde. Det var hyggeligt.

13.3.3.4 Transskription, interview virksomhed 2

C: Thank you for taking the time to meet with me, may I record our conversation and transcribe it in the master thesis.

J: yes.

C: and do you wish to remain anonymous as it is publicly available.

J: yes.

C: alright, Jxxxxx what type of business do you have, is it for example a privately owned company.

J: I have a single person owned company.

C: alright is the net turnover above 300,000 Danish kroner subsequently over two years

J: yes.

C: and meaning turnover is without VAT, taxes, and such.

J: yes.

C: all right, um yeah which computer system are you using for your accounting.

J: the software or the underlying operating system.

C: all right.

J: you mean the software.

C: the software.

J: software, GnuCash.

C: what do you mean with the underlying operating system.

J: Windows, Mac, Linux.

C: and how do those two things work together.

J: the software will be designed to operate with the underlying operating system which runs what's happening.

C: so, you have it on your hard drive or is it in the cloud.

J: locally in the hard drive.

C: alright, so you download Gnu to work on your computer.

J: correct.

C: alright.

J: its running locally, all data is kept locally, um, in my systems.

C: ok, and what are the benefits and disadvantages of this software programme.

J: the software is free and opensource, source software. Um it is free, the concept of free and open source is generally, there is no cost as in free, but the bigger overarching concept of free, is free as in freedom.

Um, so the software can be used freely without restriction.

C: so, there is no owner of this programme.

J: there are owners. They, it's a community driven developed piece of software. So, whilst there are technically copyright owners of the software the software is distributed under GPL V3 licence. Which is the general, I can't remember what it stands for, but it is a software licence that allows for free and open usage.

C: ok, so the programme has it focus on the free and open users and is there any focus on the laws. I mean this is a global run software.

J: no, this software is global um, it has some ability to handle local regulation, but that is, really dependent on that any, any specific, country specific ahh would have to be written in as an option.

C: so is that something that the individual user needs to do or is, is there ahh, is there somebody that has. That manages that.

J: that is a bit of both, um given the free nature of the software. I could write my own module code additional part of the software and integrate it, ah, in order to comply with any specific Danish requirements um or I could engage with the development community itself via various communication. Its code repositories related forums, wikis, and uh just bring up the point that there may be a requirement in EU level, Danish level etc and make a feature request that way.

C: ok, but you are, as I've understood, software engineer, well you're into software.

J: I, I do network infrastructure level stuff, which does involve um a reasonable degree of automation. Automation and orchestration which is, could be considered software development light. Um so it's not, I'm not going to the point of developing entire applications from scratch, but I'm using the tools of software engineering to do things automatically without manual intervention.

C: ok, where I'm heading is that you would know what to do with it.

J: Correct

C: you would be, as a user you could do this. You could implement it, but if for example I was talking about a local painter who's using this.

J: they would not be able to, they would be very reliant on others too.

C: Uphold the law.

J: bring, bring the software to a point where it could potentially, um be used in that way or they would be reliant on having probably more power users, be able to tell them, in order to be compliant with this, you would do these steps and then manually do these things to manipulate the data.

C: yeah.

J: upload the data, depending on exactly what that regulatory requirement was.

C: yeah.

J: I would, I would suggest software like this, is probably for the less than 5% of businesses um.

C: ok.

J: it's.

C: it's a need-to-know basis.

J: you very much would need to know a lot about not only the legal side, but you would need to understand the software at a level that puts you at power user level.

C: and when you started did you do any research about other companies accounting software.

J: yes.

C: what, what was ava, available.

J: I did um. I looked at both cloud-based and on-prem, or locally stored options. I partially went with GnuCash as it was free and open source whereas every other option was, affectively proprietary commercial software that was often built around ah subscription model especially the cloud options.

C: and do you feel comfortable, and possibly safe having GnuCash now that you know that there are stricter laws. Regarding accounting or are you contemplating on changing to another system.

J: I am going to most likely change to another system um, and not through any sort of discomfort that, that I need to make my data compliant. More it's an effort versus reward type argument for me that this will take me a reasonable amount of time and effort to be fully compliant. I know I can do it uhm, it's just that if I can spend a relatively small amount of money every month and have a system that is built to be compliant, and I click a button. I'm going to take that option because 250 DKK a month, 100 DKK a month whatever it is probably less uh, is worth my time.

C: ok, so. You do your accounting by yourself.

J: yes.

C: I kind of gather from what you said and then when, when, when something like this with this stricter law happens where would you seek guidance.

J: I would probably, my first port of call will be either, one of the online government English language, um, so the business company portal thing whatever that is and potentially Skat.

C: yeah.

J: given that they're probably the two that would understand and whether, whether I get useful information from either of those. either direct just information the web page or through uhm chats with the chat bot on the web page or whether I end up calling somebody um. I am sceptical whether I would, actually get any useful information from the agencies.

C: alright, so would you ever consider an accountant or an auditor.

J: hmm, I think at the scale of my business, the costs would be too high. Going off relatively standard Danish rights for said professionals.

C: yes. Ok, so back to the GnuCash. Is the invoices and receipts stored in this digital accounting system.

J: yes.

C: alright, and are the accounts updated as soon as possible after a sale or purchase.

J: erm that is on the user.

C: and you as a user do you do that.

J: once I receive ahh payment I will then log it well open the application.

C: alright.

J: click some buttons it's done.

C: do you use e-faktura or do you plan to. Hm e-faktura is a. I'm not sure if there the right word it's where you do an invoice in your programme, and it's sent directly to someone else's programme.

J: Hm an integration

C: yes, but it's a different kind of it's a special kind of coding.

J: the third-party control.

C: it might be, I'm not that well into software as you are. I just know that it goes directly from your system to the other and you cannot.

J: it is a test to find standards so that you have interoperability between systems.

C: there's no way of doing any fraud or embezzlement so, are you aware that it existed or.

J: I was not aware that it existed.

C: ok, so I gather that GnuCash does not have this integration.

J: it does have some integrations with external sources. I'm not, because I've not used any of them.

C: ok, all right. So did you know anything about that this new accounting law has passed.

J: other than I heard it had happened I don't know the finer details.

C: alright.

J: I don't know any real details that truly affect my business.

C: so when you're on the government pages there you've found no information.

J: I have not received any information.

C: about it.

J: the business of the business agency, does fairly regularly send out emails to the, you know in the category of cell phone business.

C: yeah

J: talking about their, their educational material about how to deal with moms. How to do this how to do that at no point have they sent anything that says oh by the way we have these new regulations, and we really want to be able to see this part of your data in this way and we want to be able to do these things. There has been no communication through their English language channels.

C: ok.

J: or even in Danish stuff that they also sent because nothing has talked about new laws and regulations.

C: so that's a newsletter from Skat or Erhvervsstyrelsen or.

J: yeah, the, it's going to be a best use and they have work.dk.

C: yeah.

J: I think related to that website as then related which is all just.

C: ok.

J: business organisation, uhm.

C: ok, so where did you hear about this new accounting law.

J: yourself.

C: ok, and afterwards have, are there any, measures you have initiated to uphold the regulations.

J: my current plan is to investigate cloud-based solutions which will. I hope make compliance more straightforward, so that if I just migrate my existing financial information and transactions and bits and pieces into a cloud-based system. I will hopefully be able to just click a button and directly send what they want or extract data and then be able to provide that as requested. Depending on exactly how the government auditing organisation body whatever they are, whoever is going to do it because that's really not clear to me at this point in time but assume they're going to see numbers. I will hopefully with our cloud system be able to show them numbers with minimal effort and those numbers will be right in the right columns and everybody will be happy.

C: it's, the new law is not as much about how you, you show your numbers is more about, the trails of transaction that you can see where everything comes from. That it's stored digitally, and it is too to, so embezzlement is not as easy as it could be.

J: yes.

C: and going forward they are also talking about, during they call it a receiving centre where they receive the information directly and analyse on it, but that is well away in the future. So, the whole looking into a cloud based, that's again back to the resources versus what you use of time.

J: yes, that was the main thing for cloud, but then one would assume a local Danish uhm either owned or at least a cloud provider with heavy, heavy customer base in Denmark will just through the nature of competition, want to make its software as integrated into the compliance framework as possible.

C: they have a, what do you call it, a group where they've invited the, the bigger companies on the market to come with their point of view from how this will work in practise, practise and they only need to apply

from October to December to be approved and after that you can see who's been approved by Erhvervsstyrelsen.

J: I'd be very surprised if any of the big guys get knocked back.

C: yeah.

J: not make sense for the whole concept here for anybody, everybody is going to make this work.

C: yeah, one of the things that is acquired, at the moment is to upload an accounting procedure. Ah have you heard anything about that.

J: no.

C: no well it's, it's the only thing that's really required at the moment but you need to write down your accounting procedures, how you do this, how you do that, and then upload it online.

J: so, a standard operating procedure for.

C: yes.

J: doing your books.

C: and I gather it's you that do things like this.

J: hmm.

C: I'm not sure we went through this, but do you know if you have not chosen an accounting system that has been approved by Erhvervsstyrelsen that you are responsible for complying with the law.

J: I, that would have been my assumption, but my other assumption would have been even if I had chosen A compliant piece of software at the end of the day it's still on me.

C: yeah.

J: because governments love to attack the citizen because yeah governments.

C: well, this opens up a, my next area of questions because that's they're all from your point of view. Ah this master thesis is about for example expectations from the government to the companies it's about embezzlement there's a few things in this. So, these are questions that are from your point of view.

J: hmm.

C: the first one is, do you feel the government's expectations of companies for handling the new law are realistic.

J: I, I'm a bit of a fence sitter on this one, because from what I can gather and have worked out is that they do have reasonable timeframes. We're talking about probably, by the sounds of that an implementation of more of the requirements in financial year 24 because if they're only approving people at the end of this year that probably only going to expect you to use one of those approved people next year.

C: yeah, you, your company group will be on later on, but the time frame keeps changing sometimes day-to-day.

J: yeah well, its government, I mean.

C: what I mean about realistic you have you have signed up for newsletters, you seek information and still you haven't.

J: This is why I'm kind of the middle because what I see is that they've set a framework, a timeline that isn't just like tomorrow you've got to do everything. They've this realism there they're realistic. However, I just would have liked to have received more information from said regulator, saying that in six, twelve, eighteen months time, we're going to do this. This is what's coming and it very well may be the A/S as the ApS companies who already have a much higher reporting burden already have this information or in many respects a large amount of people who run A/S or ApS have either in-house people if they're that type, or at least they have a accountant who is probably tap on the shoulder and go. Ok this is what's coming either we need to fix stuff, or this is coming we've already been doing it well enough.

C: hmm

J: just so you know this is what's going to happen. I think the part of the market that's the most confused and not ready is the very small and therefore probably nearly all the single, single person owned companies because yeah.

C: thank you for that. The, the next one is well is, could, to your point of view, could they have done it in a better way, and with a different approach.

J: the only thing I think they could have done better is, so far, is better communication.

C: all right.

J: I, I maybe what they want to do is completely reasonable. I, very sensible I nothing here is challenging, anything that you know you, you look at this and say yes, they want to stop under the table shifty embezzlement you know. Potential money laundering all these other things which have negative consequences.

C: hmm.

J: society in general so they want to clean that up that's good just could we have some communications, so we know what's going on.

C: yeah, that is one of the main reasons: The other is that they've done a business case about how much it's going to save the companies.

J: hmm.

C: to do the digital storage. That it would be much easier through daily management, and do you expect to, to save finances through this or does it more feel like a burden.

J: I would say it will be, things will be different, but I don't see it as being a particular burden. There may be a slight increase in money because I've been taking the cheapest possible route, but I will then also probably save time because I will then use tools that have better integrations and larger user base, professional support, built in, given what you're paying for so.

C: there's pro and cons.

J: there's pros and cons, given the fact that I was effectively already doing everything digitally anyway in software. It's not like I went out and bought some paper books and started writing down things on general ledgers and other things in paper and you know crossing things out and there was, I wasn't writing paper invoices I wasn't sending paper invoices, everything was digital everything was sent digitally.

C: there is one main difference for you, is that you need to have it cloud-based. It needs to be online and not, well you can have it on your hard drive.

J: you just, it would be, I think the other thing is that having it in the cloud makes integrations and sharing of the required regulatory information much easier.

C: and I know this is a side question, you with your knowledge to software, all this sensitive information saved in the cloud and the increase in cybercrime do you feel safe about it.

J: I feel as safe as I can be. There is always significant risk in the cloud. However, there is already a significant amount of my financial, personal health, everything is there already.

C: true.

J: with systems that have publicly facing portal/interfaces, so pretty much everything is theoretically vulnerable it's just, uh you have to trust that the people controlling this data are doing it in a way that, they are compliant with the laws they have to face around, they have to comply with around storing and handling data.

C: are you aware of the data protection law.

J: yes, unfortunately I am very, very, very, very aware of European and Danish data protection laws.

C: can I ask what you mean with that.

J: working in IT systems.

C: yes

J: we often have large amounts of, I, from working in service provider organisations where you have peoples personal, private data as well, as financial credit card, addresses, phone numbers, emails, uhm, we need to be able to comply, remove, anonymize, all those sort of things within our systems, and one of the challenges you have in some industries such as telecommunications, we're often using legacy systems that have been in operation years and years and years before the concept of protection of private data was even an idea. So, a lot of work has happened over the last five to 10 years, to bring a lot of internal systems up to scratch rather than going off and buying something off the shelf.

C: alright, I've been to uhm, an arrangement with one of the larger companies, accounting companies, and they've been part of this group that talks to Erhvervsstyrelsen, about how you approach this law and practise and one of their problems have been, that when you upload an invoice in their system sometimes people upload a holiday picture. Because you can do it from the phone, actually there's a lot of people that do that.

J: it's going to happen a lot, once you put an app onto a phone.

C: yes, so that's been their problem and prior to this they've been able to delete those holiday pictures, but because of this new law they're not allowed to do that. So that's the accounting law.

J: hmm.

C: then you have GDPR.

J: GDPR normally sat below other laws, it was designed to be the stopgap measure, that as data could be kept for national security financial blah blah blah and then once not, once the data wasn't required for any of those. Then GDPR could enforce you have to get rid of it. You have to clean it, you have to make it not identifiable, whatever process you need to do. So yes, I can see that would be a problem from a, from a technical point of view. I don't see how a picture of somebody's holiday is considered financial information, so I would have thought that it would not be covered by that, just because it's been uploaded with other financial information doesn't mean its financial information.

C: no, it's not but it's the whole transaction that they, that the laws are upkeeping.

J: the law would be about keeping a record of the transaction it wouldn't be necessarily, I can't see why the law would require you to keep.

C: that's like a.

J: a holiday picture.

C: real life problem at the moment.

J: it just sounds like a lack of clarity within the law, and I think the way the clarity when that law gets tested unfortunately employers, lawyers and courts uhm.

C: and that will take a couple of years before we see the end result of that, or even the beginning of that.

Uhm yes, and again from your point of view. I have a thesis, that embezzlement will increase costs by the stricter law and from your point of view could you see that happen.

J: I can see it as a potential, but I, I guess it would require people to do more things off the books, so to speak, but if they're already willing to do things off the books. If anything, in my mind it would keep the level as is, because plenty of this embezzlement and other financial irregularities is probably happening in a way now where, things aren't being done on the books.

C: yeah.

J: things have been done in cash and there's no trace ability with that anyway, so I wish I would have my, my natural assumption is if you're doing something in the Danish banking system. There's a highly, high likelihood you're going to get caught because of the already very interconnected set of systems that already exist. Uhm, so I'd be very surprised if there was a large-scale embezzlement happening with money moving through. Unless we're talking about tax avoidance or you know paying money to somebody for something, they're not even doing in order to, you know move money around.

C: I'm also talking about people that are not aware that they embezzled, because they're not aware of how the law actually works.

J: hmm.

C: like you've not received the information and have not been able to find it.

J: for me like it, it maybe I'm a little bit naïve, but I would just have assumed that this just general morality that some things are right and some things are wrong and you know doing some stuff on the side with some money without recording what you do with it. Is probably going to be putting you into a bad space very quickly. Obviously not being exactly 100% sure what would constitute, what's more full on what's not I just I'd like to think that, there's obviously going to be times where you stumble over something and not realise you've done the wrong thing, but I'd be thinking a large amount if not the vast majority of financial irregularity is done deliberately, knowingly, and. So, therefore a change like this maybe weeds out and stops the, the mistakes.

C: ok. Well thank you for everything it's been interesting, and can I contact you later on if I need to

J: yes

C: thank you very much.